

Briuselis, 2022 m. lapkričio 30 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2022/0051(COD)

15024/1/22
REV 1

DRS 64
SUSTDEV 203
CODEC 1793
COMPET 928

PRANEŠIMAS

nuo: Nuolatinių atstovų komiteto (COREPER I)

kam: Tarybai

Komisijos dok. Nr.: 6533/22

Dalykas: Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS
dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo, kuria iš dalies keičiama
Direktyva (ES) 2019/1937
– Bendras požiūris

I. ĮVADAS

1. 2022 m. vasario 23 d. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikė pasiūlymą dėl Direktyvos dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937¹.
2. Siūloma direktyva, grindžiama SESV 50 straipsniu ir 114 straipsniu, nustatomos taisyklės dėl įmonių pareigų dėl realaus ir galimo neigiamo poveikio žmogaus teisėms ir neigiamo poveikio aplinkai, susijusio su jų pačių ir jų patronuojamųjų įmonių veikla, taip pat su veikla, vertės grandinėje vykdoma subjektų, su kuriais įmonė palaiko įtvirtintus verslo santykius. Ja taip pat nustatomos taisyklės dėl atsakomybės už šių pareigų pažeidimus.

¹ Dok. 6533/22 + ADD 1.

3. Siūloma direktyva siekiama nustatyti horizontaliąją sistemą, kuria būtų skatinamas bendrojoje rinkoje veikiančių įmonių indėlis Sąjungai pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ir žaliosios ekonomikos, laikantis Europos žaliojo kurso ir JT darnaus vystymosi tikslų.
4. Europos Parlamento Teisės reikalų (JURI) komitetas pranešė dėl šio pasiūlymo paskyrė Larą WOLTERS (S&D, NL), o aštuonių komitetų – Vystymosi (DEVE), Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos (IMCO), Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos (ITRE), Užsienio reikalų (AFET), Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos (ENVI), Ekonomikos ir pinigų politikos (ECON), Tarptautinės prekybos (INTA) ir Užimtumo ir socialinių reikalų (EMPL) (pastarieji penki komitetai yra susiję komitetai) – buvo paprašyta pateikti nuomonę. JURI komitetas dėl Komisijos pasiūlymo pakeitimų turėtų balsuoti ir priimti derybų įgaliojimus 2023 m. kovo mėn. pabaigoje, o dėl derybų įgaliojimų turėtų būti balsuojama 2023 m. gegužės mėn. plenariniame posėdyje.
5. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas nuomonę priėmė 2022 m. liepos 14 d.²

II. TARYBOJE ATLIKTAS DARBAS

6. 2022 m. vasario 24 d. posėdyje Taryba išklausė Komisijos pranešimą apie siūlomos direktyvos turinį ir tikslą.
7. BE delegacijai, kuriai pritarė ES delegacija, pateikus prašymą, 2022 m. spalio 24 d. Aplinkos taryba buvo informuota apie su siūloma direktyva susijusį darbą ir padarytą pažangą.

² Dok. 11489/22.

8. 2022 m. spalio 26 d. Nuolatinių atstovų komitetas pateikė gaires tolesniam darbui. Remdamasi delegacijų pareikštomis pozicijomis (jos buvo toliau plėtojamos Bendrovių teisės darbo grupėje), 2022 m. lapkričio 18 d. Nuolatinių atstovų komiteto posėdyje pirmininkaujanti valstybė narė pateikė patikslintą kompromisinį tekstą, kad būtų parengtas bendras požiūris dėl pasiūlymo. Tačiau posėdyje patvirtinta, kad nors delegacijos pritaria didžiajai pasiūlymo daliai, jų nuomonės keliais klausimais vis dar skiriasi.
9. Remdamasi tame posėdyje pareikštomis nuomonėmis, 2022 m. lapkričio 25 d. Nuolatinių atstovų komiteto posėdyje pirmininkaujanti valstybė narė pateikė naują kompromisinį tekstą, kad būtų užbaigtas pasirengimas siekiant susitarti dėl bendro požiūrio dėl šio teksto. Kai kurios delegacijos vis dar išreiškė tam tikrą susirūpinimą, visų pirma dėl 3 straipsnio g punkte pateiktos naujos termino „veiklos grandinė“ apibrėžties. Pirmininkaujanti valstybė narė pateikė patikslintą kompromisinį tekstą dėl tos nuostatos, kuriam iš esmės pritarta ir kuris buvo įtrauktas į dok. 15024/22, kad 2022 m. gruodžio 1 d. Konkurencingumo tarybos posėdyje būtų galima susitarti dėl bendro požiūrio. Kai kurios delegacijos laikosi tikrinimo išlygos dėl šio kompromisinio teksto.
10. Po 2022 m. lapkričio 25 d. Nuolatinių atstovų komiteto posėdyje įvykusių diskusijų kai kurios delegacijos toliau kėlė svarbų klausimą dėl reguliuojamųjų finansų įmonių teikiamų finansinių paslaugų teikimo įtraukimo. Atsižvelgdama į tai, kad kai kurių valstybių narių pozicijos nuo to posėdžio pasikeitė, pirmininkaujanti valstybė narė laikėsi nuomonės, kad šį svarbų klausimą turėtų toliau nagrinėti Nuolatinių atstovų komitetas, rengiantis Konkurencingumo tarybos posėdžiui.

11. Diskusijose 2022 m. lapkričio 30 d. Nuolatinių atstovų komiteto posėdyje buvo svarstomas naujas pirmininkaujančios valstybės narės kompromisinis tekstas dėl reguliuojamųjų finansų įmonių teikiamų finansinių paslaugų įtraukimo į siūlomą direktyvą. Kai kurios delegacijos vis dar reiškė susirūpinimą ir laikėsi tikrinimo išlygų dėl teksto. Pirmininkaujanti valstybė narė padarė išvadą, kad pateiktas kompromisinis tekstas bus įtrauktas į konsoliduotą kompromisinį tekstą ir perduotas 2022 m. gruodžio 1 d. Tarybai (konkurencingumas), būtų galima susitarti dėl bendro požiūrio. Patikslintas kompromisinis tekstas, parengtas po 2022 m. lapkričio 30 d. Nuolatinių atstovų komiteto posėdžio, išdėstytas šio pranešimo priede. Tarybai jau pateikto teksto³ pakeitimai pažymėti **paryškintuoju šriftu ir pabraukti** (naujas tekstas), o išbrauktas tekstas pažymėtas simboliu [...].

III. PAGRINDINIAI KOMPROMISINIO TEKSTO ELEMENTAI

A. Taikymo sritis (2 straipsnis)

12. 2 straipsnyje nustatoma siūlomos direktyvos subjektinė taikymo sritis ir nustatoma, pagal kuriuos kriterijus nustatoma, kurios įmonės turėtų atlikti išsamų patikrinimą (2 straipsnio 1 ir 2 dalys). Kriterijai yra grindžiami ES įmonių darbuotojų skaičiumi ir grynąja pasauline apyvarta, ne ES įmonių atveju – grynąja apyvarta Sąjungoje. Kriterijai turėtų būti tenkinami atskirų įmonių lygmeniu, kaip siūlė Komisija, tačiau dvejus finansinius metus iš eilės. Be to, įtraukta nuostata, pagal kurią kai kurias išsamaus patikrinimo prievoles įmonėms leidžiama vykdyti grupės lygmeniu (4a straipsnis).
13. Jei ne ES įmonės tenkina grynosios apyvartos Sąjungoje kriterijų, jos patektų į siūlomos direktyvos subjektinę taikymo sritį, neatsižvelgiant į tai, ar jos Sąjungoje turi filialą ar patronuojamąją įmonę. Į 21 straipsnio 1a dalį įtraukta nauja nuostata, pagal kurią reikalaujama, kad Komisija sukurtų saugią keitimosi informacija apie ne ES įmonių, kurios neturi filialo ES arba turi filialų keliose valstybėse narėse, grynąją apyvartą Sąjungoje sistemą, siekiant nustatyti kompetentingą valstybę narę.

³ Dok. 15024/22.

14. Bendra taikymo srities logika ir darbuotojų skaičiaus bei grynosios apyvartos ribos išliko tokios pačios, kaip ir Komisijos pasiūlyme. Tačiau į kompromisinį tekstą taip pat įtraukta nuostata dėl laipsniško taikymo ir 1 metų *vacatio legis* laikotarpis nuo perkėlimo į nacionalinę teisę laikotarpio pabaigos iki siūlomos direktyvos taisyklių taikymo pradžios (30 straipsnis), kad būtų užtikrintas naujai nustatytų taisyklių proporcingumas, kaip siūlo daugelis delegacijų. Todėl siūlomos direktyvos taisyklės pirmiausia taikomos labai didelėms įmonėms, kurios turi daugiau kaip 1 000 darbuotojų ir kurių grynoji pasaulinė apyvarta sudaro 300 mln. EUR, arba ne ES įmonėms, kurių grynoji apyvarta Sąjungoje sudaro 300 mln. EUR – praėjus trejiems metams nuo direktyvos įsigaliojimo.
15. Siekiant išsamiau paaiškinti siūlomos direktyvos taikymo sritį, didelės rizikos sektorių sąrašas (2 straipsnio 1 dalies b punktas) papildytas nauju priedu (II priedas), kuriame nurodyti NACE kodai, atitinkantys išvardytus sektorius.
16. Siejant su 2 straipsniu, nustatoma išsami peržiūros nuostata (29 straipsnis), pagal kurią Komisija praneša ir įvertina, ar ateityje reikia peržiūrėti darbuotojų skaičiaus ir grynosios apyvartos ribas, didelės rizikos sektorių sąrašą ir ne ES įmonių grynosios apyvartos Sąjungoje kriterijų. Be to, Komisija taip pat turėtų pranešti ir įvertinti, ar individualus požiūris neturėtų būti pakeistas į konsoliduotą požiūrį, taip pat ar reikėtų peržiūrėti siūlomos direktyvos subjektinę taikymo sritį, kad ji apimtų kitus juridinius asmenis, įsteigtus kitomis teisinėmis formomis nei šiuo metu numatytosios siūlomoje direktyvoje.

B. Apibrėžtys (3 straipsnis)

i. Verslo partneris (3 straipsnio e ir f punktai)

17. Komisijos pasiūlyta įtvirtintų verslo santykių apibrėžtis buvo išbraukta iš 3 straipsnio f punkto, nes atsisakyta visos sąvokos. Vietoj to, vartojama tik 3 straipsnio e punkte pateikta verslo partnerio apibrėžtis („verslo santykiai“, kaip siūlė Komisija). Kad įmonėms būtų užtikrintas įgyvendinamumas ir būtų suderinta su tarptautine sistema, pasiūlyme sustiprintas rizika grindžiamas požiūris, visų pirma iš dalies pakeičiant 6 straipsnį (neigiamo poveikio nustatymas ir išsamus vertinimas) ir įtraukiant naują 6a straipsnį dėl neigiamo poveikio suskirstymo pagal prioritetą. Kai viso neigiamo poveikio neįmanoma pašalinti vienu metu, įmonės teikia prioritetą neigiamam poveikiui pagal jo rimtumą ir tikimybę ir pirmiausia šalina didžiausią poveikį, o vėliau pereina prie mažesnio. Neigiamo poveikio rimtumas vertinamas atsižvelgiant į jo sunkumą, paveiktų asmenų skaičių arba paveiktos aplinkos mastą ir sunkumus atkuriant iki poveikio buvusią padėtį.

ii. Veiklos grandinė (3 straipsnio g punktas)

18. Komisijos pasiūlyme vartojamas terminas „vertės grandinė“ pakeistas neutraliu terminu „veiklos grandinė“, siekiant atspindėti skirtingas valstybių narių nuomones dėl to, ar apimti visą vertės grandinę, ar į taikymo sritį įtraukti tik tiekimo grandinę, ir išvengti painiavos su jau esamomis apibrėžtimis, nes buvo pakeistas šio termino turinys.

19. Kalbant apie termino „veiklos grandinės“ turinį, kompromisiniame tekste pereita nuo visos vertės grandinės koncepcijos labiau prie tiekimo grandinės koncepcijos, visiškai praleidžiant įmonės produktų naudojimo ar paslaugų teikimo etapą. Siekiant padidinti teisinį aiškumą, į siūlomą sąvokos „veiklos grandinė“ apibrėžtį įtrauktas apimamos verslo partnerių veiklos sąrašas. Kadangi ši veikla jau buvo paminėta 18 konstatuojamojoje dalyje, pirmininkaujanti valstybė narė ją perkėlė į teksto rezoliucinę dalį. Be to, įtraukta išimtis dėl produktų, kuriems taikoma eksporto kontrolė (t. y. dvejopo naudojimo prekių ir ginklų), kalbant apie tokių produktų platinimą, transportavimą, sandėliavimą ir šalinimą. 2022 m. lapkričio 25 d. Nuolatinių atstovų komiteto posėdyje buvo padaryti tolesni pakeitimai, kad būtų paaiškintos apibrėžties dalys dėl gamintojų grandies ir vartotojų grandies.

C. Reguliuojamosios finansų įmonės (2 straipsnio 8 dalis, 3 straipsnio a ir g punktai, 6 straipsnio 3 dalis, 7 straipsnio 6 dalis, 8 straipsnio 7 dalis, 10 straipsnio 2 dalis ir 29 straipsnio ca punktas)

20. Po tolesnių diskusijų 2022 m. lapkričio 30 d. Nuolatinių atstovų komiteto posėdyje dėl reguliuojamųjų finansų įmonių teikiamų finansinių paslaugų teikimo įtraukimo buvo pateiktas kompromisinis tekstas, kad būtų atsižvelgta į likusius kai kurioms delegacijoms susirūpinimą keliančius klausimus, o nuspręsti, ar įtraukti reguliuojamųjų finansų įmonių teikiamų finansinių paslaugų teikimą, turės kiekviena valstybė narė, perkeldama šią direktyvą į nacionalinę teisę. Šiuo atžvilgiu buvo padaryti 2 straipsnio 8 dalies, 3 straipsnio g punkto, 10 straipsnio 2 dalies ir 29 straipsnio ca punkto pakeitimai. Susijusios 19, 34, 36b, 39, 41b, 43 ir 70 konstatuojamosios dalys buvo atitinkamai iš dalies pakeistos.
21. Kalbant apie reguliuojamųjų finansų įmonių, kurios patektų į siūlomos direktyvos taikymo sritį, apibrėžtį, kompromisiniame tekste finansiniai produktai (t. y. alternatyvaus investavimo fondai (AIF) ir kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektai (KIPVPS)) į taikymo sritį neįtraukti. Valstybėms narėms suteikta galimybė netaikyti siūlomos direktyvos pensijų įstaigoms, kurios pagal taikytiną ES teisę laikomos socialinės apsaugos sistemomis.

22. Reguluojamosioms finansų įmonėms taikoma veiklos grandinės apibrėžtis buvo iš dalies pakeista siekiant užtikrinti aiškumą dėl to, kurių finansinių paslaugų teikimas turėtų būti įtrauktas, jeigu valstybė narė nusprendžia šią direktyvą taikyti tokių finansinių paslaugų teikimui, tačiau neįtraukiant investicinės veiklos dėl jų ypatumų. Jei valstybė narė nenusprendžia šios direktyvos taikyti reguliuojamųjų finansų įmonių teikiamų finansinių paslaugų teikimui (apimant veiklos grandinės vartotojų grandį), reguliuojamųjų finansų įmonių veiklos grandinė turėtų būti tokia pati kaip ir kitų įmonių iš kitų ekonomikos sektorių atveju.
23. Jei valstybė narė nusprendžia šią direktyvą taikyti reguliuojamųjų finansų įmonių teikiamų finansinių paslaugų teikimui, turėtų būti reikalaujama, kad reguliuojamosios finansų įmonės nustatytų neigiamą poveikį savo verslo partnerių veikloje tik prieš teikdamos finansinę paslaugą (6 straipsnio 3 dalis). Atitinkamai buvo nustatyta 10 straipsnio 2 dalyje numatyta pareigos stebėti neigiamą poveikį išimtis, kad įmonių verslo partnerių, kuriems jos teikia finansines paslaugas, veiklos atžvilgiu jos turėtų stebėti tik tą neigiamą poveikį, kuris buvo nustatytas prieš teikiant finansinę paslaugą.
24. Paskutiniai pakeitimai šiuo klausimu buvo padaryti siekiant išspręsti reguliuojamosios finansų įmonės pareigos laikinai sustabdyti arba nutraukti verslo santykius klausimą (7 straipsnio 6 dalis ir 8 straipsnio 7 dalis), kai nei viena iš tinkamų priemonių, kurių imtasi neigiamam poveikiui pašalinti, nebuvo sėkminga. Nukrypstant nuo šios bendros pareigos, finansines paslaugas teikiančios reguliuojamosios finansų įmonės neprivalo laikinai sustabdyti arba nutraukti verslo santykių. Tačiau tokiu atveju įmonė turi stebėti neigiamą poveikį, kartu stengdamasi pašalinti neigiamą poveikį.

D. Kova su klimato kaita (15 straipsnis)

25. Daugelio valstybių narių prašymu nuostatos dėl kovos su klimato kaita tekstas buvo kuo labiau suderintas su Įmonių informacijos apie tvarumą teikimo direktyva, kuri bus netrukus priimta, įskaitant konkrečią nuorodą į tą direktyvą, kad būtų išvengta problemų, susijusių su jos teisiniu aiškinimu, kartu vengiant išplėsti įmonių pareigas pagal šį straipsnį.
26. Komisijos pasiūlyta nuostata, siejanti direktorių kintamąjį atlyginimą su jų indėliu į įmonės verslo strategiją ir ilgalaikius interesus bei tvarumą, buvo išbraukta atsižvelgiant į didelį valstybių narių susirūpinimą dėl jos (15 straipsnio 3 dalis). Direktorių atlyginimų formos ir struktūros klausimai visų pirma priklauso įmonės ir atitinkamų jos organų ar akcininkų kompetencijai. Delegacijos paragino nesikišti į skirtingas įmonių valdymo sistemas Sąjungoje; tai atspindi skirtingas valstybių narių nuomones apie įmonių ir jų organų vaidmenį nustatant direktorių atlyginimus.

E. Civilinė atsakomybė (22 straipsnis)

27. 22 straipsnis buvo iš esmės pakeistas siekiant užtikrinti teisinį aiškumą, tikrumą įmonėms ir norint išvengti nepagrįsto kišimosi į valstybių narių deliktų teisės sistemas. Tekste buvo patikslintos keturios sąlygos, kurios turi būti įvykdytos, kad įmonė būtų pripažinta atsakinga, ir įvestas kaltės elementas, t. y. žala padaryta fiziniam ar juridiniam asmeniui, pažeista pareiga, yra priežastinis ryšys tarp žalos ir pareigos pažeidimo ir yra kaltė (padaryta tyčia ar dėl aplaidumo).
28. Be to, kompromisiniame tekste aiškiai numatyta nuo neigiamo poveikio žmogaus teisėms ar aplinkai nukentėjusių asmenų teisė į visą kompensaciją. Kita vertus, dėl teisės į visą kompensaciją neturėtų susidaryti kompensacijos permoka, pavyzdžiui, dėl baudinių nuostolių.

29. Be to, buvo patikslinta įmonės ir patronuojamosios įmonės ar verslo partnerio solidarioji atsakomybė ir numatytas civilinės atsakomybės taisyklių taikymas viršesne privaloma tvarka. Dėl visų šių atliktų paaiškinimų ir patikslinimų buvo galima panaikinti apsaugos priemonę sutartines garantijas iš savo netiesioginių verslo partnerių siekiančioms gauti įmonėms, po to, kai ši nuostata buvo griežtai sukritikuota dėl to, kad buvo itin remiamasi sutartinėmis garantijomis.

F. Direktorių pareigos (25 ir 26 straipsniai)

30. Komisijos pasiūlymu reglamentuojama direktorių rūpestingumo pareiga (25 straipsnis) ir nustatyta ES įmonių direktorių pareiga nustatyti išsamaus patikrinimo veiksmus ir prižiūrėti jų vykdymą, ir pritaikyti įmonės strategiją, kad būtų atsižvelgta į nustatytą neigiamą poveikį ir priimtas išsamaus patikrinimo priemonės (26 straipsnis).
31. Atsižvelgiant į didelį susirūpinimą, kurį išreiškė valstybės narės, manančios, kad 25 straipsnis yra netinkamas kišimasis į nacionalines nuostatas, susijusias su direktorių rūpestingumo pareiga, ir gali pakenkti direktorių pareigai veikti įmonės interesų labui, šios nuostatos buvo išbrauktos iš teksto.
32. Kadangi 26 straipsnio turinys yra glaudžiai susijęs su išsamaus patikrinimo procesu, šis straipsnis buvo išbrauktas, o pagrindiniai jo elementai buvo perkelti į nuostatą dėl išsamaus patikrinimo integravimo į įmonės politiką ir rizikos valdymo sistemas (5 straipsnio 3 dalis), atsižvelgiant į įmonių valdymo sistemų įvairovę ir įmonių laisvę reglamentuoti savo vidaus reikalus.

G. I priedas ir neigiamo poveikio apibrėžtys (3 straipsnio b ir c punktai)

33. Siūlomos direktyvos I priedas buvo iš esmės pakeistas siekiant pagrindinio tikslo – užtikrinti, kad pareigos būtų kuo aiškesnės ir suprantamesnės įmonėms, kartu užtikrinant teisiškai tvirtą pagrindą. I priedo logika – išvardyti konkrečias teises ir draudimus, kurių nesilaikymas ar pažeidimas daro neigiamą poveikį žmogaus teisėms (3 straipsnio c punktas) arba neigiamą poveikį aplinkai (3 straipsnio b punktas). Kad būtų lengviau suprasti, kaip šios teisės ir draudimai turėtų būti aiškinami, I priede pateikiamos nuorodos į tarptautinius dokumentus, kuriais remiamasi.

34. Siekiant užtikrinti nuorodų į tarptautinius dokumentus, kurie yra teisiškai privalomi tik valstybėms, legitimumą ir laikantis bendros I priedo logikos, I priedas apima tik tuos tarptautinius dokumentus, kuriuos ratifikavo visos valstybės narės. Apskritai kompromisinio teksto I priede nurodomos tik tokios pareigos ir draudimai, kurių gali laikytis ne tik valstybės, bet ir įmonės.
35. I priedo žmogaus teisėms skirta dalis apima tik teisiškai privalomus tarptautinius dokumentus, kurie tarptautinėje sistemoje pripažįstami kaip būtiniausi dokumentai. Į I priedo aplinkai skirtą dalį įtraukta keletas papildomų konkrečių pareigų ir draudimų pagal tarptautinius dokumentus aplinkos apsaugos srityje, kurių pažeidimas daro neigiamą poveikį aplinkai.
36. Dar buvo patikslintos neigiamo poveikio aplinkai ir žmogaus teisėms apibrėžtys. Be to, siekiant apsaugoti žmogaus teisių nedalomumą, į Komisijos pasiūlymą įtraukta vadinamoji labai bendra nuostata buvo palikta, tačiau ji buvo išsamiai paaiškinta, kad įmonėms būtų užtikrintas kuo didesnis nuspėjamumas.

IV. IŠVADA

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, pirmininkaujanti valstybė narė mano, kad tekstas yra subalansuotas delegacijų pareikštų nuomonių kompromisas. Todėl Tarybos prašoma 2022 m. gruodžio 1 d. Tarybos (konkurencingumas) posėdyje susitarti dėl bendro požiūrio remiantis priede išdėstytu tekstu ir įgalinti pirmininkaujančią valstybę narę pradėti derybas su Europos Parlamentu.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 50 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies g punktą ir 114 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁴,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Sąjunga yra grindžiama pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įtvirtintoms ES pagrindinių teisių chartijoje. Sąjungos veiksmai tarptautinėje arenoje turėtų būti grindžiami tomis pagrindinėmis vertybėmis, kurios įkvėpė sukurti pačią Sąjungą, taip pat žmogaus teisių visuotinumu ir nedalumu ir pagarba Jungtinių Tautų Chartijos ir tarptautinės teisės principams. Tokie veiksmai, be kita ko, apima besivystančių šalių darnaus ekonominio, socialinio ir aplinkosauginio vystymosi skatinimą;

⁴ OL C , , p. .

- (2) kaip nustatyta Komisijos komunikate „Europos žaliasis kursas“, tarp Sąjungos prioritetų yra aukšto lygio aplinkos apsauga ir aplinkos kokybės gerinimas bei pagrindinių Europos vertybių propagavimas⁵. Siekiant šių tikslų turi dalyvauti ne tik valdžios institucijos, bet ir privatūs subjektai, visų pirma įmonės;
- (3) komunikate „Tvirta socialinė Europa teisingai pertvarkai užtikrinti“⁶ Komisija įsipareigojo tobulinti Europos socialinę rinkos ekonomiką, kad būtų pasiekta teisinga tvari pertvarka. Ši direktyva taip pat prisidės prie Europos socialinių teisių ramsčio, kuriuo remiamos teisės, užtikrinančios tinkamas darbo sąlygas. Ji priskiriama prie ES politikos ir strategijų dėl deramo darbo skatinimo visame pasaulyje, taip pat pasaulinėse vertės grandinėse, kaip nurodyta Komisijos komunikate dėl deramo darbo visame pasaulyje⁷;
- (4) siekiant Sąjungos tvarumo tikslų svarbu tai, kaip elgiasi įmonės visuose ekonomikos sektoriuose, nes Sąjungos įmonės, ypač didžiosios įmonės, yra priklausomos nuo pasaulinių vertės grandinių. Be to, įmonės yra suinteresuotos žmogaus teisių ir aplinkos apsauga, visų pirma atsižvelgiant į didėjančių vartotojų ir investuotojų susirūpinimą šiomis temomis. Sąjungos⁸ ir nacionaliniu⁹ lygmenimis jau yra kelios iniciatyvos, kuriomis įmonės skatinamos prisidėti prie į vertę orientuotos pertvarkos;

⁵ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos žaliasis kursas“ (COM/2019/640 *final*).

⁶ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Tvirta socialinė Europa teisingai pertvarkai užtikrinti“ (COM/2020/14 *final*).

⁷ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui dėl deramo darbo visame pasaulyje siekiant visuotinės teisingos pertvarkos ir tvaraus ekonomikos atsigavimo (COM(2022) 66 *final*).

⁸ Enterprise Models and the EU agenda, *CEPS Policy Insights*, No PI2021-02/ January 2021.

⁹ Pvz., <https://www.economie.gouv.fr/entreprises/societe-mission>.

- (5) esamuose tarptautiniuose atsakingo verslo standartuose nustatyta, kad įmonės turėtų apsaugoti žmogaus teises, ir nustatyta, kaip jos turėtų spręsti aplinkos apsaugos klausimus visoje savo veikloje ir vertės grandinėse. Jungtinių Tautų verslo ir žmogaus teisių pagrindiniuose principuose¹⁰ pripažįstama įmonių atsakomybė atlikti išsamų patikrinimą žmogaus teisių srityje, nustatant neigiamą savo veiklos poveikį žmogaus teisėms, užkertant jam kelią ir jį švelninant, taip pat atsiskaitant už tai, kaip jos sprendžia tokio poveikio problemas. Tuose pagrindiniuose principuose teigiama, kad įmonės turėtų vengti pažeisti žmogaus teises ir jos turėtų spręsti problemas, atsiradusias dėl neigiamo poveikio žmogaus teisėms, kurį jos sukėlė, prie kurio jos prisidėjo arba kuris susijęs su jų veikla, jų patronuojamųjų įmonių veikla ir tiesioginiais ar netiesioginiais jų verslo santykiais;
- (6) išsamaus patikrinimo žmogaus teisių srityje sąvoka konkretizuota ir labiau išplėtotą EBPO rekomendacijose daugiašalėms įmonėms¹¹: jose išsamaus patikrinimo taikymo sritis išplėsta, įtraukiant aplinkos apsaugos ir valdymo temas. EBPO rekomendacijos dėl atsakingo verslo ir sektorinės rekomendacijos¹² yra tarptautiniu mastu pripažinti pagrindiniai dokumentai, kuriais nustatyti praktiniai išsamaus patikrinimo veiksmai, siekiant padėti įmonėms nustatyti savo veiklos, tiekimo grandinių ir kitų verslo santykių realų ir galimą poveikį ir užkirsti jam kelią, jį švelninti ir atsiskaityti už tai, kaip jos sprendžia tas problemas. Išsamaus patikrinimo sąvoka taip pat įtvirtinta rekomendacijomis, kurios pateiktos Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) trišalėje deklaracijoje dėl principų, susijusių su daugiašalėmis įmonėmis ir socialine politika¹³;

¹⁰ Jungtinės Tautos, *Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations 'Protect, Respect and Remedy' Framework*, 2011, paskelbta https://www.ohchr.org/documents/publications/guidingprinciplesbusinesshr_en.pdf.

¹¹ *OECD Guidelines for Multinational Enterprises, 2011 updated edition*, prieinamos <http://mneguidelines.oecd.org/guidelines/>.

¹² *OECD Guidance on Responsible Business Conduct*, 2018, ir konkretiems sektoriams skirtos rekomendacijos, prieinamos <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm>.

¹³ Tarptautinė darbo organizacija, *Tripartite Declaration of Principles concerning Multinational Enterprises and Social Policy*, Fifth Edition, 2017, paskelbta https://www.ilo.org/empent/Publications/WCMS_094386/lang--en/index.htm.

- (7) 2015 m. visų Jungtinių Tautų valstybių narių patvirtinti Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslai¹⁴ apima tikslus skatinti tvarų, įtraukų ir darnų ekonomikos augimą. Sąjunga užsibrėžė uždavinį pasiekti JT darnaus vystymosi tikslus. Privatusis sektorius prisideda siekiant šių tikslų;
- (8) tarptautiniuose susitarimuose pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją, kurių šalys yra Sąjunga ir jos valstybės narės, kaip antai 2015 m. gruodžio 12 d. priimtame Paryžiaus susitarime pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (toliau – Paryžiaus susitarimas)¹⁵ ir neseniai priimtame Glazgo klimato pakte¹⁶, nustatytos konkrečios veiksmų kryptys siekiant kovoti su klimato kaita ir apriboti visuotinį atšilimą iki 1,5 °C. Be konkrečių veiksmų, kurių tikimasi iš visų pasirašiusiųjų šalių, siekiant šių tikslų labai svarbiu laikomas privačiojo sektoriaus vaidmuo, ypač jo investavimo strategijos;

¹⁴ https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E.

¹⁵ OL L 282, 2016 10 19, p. 4.
https://unfccc.int/files/essential_background/convention/application/pdf/english_paris_agreement.pdf

¹⁶ Glazgo klimato paktas, 2021 m. lapkričio 13 d. priimtas 26-ojoje Klimato kaitos konferencijoje, vykusioje Glazge,
https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_L16_adv.pdf.
https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_L16_adv.pdf.

- (9) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/1119¹⁷ Sąjunga taip pat teisiškai įsipareigojo iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumą ir iki 2030 m. bent 55 proc. sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį. Dėl abiejų įsipareigojimų būtina keisti įmonių gamybos ir išteklių įsigijimo būdus. Komisijos 2030 m. klimato politikos tikslo įgyvendinimo plane¹⁸ modeliuojami įvairūs išmetamo ŠESD kiekio sumažinimo lygiai, reikalingi įvairiuose ekonomikos sektoriuose, nors visuose iš jų išmetamus ŠESD kiekius reikia labai sumažinti pagal visus scenarijus, kad Sąjunga pasiektų savo klimato srities tikslus. Plane taip pat pabrėžiama, kad „pakeitus įmonių valdymo taisykles ir praktiką, be kita ko, tvaraus finansavimo srityje, bendrovių savininkai ir valdytojai savo veiksmus ir strategijas pirmiausia orientuos į tvarumo tikslus“. 2019 m. komunikate „Europos žaliasis kursas“¹⁹ nustatyta, kad visi ES veiksmai ir politika turėtų būti sutelkti į tai, kad padėtų ES sėkmingai ir socialiai teisingai pereiti prie tvarios ateities. Jame taip pat nustatyta, kad tvarumo aspektas turėtų būti toliau integruojamas į įmonių valdymo sistemą;
- (10) pagal Komisijos komunikatą „Klimato kaitai atsparios Europos kūrimas“²⁰, kuriame pristatoma Sąjungos prisitaikymo prie klimato kaitos strategija, nauji investavimo ir politikos sprendimai turėtų būti priimami atsižvelgiant į su klimatu susijusius argumentus ir į ateities perspektyvą, be kita ko, ir didesnėms įmonėms, valdančioms veiklos grandines. Ši direktyva turėtų derėti su ta strategija. Panašiai turėtų būti pasiektas suderinamumas ir su Komisijos direktyva [...], kuria dėl priežiūros įgaliojimų, sankcijų, trečiųjų valstybių filialų ir aplinkosauginės, socialinės ir valdymo rizikos iš dalies keičiama Direktyva 2013/36/ES (Kapitalo reikalavimų direktyva)²¹, kurioje nustatomi aiškūs reikalavimai dėl bankų valdymo taisyklių, įskaitant žinias apie aplinkos, socialinę ir valdymo riziką direktorių valdybos lygmeniu;

¹⁷ 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).

¹⁸ SWD/2020/176 final.

¹⁹ COM/2019/640 final.

²⁰ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Klimato kaitai atsparios Europos kūrimas. Naujoji ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija“ (COM/2021/82 *final*), paskelbtas <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=COM:2021:82:FIN>.

²¹ OL C [...], [...], p. [...].

- (11) Žiedinės ekonomikos veiksmų plane²², Biologinės įvairovės strategijoje²³, strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“²⁴ ir cheminių medžiagų strategijoje²⁵, taip pat komunikate „Naujosios 2020 m. pramonės strategijos atnaujinimas. Bendrosios rinkos stiprinimas siekiant Europos ekonomikos atsigavimo“²⁶, „Pramonė 5.0“²⁷ ir Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plane²⁸ bei 2021 m. prekybos politikos peržiūroje²⁹, kaip vienas iš elementų, nurodyta tvaraus įmonių valdymo iniciatyva;
- (12) ši direktyva dera su 2020–2024 m. ES žmogaus teisių ir demokratijos veiksmų planu³⁰. Šiame veiksmų plane nustatytas prioritetas stiprinti Sąjungos pastangas aktyviai skatinti visuotinai įgyvendinti Jungtinių Tautų verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus ir kitas atitinkamas tarptautines gaires, kaip antai EBPO rekomendacijas daugiašalėms įmonėms, be kita ko, didinant atitinkamus išsamaus patikrinimo standartus;

²² Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Naujas žiedinės ekonomikos veiksmų planas, kuriuo siekiama švaresnės ir konkurencingesnės Europos“ (COM/2020/98 *final*).

²³ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“ (COM/2020/380 *final*).

²⁴ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo“ (COM/2020/381 *final*).

²⁵ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Cheminių medžiagų strategija tvarumui užtikrinti. Aplinkos be toksinių medžiagų kūrimas“ (COM(2020) 667 *final*).

²⁶ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Naujosios 2020 m. pramonės strategijos atnaujinimas. Bendrosios rinkos stiprinimas siekiant Europos ekonomikos atsigavimo“ (COM(2021) 350 *final*).

²⁷ *Industry 5.0*. https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/industrial-research-and-innovation/industry-50_en

²⁸ <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/lt/index.html>

²⁹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Prekybos politikos peržiūra. Atvira, tvari ir ryžtinga prekybos politika“ (COM/2021/66 *final*).

³⁰ Bendras komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „2020–2024 m. ES žmogaus teisių ir demokratijos veiksmų planas“ (JOIN/2020/5 *final*).

- (13) Europos Parlamentas savo 2021 m. kovo 10 d. rezoliucijoje ragina Komisiją pasiūlyti Sąjungos taisykles dėl visapusiško įmonių išsamaus patikrinimo prievolės³¹. 2020 m. gruodžio 1 d. Tarybos išvadose dėl žmogaus teisių ir deramo darbo pasaulinėse tiekimo grandinėse³² Komisija paraginta pateikti pasiūlymą dėl tvaraus įmonių valdymo Sąjungos teisinės sistemos, įskaitant tarpsektorinio įmonių išsamaus patikrinimo prievolės pasaulinėse tiekimo grandinėse. Europos Parlamentas 2020 m. gruodžio 2 d. priimtame pranešime savo iniciatyva dėl tvaraus įmonių valdymo taip pat ragina išaiškinti direktorių pareigas. Bendroje deklaracijoje dėl 2022 m. ES teisėkūros prioritetų³³ Europos Parlamentas, Europos Sąjungos Taryba ir Komisija įsipareigojo sukurti žmonėms tarnaujančią ekonomiką ir tobulinti tvaraus įmonių valdymo reglamentavimo sistemą;
- (14) šia direktyva siekiama užtikrinti, kad įmonės, veikiančios vidaus rinkoje, prisidėtų prie darnaus vystymosi ir ekonomikos ir visuomenės perėjimo prie darnesnio vystymosi, nustatydamos su savo veikla, savo patronuojamųjų įmonių veikla ir savo verslo partnerių įmonių veiklos grandinėse veikla susijusį galimą arba realų neigiamą poveikį žmogaus teisėms ir aplinkai, užkirsdamos tokiam poveikiui kelią ir jį švelnindamos, jį sustabdydamos ir kuo labiau sumažindamos. Šia direktyva nedaromas poveikis valstybių narių atsakomybei gerbti ir saugoti žmogaus teises bei aplinką pagal tarptautinę teisę;

³¹ 2021 m. kovo 10 d. Europos Parlamento rezoliucija su rekomendacijomis Komisijai dėl įmonėms tenkančios išsamaus patikrinimo prievolės ir įmonių atskaitomybės (2020/2129(INL)), P9_TA(2021)0073, paskelbta [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2020/2129\(INL\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2020/2129(INL)).

³² 2020 m. gruodžio 1 d. Tarybos išvados dėl žmogaus teisių ir deramo darbo pasaulinėse tiekimo grandinėse (dok. 13512/20).

³³ Bendra Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos deklaracija „2022 m. ES teisėkūros prioritetai“, paskelbta https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/joint_declaration_2022.pdf.

- (14a) ši direktyva nedaro poveikio pareigoms žmogaus teisių, aplinkos apsaugos ir klimato kaitos srityse pagal kitus Sąjungos teisėkūros procedūra priimtus aktus. Jeigu šios direktyvos nuostatos prieštarauja kito Sąjungos teisėkūros procedūra priimto akto, kuriuo siekiama tų pačių tikslų ir kuriuo nustatomos išsamesnės arba konkretesnės pareigos, nuostatoms, esant kolizijai viršenybė turėtų būti teikiama to kito Sąjungos teisėkūros procedūra priimto akto nuostatoms ir jos taikomos toms konkrečioms pareigoms. Šios Sąjungos teisėkūros procedūra priimtuose aktuose nustatytos pareigos yra, pavyzdžiui, pareigos, nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2017/821 (Konfliktinių zonų naudingųjų iškasenų reglamente)³⁴, [pasiūlyme dėl Baterijų reglamento³⁵] arba [pasiūlyme dėl Reglamento dėl įtakos miškų naikinimui neturinčių tiekimo grandinių³⁶];
- (14b) siekiant atsižvelgti į skirtingų valstybių narių pensijų ir socialinės apsaugos sistemų ypatumus, valstybės narės turėtų nuspręsti, ar taikyti šią direktyvą savo pensijų įstaigoms, valdančioms socialinės apsaugos sistemas pagal taikytiną Sąjungos teisę;

³⁴ 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/821, kuriuo nustatomos alavo, tantalio, volframo, jų rūdų ir aukso iš konfliktinių ir didelės rizikos zonų Sąjungos importuotojų prievolės dėl išsamaus tiekimo grandinės patikrinimo (OL L 130, 2017 5 19, p. 1).

³⁵ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl baterijų ir baterijų atliekų, kuriuo panaikinama Direktyva 2006/66/EB ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/1020 (COM/2020/798 *final*).

³⁶ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl tam tikrų su miškų naikinimu ir alinimu siejamų prekių ir produktų tiekimo Sąjungos rinkai ir jų eksporto iš Sąjungos, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 995/2010 (COM(2021) 706 *final*).

- (15) įmonės turėtų tinkamais veiksmais nustatyti ir įgyvendinti išsamaus patikrinimo priemones dėl savo pačių veiklos, savo patronuojamųjų įmonių veiklos, taip pat savo tiesioginių ir netiesioginių verslo partnerių savo veiklos grandinėse veiklos pagal šios direktyvos nuostatas. Pagal šią direktyvą iš įmonių neturėtų būti reikalaujama visomis aplinkybėmis užtikrinti, kad neigiamas poveikis niekada nebūtų daromas ar kad jis būtų sustabdytas. Pavyzdžiui, įmonė gali nebūti pajėgi pasiekti tokių rezultatų dėl verslo partnerių, kurių neigiamas poveikis atsiranda dėl valstybės intervencijos. Todėl pagrindinės prievolės šioje direktyvoje turėtų būti prievolės dėl priemonių. Įmonė turėtų imtis tinkamų priemonių, kuriomis galima pagrįstai tikėtis užkirsti kelią neigiamam poveikiui arba jį kuo labiau sumažinti konkrečiau esamo atvejo aplinkybėmis. Reikėtų atsižvelgti į įmonės verslo veiklos ir jos veiklos grandinės, sektoriaus ar geografinės teritorijos, kurioje veikia jos verslo partneriai, ypatumus, įmonės galią daryti įtaką savo tiesioginiams ir netiesioginiams verslo partneriams ir ar įmonė galėtų padidinti savo galią daryti įtaką;
- (16) išsamaus patikrinimo procesas, nustatomas šioje direktyvoje, turėtų apimti šešis etapus, apibrėžtus EBPO rekomendacijose dėl išsamaus patikrinimo atsakingame versle, įskaitant išsamaus patikrinimo priemones, skirtas įmonėms, kad jos nustatytų neigiamą poveikį žmogaus teisėms ir aplinkai ir spręstų su juo susijusias problemas. Tai tokie etapai:
- 1) išsamaus patikrinimo integravimas į politiką ir valdymo sistemas, 2) neigiamo poveikio žmogaus teisėms ir aplinkai nustatymas ir vertinimas, 3) realaus ir galimo neigiamo poveikio žmogaus teisėms ir aplinkai prevencija, sustabdymas arba kuo didesnis sumažinimas,
 - 4) priemonių veiksmingumo vertinimas, 5) komunikacija, 6) žalos atitaisymas;

(16a) siekiant, kad išsamus patikrinimas būtų veiksmingesnis ir sumažėtų įmonėms tenkanti našta, jos turėtų turėti teisę dalytis ištekliais ir informacija atitinkamose įmonių grupėse ir su kitais juridiniais asmenimis, laikydamosi galiojančios nacionalinės ir Sąjungos teisės. Be to, patronuojančiajai įmonei, kuri patenka į šios direktyvos taikymo sritį, turėtų būti leidžiama vykdyti kai kurias išsamaus patikrinimo prievoles ir savo patronuojamųjų įmonių, kurios patenka į šios direktyvos taikymo sritį, vardu. Kadangi patronuojančioji įmonė šias išsamaus patikrinimo prievoles vykdytų patronuojamųjų įmonių vardu, iš patronuojamųjų įmonių turėtų būti reikalaujama vykdyti tik tas prievoles, kurias dėl jų pobūdžio reikia vykdyti patronuojamosios įmonės lygmeniu. Galimybė vykdyti prievoles grupės lygmeniu turėtų būti suteikiama tik patronuojančiosioms įmonėms ir patronuojamosioms įmonėms, kurios kartu patenka į šios direktyvos taikymo sritį. Šis apribojimas yra būtinas administracinio vykdymo užtikrinimo tikslais, tais atvejais, kai, išskyrus patronuojamosioms įmonėms ir toliau tenkančias prievoles, už išsamaus patikrinimo prievolių vykdymą turėtų būti atsakinga patronuojančioji įmonė. Patronuojančiosios įmonės priežiūros institucija turėtų būti kompetentinga stebėti ir vertinti, kaip vykdomos visos grupės išsamaus patikrinimo prievolės, išskyrus patronuojamosioms įmonėms ir toliau tenkančias prievoles, kurių atžvilgiu kompetentinga priežiūros institucija turėtų būti atitinkamos patronuojamosios įmonės priežiūros institucija. Jei patronuojamoji įmonė nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį, patronuojančioji įmonė negali atlikti išsamaus patikrinimo patronuojamosios įmonės vardu, nes patronuojamoji įmonė neprivalo atlikti išsamaus patikrinimo. Tokiu atveju patronuojančioji įmonė turėtų įtraukti patronuojamosios įmonės veiklą į savo pačios išsamaus patikrinimo prievolių vykdymą. Jei patronuojamosios įmonės patenka į šios direktyvos taikymo sritį, o patronuojančioji įmonė – ne, joms vis tiek turėtų būti leidžiama dalytis ištekliais ir informacija įmonių grupėje. Tačiau patronuojamosios įmonės būtų atsakingos už šioje direktyvoje nustatytą išsamaus patikrinimo prievolių vykdymą;

- (16b) išsamaus patikrinimo prievolių vykdymas grupės lygmeniu neturėtų daryti poveikio patronuojamųjų įmonių civilinei atsakomybei nukentėjusių asmenų, kuriems padaryta žala, atžvilgiu. Jeigu tenkinamos civilinės atsakomybės sąlygos, patronuojamoji įmonė galėtų būti laikoma atsakinga už patirtą žalą, neatsižvelgiant į tai, ar išsamaus patikrinimo prievolės vykdė patronuojamoji įmonė, ar patronuojančioji įmonė patronuojamosios įmonės vardu;
- (16c) remiantis galiojančia Sąjungos teise, neturėtų būti reikalaujama, kad įmonės ar juridiniai asmenys, dalydamiesi informacija, kad įvykdytų šioje direktyvoje nustatytas prievolės, atskleistų savo verslo partneriui informaciją, kuri laikoma komercine paslaptimi, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2016/943³⁷;
- (17) neigiamas poveikis žmogaus teisėms ir aplinkai galėtų būti patiriamas pačių įmonių veikloje, taip pat jų patronuojamųjų įmonių ir jų verslo partnerių jų veiklos grandinėse veikloje, visų pirma žaliavų tiekimo, gamybos arba produktų ar atliekų šalinimo lygmeniu. Siekiant, kad išsamus patikrinimas turėtų reikšmingą poveikį, jis turėtų apimti neigiamą poveikį žmogaus teisėms ir aplinkai, daromą per didesnę dalį gyvavimo ciklo, apimančio produkto gamybą, naudojimą ir šalinimą arba paslaugų teikimą, pačių įmonių veiklos, jų patronuojamųjų įmonių veiklos ir jų verslo partnerių jų veiklos grandinėse veiklos lygmeniu;

³⁷ 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/943 dėl neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslapčių) apsaugos nuo neteisėto jų gavimo, naudojimo ir atskleidimo (OL L 157, 2016 6 15, p. 1).

(18) veiklos grandinė turėtų apimti veiklą, susijusią su įmonės vykdoma prekių gamyba ir tiekimu arba paslaugų teikimu, kuri turėtų apimti veiklą, kurią vykdo tiesioginiai ir netiesioginiai verslo partneriai, kurie atlieka projektavimo, gavybos, gamybos, transportavimo, sandėliavimo ir tiekimo veiklą, apimančią žaliavas, produktus ir produktų dalis, arba įmonei teikia jos veiklai vykdyti reikalingas paslaugas. Be to, veiklos grandinė turėtų apimti veiklą, kurią vykdo tiesioginiai ir netiesioginiai verslo partneriai, kurie platina, transportuoja, sandėliuoja ir šalina produktus, įskaitant, *inter alia*, produkto išmontavimą, jo antrinį perdirbimą, kompostavimą ar šalinimą į sąvartyną, kai ta veikla vykdoma įmonei arba įmonės vardu. Siekiant užtikrinti išsamaus patikrinimo prievolių įgyvendinamumą, vartotojų vykdomas produkto šalinimas turėtų būti neįtrauktas. Be to, veiklos grandinė neturėtų apimti produkto, kuriam taikoma valstybės narės eksporto kontrolė, t. y. arba eksporto kontrolė pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/821³⁸, arba ginklų, šaudmenų ar karinės paskirties medžiagų eksporto kontrolė pagal nacionalinę eksporto kontrolę, po to, kai suteikiamas leidimas produktą eksportuoti, platinimo, transportavimo, sandėliavimo ir šalinimo;

³⁸ 2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/821, nustatantis Sąjungos dvejopo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų, techninės pagalbos ir tranzito kontrolės režimą (OL L 206, 2021 6 11, p. 1).

(19) reguliuojamųjų finansų įmonių atveju termino „veiklos grandinės“ apibrėžtis [...] **taip pat turėtų apimti finansinių paslaugų [...], kaip tai suprantama šioje direktyvoje, teikimą, jei valstybė narė nusprendžia šią direktyvą taikyti ir tokių paslaugų teikimui. Tokiu atveju termino „veiklos grandinė“ apibrėžtis** turėtų būti pritaikyta atsižvelgiant į jų ypatumus, siekiant apimti veiklą, kurią vykdant paskirstomas kapitalas ir suteikiama draudimo apsauga realiajai ekonomikai. Todėl tikslinga į termino „veiklos grandinė“ apibrėžtį neįtraukti finansinių paslaugų, išskyrus tas paslaugas, kuriomis tiesiogiai paskirstomas kapitalas arba prisiimama rizika per draudimą ar perdraudimą. Reguluojamųjų finansines paslaugas teikiančių finansų įmonių „veiklos grandinė“ tokių paslaugų teikimo atžvilgiu turėtų apsiriboti sandorių šalių, gaunančių tokias paslaugas, ir jų patronuojamųjų įmonių, kurios gauna naudos iš tokios paslaugos ir kurių veikla yra susijusi su ta atitinkama paslauga, veikla. Verslo partnerių tų sandorių šalių veiklos grandinėse veikla neturėtų būti įtraukta. Finansų įmonės veiklos grandinės dalimi neturėtų būti laikomos tos sandorių šalys, kurios yra namų ūkiai ar fiziniai asmenys, veikiantys ne kaip profesionalai ir ne kaip verslininkai, taip pat jos veiklos grandinės dalimi neturėtų būti laikomos mažosios ir vidutinės įmonės;

(20) [...]

(21) pagal šią direktyvą Sąjungoje įsisteigusioms įmonėms, kurių vidutinis darbuotojų skaičius viršijo 500 ir pasaulinė grynoji apyvarta viršijo 150 mln. EUR per paskutiniuosius finansinius metus, už kuriuos metinės finansinės ataskaitos buvo ar turėjo būti patvirtintos, turėtų būti privaloma laikytis išsamaus patikrinimo prievolės su sąlyga, kad tuos kriterijus jos tenkina dvejus iš eilės einančius finansinius metus. Įmonėms, kurios netenkina tų kriterijų, tačiau kurių vidutinis darbuotojų skaičius viršijo 250, o grynoji pasaulinė apyvarta viršijo 40 mln. EUR per finansinius metus,ėjusius prieš paskutiniuosius finansinius metus, ir kurios veikia viename arba daugiau didelio poveikio sektorių, su sąlyga, kad tuos kriterijus jos tenkina dvejus iš eilės einančius finansinius metus, išsamus patikrinimas turėtų būti pradedamas taikyti praėjus 3 metams po šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę laikotarpio pabaigos, kad būtų suteiktas ilgesnis prisitaikymo laikotarpis. Siekiant užtikrinti, kad našta būtų proporcinga, iš tokiuose didelio poveikio sektoriuose veikiančių įmonių turėtų būti reikalaujama atlikti kryptingesnio pobūdžio išsamų patikrinimą. Laikinieji darbuotojai, įskaitant komandiruotus darbuotojus pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 96/71/EB³⁹ su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/957⁴⁰, 1 straipsnio 3 dalies c punktą, turėtų būti įtraukiami apskaičiuojant įmonės laikinojo darbo naudotojos darbuotojų skaičių. Komandiruoti darbuotojai pagal Direktyvos 96/71/EB su pakeitimais, padarytais Direktyva (ES) 2018/957, 1 straipsnio 3 dalies a ir b punktus turėtų būti įtraukiami apskaičiuojant tik siunčiančiosios įmonės darbuotojų skaičių; Apskaičiuojant darbuotojų skaičių sezoniniai darbuotojai turėtų būti įtraukiami proporcingai mėnesių, per kuriuos jie dirba, skaičiui;

³⁹ 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje (OL L 18, 1997 1 21, p. 1).

⁴⁰ 2018 m. birželio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/957, kuria iš dalies keičiama Direktyva 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje (OL L 173, 2018 7 9, p. 16).

(22) siekiant atitikti prioritetines tarptautinių veiksmų sritis, kuriose siekiama spręsti žmogaus teisių ir aplinkos problemas, didelio poveikio sektorių pasirinkimas šios direktyvos tikslais turėtų būti grindžiamas esamomis sektorinėmis EBPO išsamaus patikrinimo gairėmis. Šioje direktyvoje turinčiais didelį poveikį turėtų būti laikomi šie sektoriai: tekstilės, odos ir susijusių gaminių (įskaitant avalynę) gamyba ir didmeninė prekyba tekstilės gaminiais, drabužiais ir avalyne; žemės ūkis, miškininkystė, žuvininkystė (įskaitant akvakultūrą), maisto produktų ir gėrimų gamyba ir didmeninė prekyba žemės ūkio žaliavomis, gyvais gyvūnais, mediena, maistu ir gėrimais; mineralinių išteklių gavyba, nepriklausomai nuo gavybos vietos (įskaitant žalią naftą, gamtines dujas, akmens anglis, lignitą, metalus ir metalų rūdas, taip pat visus kitus nemetalo mineralinius ir karjerų produktus), pagrindinių metalo produktų, kitų nemetalo mineralinių produktų ir metalo gaminių (išskyrus mašinas ir įrangą) gamyba ir didmeninė prekyba mineraliniais ištekliais, pagrindiniais ir tarpiniais mineraliniais produktais (įskaitant metalus ir metalų rūdas, statybines medžiagas, kurą, chemines medžiagas ir kitus tarpinius produktus). Šie sektoriai turėtų būti suprantami kaip apimantys susijusius ekonominės veiklos sektorius, siejamus su taikytinu statistiniu ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriumi, nustatytu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1893/2006⁴¹. Finansų sektorius neturėtų būti priskiriamas prie didelio poveikio sektorių, kuriems taikoma ši direktyva, dėl jo specifikos, visų pirma veiklos grandinės ir siūlomų paslaugų atžvilgiais, net jeigu jam taikomos susijusios sektorinės EBPO rekomendacijos. Tačiau šiame sektoriuje turėtų būti užtikrinta platesnė realaus ir galimo neigiamo poveikio aprėptis, į taikymo sritį taip pat įtraukiant labai dideles įmones, kurios yra reguliuojamosios finansų įmonės, net jeigu jos neturi akcinės bendrovės teisinės formos;

⁴¹ 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1893/2006, nustatantis statistinį ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių NACE 2 red. ir iš dalies keičiantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 3037/90 bei tam tikrus EB reglamentus dėl konkrečių statistikos sričių (OL L 393, 2006 12 30, p. 1).

- (23) norint visiškai pasiekti šios direktyvos tikslus spręsti su įmonių veiklos, jų patronuojamųjų įmonių veiklos ir jų verslo partnerių jų veiklos grandinėse veiklos neigiamu poveikiu žmogaus teisėms ir aplinkai susijusias problemas, taip pat turėtų būti apimamos trečiųjų valstybių įmonės, vykdančios reikšmingo masto veiklą ES. Konkrečiau, ši direktyva turėtų būti taikoma trečiųjų valstybių įmonėms, kurių grynoji apyvarta Sąjungoje per finansinius metus, ėjusius prieš paskutiniuosius finansinius metus, buvo ne mažesnė kaip 150 mln. EUR, arba grynoji apyvarta Sąjungoje per finansinius metus, ėjusius prieš paskutiniuosius finansinius metus, buvo didesnė kaip 40 mln. EUR, tačiau mažesnė nei 150 mln. EUR, jei bent 20 mln. EUR grynosios apyvartos susidarė viename ar daugiau didelio poveikio sektorių. Įmonės turi tuos kriterijus tenkinti dvejus finansinius metus iš eilės;
- (24) apibrėžiant taikymo trečiųjų valstybių įmonėms sritį, reikėtų rinktis apibūdinantį apyvartos kriterijų, nes juo nustatomas teritorinis ryšys tarp trečiųjų valstybių įmonių ir Sąjungos teritorijos. Apyvarta yra rodiklis, parodantis poveikį, kurį tų įmonių veikla gali turėti vidaus rinkai. Pagal tarptautinę teisę dėl tokio poveikio yra pateisinamas Sąjungos teisės taikymas trečiųjų valstybių įmonėms. Siekiant užtikrinti, kad būtų nustatyta atitinkama tų įmonių apyvarta, turėtų būti taikomi metodai, skirti trečiųjų valstybių įmonių grynajai apyvartai apskaičiuoti, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2013/34/ES⁴². Kita vertus, siekiant veiksmingo šios direktyvos vykdymo užtikrinimo, nustatant, kurioms trečiųjų valstybių įmonėms taikytina ši direktyva, neturėtų būti taikoma slenkstinė darbuotojų skaičiaus riba, nes „darbuotojų“ samprata šioje direktyvoje yra pagrįsta Sąjungos teise ir negali būti lengvai perkeliama už Sąjungos ribų. Todėl, nesant aiškos ir nuoseklios metodikos, be kita ko, apskaitos sistemose, pagal kurią būtų nustatomas darbuotojų skaičius trečiųjų valstybių įmonėse, tokia darbuotojų skaičiaus riba lemtų teisinį netikrumą ir priežiūros institucijoms būtų sunku ją taikyti.

⁴² 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB (OL L 182, 2013 6 29, p. 19).

Apyvarta turėtų būti apibrėžiama remiantis Direktyva 2013/34/ES, kurioje jau nustatyti metodai ne Sąjungos įmonių grynajai apyvartai apskaičiuoti, nes tarptautinėse apskaitos sistemose apyvartos ir pajamų apibrėžtys yra panašios. Siekiant užtikrinti, kad priežiūros institucija žinotų, kurios trečiųjų valstybių įmonės turi reikiamą apyvartą Sąjungoje, kad patektų į šios direktyvos taikymo sritį, šioje direktyvoje turėtų būti reikalaujama, kad trečiosios valstybės įmonės įgaliotasis atstovas arba pati įmonė informuotų valstybės narės, kurioje gyvena arba yra įsisteigęs trečiosios valstybės įmonės įgaliotasis atstovas, priežiūros instituciją ir (jei skiriasi) tos valstybės narės, kurioje ta įmonė finansiniais metais, ėjusiais prieš paskutiniuosius finansinius metus, turėjo didžiąją dalį savo grynosios apyvartos Sąjungoje, priežiūros instituciją, kad atitinkama įmonė yra į šios direktyvos taikymo sritį patenkanti įmonė. Jei būtina nustatyti, kurioje valstybėje narėje trečiosios valstybės įmonė turėjo didžiąją dalį savo grynosios apyvartos Sąjungoje, valstybė narė gali prašyti Komisijos informuoti valstybę narę apie trečiosios valstybės įmonės grynąją apyvartą Sąjungoje. Komisija turėtų sukurti sistemą, kuri užtikrintų tokį keitimąsi informacija;

- (25) siekiant prasmingai prisidėti prie perėjimo prie darnesnio vystymosi, išsamus patikrinimas pagal šią direktyvą turėtų būti atliekamas atsižvelgiant į neigiamą poveikį asmenų žmogaus teisėms dėl vienos iš teisių, įtvirtintų šios direktyvos I priedo I dalies 1 skirsnyje nurodytuose tarptautiniuose dokumentuose, pažeidimo. Siekiant užtikrinti visapusišką žmogaus teisių aprėptį, žmogaus teisių pažeidimas, konkrečiai nenurodytas I priedo I dalies 1 skirsnyje, kurį gali daryti įmonė, jos patronuojamoji įmonė arba verslo partneris ir kuriuo tiesiogiai kenkiama teisiniam interesui, saugomam pagal I priedo I dalies 2 skirsnyje išvardytus žmogaus teisių srities dokumentus, taip pat turėtų būti priskiriamas prie neigiamo poveikio žmogaus teisėms, kuriam taikoma ši direktyva su sąlyga, kad atitinkama įmonė būtų pagrįstai galėjusi nustatyti tokį žmogaus teisių pažeidimą savo pačios veikloje, patronuojamosios įmonės veikloje ir verslo partnerių veikloje, atsižvelgiant į visas svarbias konkrečios atvejų aplinkybes, pavyzdžiui, įmonės verslo veiklos pobūdį ir mastą, jos veiklos grandinę, ekonomikos sektorių ir geografines bei veiklos vykdymo aplinkybes. Išsamus patikrinimas taip pat turėtų apimti neigiamą poveikį aplinkai, atsirandantį pažeidus vieną iš draudimų ir pareigų, išvardytų šios direktyvos I priedo II dalyje;

- (26) vertinant neigiamą poveikį žmogaus teisėms, įmonėms yra prieinamos rekomendacijos, kuriose parodyta, kokį poveikį jų veikla gali turėti žmogaus teisėms ir koks įmonių elgesys yra draudžiamas, laikantis tarptautiniu mastu pripažintų žmogaus teisių normų. Tokių rekomendacijų yra, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų ataskaitų teikimo pagrindiniuose principuose (*United Nations Guiding Principles Reporting Framework*)⁴³, Jungtinių Tautų pagrindinių principų aiškinamajame vadove (*United Nations Guiding Principles Reporting Framework*)⁴⁴ arba Žmogaus teisių aiškinamojo vadovo verslui 2-ajame leidime (*Human Rights Translated 2.0: A Business Reference Guide*)⁴⁵.
- (26a) siekdamas atlikti prasmingą išsamų patikrinimą žmogaus teisių ir aplinkos apsaugos srityse, įmonės turėtų konsultuotis su suinteresuotaisiais subjektais per visą išsamaus patikrinimo veiksmų vykdymo procesą. Įmonės suinteresuotieji subjektai turėtų apimti įmonės darbuotojus, įmonės patronuojamųjų įmonių darbuotojus, profesines sąjungas ir darbuotojų atstovus, vartotojus ir kitus asmenis, grupes, bendruomenes ar subjektus, kurių teisėms ar interesams daro arba galėtų daryti poveikį įmonės, jos patronuojamųjų įmonių ar verslo partnerių produktai, paslaugos ir veikla. Galimai paveikti asmenys galėtų būti, pavyzdžiui, žmogaus teisių ir aplinkos gynėjai, kaip tai suprantama pagal Jungtinių Tautų deklaraciją dėl žmogaus teisių gynėjų. Galimai paveiktos grupės ar bendruomenės galėtų būti, pavyzdžiui, čiabuvių tautos, saugomos pagal Jungtinių Tautų deklaraciją dėl čiabuvių tautų teisių. Galimai paveikti subjektai galėtų būti, pavyzdžiui, pilietinės visuomenės organizacijos, nacionalinės žmogaus teisių institucijos arba aplinkos apsaugos institucijos;

⁴³ https://www.ungpreporting.org/wp-content/uploads/UNGPREportingFramework_withguidance2017.pdf

⁴⁴ <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Business/RtRInterpretativeGuide.pdf>

⁴⁵ https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/HRT_2_0_EN.pdf

- (27) siekdamas atlikti tinkamą savo veiklos, savo patronuojamųjų įmonių veiklos ir savo verslo partnerių veiklos įmonių veiklos grandinėse išsamų patikrinimą žmogaus teisių ir aplinkos apsaugos srityse įmonės, kurioms taikoma ši direktyva, turėtų integruoti išsamų patikrinimą į įmonių politiką ir rizikos valdymo sistemas, nustatyti galimą ir realų neigiamo poveikio žmogaus teisėms ir aplinkai mastą, užkirsti kelią tam poveikiui, jį švelninti, taip pat jį sustabdyti ir kuo labiau sumažinti, be to, nustatyti ir taikyti skundų nagrinėjimo procedūrą, stebėti priemonių, kurių imamasi pagal šioje direktyvoje nustatytus reikalavimus, veiksmingumą ir viešai informuoti apie savo išsamų patikrinimą. Siekiant užtikrinti aiškumą įmonėms, šioje direktyvoje visų pirma reikėtų aiškiai skirti veiksmus, kuriais užkertamas kelias galimam neigiamam poveikiui arba jis švelninamas ar sustabdomas arba, jei tai neįmanoma, realus neigiamas poveikis kuo labiau sumažinamas;

(28) siekiant užtikrinti, kad išsamus patikrinimas būtų įmonių politikos ir rizikos valdymo sistemų dalimi, ir laikantis atitinkamos tarptautinės sistemos, įmonės turėtų integruoti išsamų patikrinimą į savo politiką ir rizikos valdymo sistemas ir nustatyti išsamaus patikrinimo politiką. Į išsamaus patikrinimo politiką turėtų būti įtrauktas įmonės požiūris, be kita ko, ilguoju laikotarpiu, į išsamų patikrinimą aprašymas, elgesio kodeksas, kuriame aprašomos taisyklės ir principai, kurių turi laikytis įmonės darbuotojai ir patrunuojamosios įmonės, ir, kai aktualu, įmonės tiesioginiai ar netiesioginiai verslo partneriai, taip pat procesų, kurių imtasi siekiant įgyvendinti išsamų patikrinimą, aprašymas, įskaitant priemones, kurių imtasi siekiant patikrinti, ar laikomasi elgesio kodekso, ir išplėsti jo taikymą verslo partneriams. Elgesio kodeksas turėtų būti taikomas visoms susijusioms įmonių funkcijoms ir operacijoms, įskaitant įsigijimo ir pirkimo sprendimus. Įmonės taip pat turėtų atnaujinti savo išsamaus patikrinimo politiką nedelsdamos po to, kai įvyksta didelis pokytis, bet ne rečiau kaip kas 24 mėnesius. Didelis pokytis turėtų būti suprantamas kaip įmonės veiklos, jos patrunuojamųjų įmonių ar verslo partnerių veiklos, teisinės ar verslo aplinkos *status quo* pokytis arba bet koks kitas esminis įmonės padėties pasikeitimas, į kurį įmonė turėtų pagrįstai reaguoti ir atnaujinti savo politiką. Didelių pokyčių pavyzdžiai galėtų būti atvejai, kai įmonė veikia naujame ekonomikos sektoriuje ar geografinėje vietovėje, pradeda gaminti naujus produktus arba keičia esamų produktų gamybos būdą naudodama technologiją, kuri gali turėti didesnę neigiamą poveikį, arba keičia savo įmonės struktūrą per restruktūrizavimą, susijungimus ar įsigijimus. Išsamaus patikrinimo įtraukimas į rizikos valdymo sistemas turėtų būti suprantamas atsižvelgiant į atitinkamą tarptautinę sistemą, užtikrinant, kad išsamaus patikrinimo prievolės būtų nustatytos ir jų vykdymas būtų prižiūrimas. Siekiant įvykdyti šią prievolę, įmonėms turėtų būti leidžiama organizuoti savo vidaus veiklą pagal savo poreikius, pavyzdžiui, naudojant esamas valdymo sistemas, sukuriant įmonės rizikos valdymo sistemą arba įsteigiant žmogaus teisių ir aplinkos apsaugos pareigūno pareigas;

- (29) laikydamosi išsamaus patikrinimo prievolių, įmonės turi imtis tinkamų priemonių neigiamam poveikiui nustatyti, užkirsti jam kelią ir jį sustabdyti. Tinkama priemonė turėtų reikšti priemonę, kuria gebama pasiekti išsamaus patikrinimo tikslus, kuri yra proporcinga neigiamo poveikio dydžiui ir tikimybei ir pagrįstai prieinama įmonei, atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes, įskaitant įmonės veiklos pobūdį bei mastą ir ekonomikos sektoriaus ir konkretaus verslo partnerio specifiką. Jei būtinos informacijos negalima gauti dėl faktinių ar teisinių kliūčių, pavyzdžiui, dėl to, kad verslo partneris atsisako pateikti informaciją ir nėra teisinio pagrindo to reikalauti, tokių aplinkybių negalima traktuoti įmonės nenaudai;

(30) pagal šioje direktyvoje nustatomas išsamaus patikrinimo prievolės įmonė turėtų nustatyti realų arba galimą neigiamą poveikį žmogaus teisėms ir aplinkai. Kad neigiamas poveikis galėtų būti visapusiškai nustatytas, toks nustatymas turėtų būti grindžiamas kiekybine ir kokybine informacija. Pavyzdžiui, įmonė dėl neigiamo poveikio aplinkai turėtų gauti informacijos apie pirmines sąlygas didesnės rizikos vietose ar objektuose, esančiuose jos veiklos grandinėse. Nustatydamą neigiamą poveikį, įmonė turėtų turėti galimybę pirmiausia nustatyti visas savo veiklos sritis, savo patronuojamųjų įmonių veiklos sritis ir, kai tai susiję su jų veiklos grandinėmis, savo verslo partnerius, ir, remdamasi rezultatais, atlikti nuodugną vertinimą, daugiausia dėmesio skirdama sritims, kuriose neigiamas poveikis labiausiai tikėtinas arba reikšmingiausias. Nustatydamą neigiamą poveikį, įmonė turėtų atsižvelgti į galimus rizikos veiksnius, pavyzdžiui, į tai, ar patronuojamoji įmonė ar verslo partneris yra įmonė, pažeidusi pagal šią direktyvą priimtas nacionalines nuostatas. Įmonė gali gauti reikiamą informaciją iš priežiūros institucijų sprendimų, kuriuose numatytos sankcijos, kuriuos turėtų skelbti priežiūros institucijos, taip pat Europos priežiūros institucijų tinklas, kad įmonės turėtų vieną informacijos šaltinį. Neigiamo poveikio nustatymas turėtų apimti dinamišką ir reguliariai atliekamą žmogaus teisių ir aplinkos apsaugos aspektų vertinimą – bereikalingai nedelsiant po to, kai įvyksta didelis pokytis, bet ne rečiau kaip kas 24 mėnesius, per visą veiklos ar santykių gyvavimo laikotarpį. Didelis pokytis turėtų būti suprantamas kaip įmonės veiklos, jos patronuojamųjų įmonių ar verslo partnerių veiklos, teisinės ar verslo aplinkos *status quo* pokytis arba bet koks kitas esminis įmonės padėties pasikeitimas, be kita ko, kai apie tokį neigiamą poveikį sužinoma iš viešai prieinamos informacijos arba konsultuojantis su suinteresuotaisiais subjektais, į kurį įmonė galėtų pagrįstai reaguoti ir tą neigiamą poveikį nustatyti, galimai skirtingą neigiamą poveikį išdėstant pagal prioritetą ir užkertant jam kelią ar jį švelninat arba sustabdant ar kuo labiau sumažinant mastą. Didelių pokyčių pavyzdžiai galėtų būti atvejai, kai įmonė veikia naujame ekonomikos sektoriuje ar geografinėje vietovėje, pradeda gaminti naujus produktus arba keičia esamų produktų gamybos būdą naudodama technologiją, kuri gali turėti didesnį neigiamą poveikį, arba keičia savo įmonės struktūrą per restruktūrizavimą, susijungimus ar įsigijimus. Reguluojamosios finansų įmonės, teikiančios finansines paslaugas, neigiamą poveikį turėtų nustatyti tik po paslaugos teikimo pradžios ir neturėtų būti reikalaujama, kad jos neigiamą poveikį vertintų dinamiškai ar reguliariai.

Nustatydamos neigiamą poveikį, įmonės taip pat turėtų nustatyti ir įvertinti verslo partnerių verslo modelių ir strategijų, apimančių prekybos, įsigijimo ir kainodaros praktiką, poveikį;

(31) kad būtų išvengta nereikalingos naštos mažesnėms įmonėms, veikiančioms didelio poveikio sektoriuose, kuriuos apima ši direktyva, tos įmonės turėtų turėti prievolę nustatyti tik tokį realų ar galimą neigiamą poveikį, kuris yra svarbus atitinkamame sektoriuje;

(32) jei įmonė negali vienu metu visiškai užkirsti kelio visam nustatytam faktiniam ir galimam neigiamam poveikiui, jį sušvelninti, sustabdyti ar kuo labiau sumažinti, ji tą poveikį turėtų suskirstyti prioriteto tvarka, atsižvelgdama į neigiamo poveikio rimtumą ir tikimybę.

Atsižvelgiant į atitinkamą tarptautinę sistemą, neigiamo poveikio rimtumas turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į jo sunkumą (neigiamo poveikio didumas), paveiktų asmenų skaičių arba poveikio aplinkai mastą (neigiamo poveikio apimtis) ir sunkumus atkurti iki poveikio buvusią padėtį (neigiamo poveikio nepašalinamumas). Kita vertus, skirstant skirtingą neigiamą poveikį prioriteto tvarka toliau nurodyti veiksniai nėra svarbūs: faktinė arba potenciali įmonės įtaka jos verslo partneriams, įmonės dalyvavimo darant neigiamą poveikį lygis, patronuojamosios įmonės ar verslo partnerio artumas ar galima jų atsakomybė. Kai suskirsčius neigiamą poveikį pagal prioritetą per pagrįstą laikotarpį pašalinamas didžiausias neigiamas poveikis, įmonė turėtų būti įpareigota šalinti mažesnę neigiamą poveikį. Vertinant pagrįstą laikotarpį, reikėtų tinkamai atsižvelgti į konkretaus atvejo aplinkybes, įskaitant įmonės išteklius ir ekonomikos sektorių, kuriame įmonė veikia, taip pat prioriteto tvarka šalinamo neigiamo poveikio, kurį įmonė šalina tuo konkrečiu metu, rimtumą ir prioritetinio neigiamo poveikio didumą atitinkamu momentu;

- (33) pagal šia direktyva nustatomas išsamaus patikrinimo prievolės, jeigu įmonė nustato galimą neigiamą poveikį žmogaus teisėms ar aplinkai, ji turėtų imtis tinkamų priemonių užkirsti kelią tokiam poveikiui ar jį pakankamai sušvelninti. Siekiant suteikti įmonėms teisinio aiškumo ir tikrumo, šioje direktyvoje turėtų būti nustatyti visi veiksmai, kurių turėtų imtis įmonės, kad užkirstų kelią galimam neigiamam poveikiui ir jį sušvelnintų, kai aktualu, priklausomai nuo aplinkybių; Vertinant tinkamas priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią neigiamam poveikiui arba jį pakankamai sušvelninti, tinkamai atsižvelgiama į vadinamąjį „įmonės dalyvavimo darant neigiamą poveikį“ lygį, laikantis tarptautinių sistemų, ir į įmonės gebėjimą daryti įtaką neigiamą poveikį darančiam verslo partneriui. Įmonės turėtų būti įpareigosos užkirsti kelią neigiamam poveikiui, kurį daro jos pačios (tarptautinėje sistemoje tai vadinama neigiamo poveikio „darymu“), arba jį sušvelninti, arba užkirsti kelią neigiamam poveikiui, kurį jos daro kartu su savo patronuojamosiomis įmonėmis ar verslo partneriais (tarptautinėje sistemoje tai vadinama „įtaka“ neigiamam poveikiui), arba jį sušvelninti. Bendras neigiamo poveikio darymas yra susijęs ne tik su vienodu įmonės ir jos patronuojamosios įmonės ar verslo partnerio dalyvavimu darant neigiamą poveikį, bet ir su visais įmonės veiksmų ar neveikimo atvejais, kai neigiamas poveikis daromas kartu su patronuojamųjų įmonių ar verslo partnerių veiksmiais ar neveikimu. Kai įmonės savo veiklos grandinėje pačios arba kartu su kitais juridiniais asmenimis nedaro neigiamo poveikio, tačiau neigiamą poveikį daro jų verslo partneris tų įmonių veiklos grandinėse (tarptautinėje sistemoje tai vadinama būti „tiesiogiai susijus“ su neigiamu poveikiu), jos turėtų būti įpareigosos pasinaudoti savo įtaka, kad užkirstų kelią savo patronuojamųjų įmonių ar verslo partnerių daromam neigiamam poveikiui arba jį sušvelnintų arba padidintų savo įtaką šiems tikslams pasiekti. Vartojant tik neigiamo poveikio „darymo“ sąvoką, o ne pirmiau minėtus tarptautinėse sistemose vartojamus terminus, išvengiama painiavos su esamais teisiniais terminais nacionalinėse teisinėse sistemose ir tuo pačiu apimami tie patys priežastiniai ryšiai, kaip aprašyta šiose sistemose. Šiomis aplinkybėmis, pagal tarptautines sistemas, įmonės įtaka verslo partneriams turėtų apimti, viena vertus, jos gebėjimą įtikinti verslo partnerius imtis veiksmų siekiant užkirsti kelią neigiamam poveikiui (pvz., įtaka rinkoje, kvalifikacinės atrankos reikalavimais ar verslo paskatų susiejimu su žmogaus teisėmis ir aplinkosauginiu veiksmingumu), ir, kita vertus, įtakos ar sverto, kuriuo įmonė gali pagrįstai naudotis, pvz., bendradarbiaudama su atitinkamu verslo partneriu arba užmegzdama ryšius su kita įmone, kuri yra tiesioginė verslo partnerio, susijusio su neigiamu poveikiu, verslo partnerė, dydį;

- (34) siekiant, kad būtų laikomasi poveikio prevencijos ir švelninimo pareigos pagal šią direktyvą, iš įmonių turėtų būti reikalaujama, kai aktualu, priklausomai nuo aplinkybių, imtis visų toliau nurodytų veiksmų. Įmonės turėtų parengti ir įgyvendinti prevencinių veiksmų planą, kai tai reikalinga dėl prevencinių priemonių sudėtingumo. Įmonės turėtų siekti iš tiesioginio partnerio gauti sutartinių garantijų, kad jis užtikrins elgesio kodekso arba prevencinių veiksmų plano laikymąsi, be kita ko, siekdamas gauti atitinkamų sutartinių garantijų iš savo partnerių tokia apimtimi, kuria partnerių veikla įeina į atitinkamą tų įmonių veiklos grandinę. Kartu su sutartinėmis garantijomis turėtų būti taikomos tinkamos priemonės atitikčiai tikrinti. Tačiau įmonė turėtų būti įpareigota tik siekti sutartinių garantijų, nes jų gavimas gali priklausyti nuo aplinkybių. Siekiant užtikrinti visapusišką galimo neigiamo poveikio prevenciją, įmonės taip pat turėtų vykdyti finansines arba nefinansines investicijas, kuriomis siekiama užkirsti kelią neigiamam poveikiui, ir bendradarbiauti su kitomis įmonėmis. Atitinkama įmonė taip pat turėtų teikti tikslinę ir proporcingą paramą MVĮ, kuri yra tos įmonės verslo partnerė, kai gali kilti pavojus tos MVĮ gyvybingumui, pavyzdžiui, teikti finansavimą, pasitelkiant tiesioginį finansavimą, paskolas su mažomis palūkanomis, nuolatinio tiekimo garantijas ir pagalbą užtikrinant finansavimą, siekiant padėti įgyvendinti elgesio kodeksą ar prevencinių veiksmų planą arba teikti technines gaires, pavyzdžiui, rengiant mokymus, atnaujinant valdymo sistemas. Pavojus MVĮ gyvybingumui turėtų būti suprantamas kaip galintis sukelti MVĮ bankrotą arba statantis MVĮ į padėtį, kai bankrotas tampa labai tikėtinu. Neturėtų būti reikalaujama, kad finansų įmonės, **teikdamos finansines paslaugas, kaip tai suprantama šioje direktyvoje,** teiktų tikslinę ir proporcingą paramą MVĮ, nes jų veiklos grandinė neapima MVĮ;
- (35) siekiant atsižvelgti į visas įmonei prieinamas galimybes tais atvejais, kai galimo poveikio problemų neįmanoma išspręsti apibūdintomis prevencijos ar mažinimo priemonėmis, šioje direktyvoje taip pat turėtų būti numatyta įmonės galimybė siekti sudaryti sutartį su netiesioginiu verslo partneriu, kad būtų užtikrintas įmonės elgesio kodekso ar prevencinių veiksmų plano laikymasis, ir imtis tinkamų priemonių tikrinant tokių netiesioginių verslo partnerių atitiktį sutarties sąlygoms;

- (35a) gali būti, kad neigiamo poveikio prevencijai reikės bendradarbiauti su kita įmone, pavyzdžiui, netiesioginio verslo partnerio lygmeniu su įmone, turinčia tiesioginius sutartinius santykius su atitinkamu netiesioginiu verslo partneriu. Kai kuriais atvejais bendradarbiavimas su kitais subjektais gali būti vienintelis realus būdas užkirsti kelią net tiesioginių verslo partnerių daromam neigiamam poveikiui, jei pačios įmonės įtakos nepakanka. Įmonė turėtų bendradarbiauti su subjektu, kuris veiksmingiausiai gali – pats arba su įmone ar kitais juridiniais asmenimis – užkirsti kelią neigiamam poveikiui arba jį sušvelninti, laikydamasi taikytinos teisės, visų pirma konkurencijos teisės;
- (36) siekiant užtikrinti, kad galimo neigiamo poveikio prevencija ir švelninimas būtų veiksmingi, įmonės turėtų teikti pirmenybę bendradarbiauti su partneriais savo veiklos grandinėje, užuot nutraukusios tokius verslo santykius, – santykių nutraukimas turėtų būti tik kraštutinis veiksmas po nesėkmingų bandymų užkirsti kelią galimam neigiamam poveikiui ir jį sušvelninti. Verslo santykių nutraukimas kaip kraštutinis veiksmas turėtų reikšti, kad nėra mažiau drastiškų galimybių ir, atrodo, mažai tikėtina padidinti įmonės įtaką verslo partneriams, kurie daro neigiamą poveikį. Tačiau šioje direktyvoje tais atvejais, kai galimo neigiamo poveikio problemų neįmanoma išspręsti apibūdintomis prevencijos ar švelninimo priemonėmis, taip pat turėtų būti nustatyta įmonių pareiga neužmegzti naujų arba neplėtoti esamų santykių su atitinkamu partneriu ir, jeigu tai leidžiama pagal tuos santykius reglamentuojančią teisę, laikinai sustabdyti verslo santykius, susijusius su atitinkama veikla, kartu dedant pastangas užkirsti kelią neigiamam poveikiui ir jį sušvelninti, jei pagrįstai tikimasi, kad tos pastangos duos rezultatų artimiausiu laikotarpiu, arba nutraukti su atitinkama veikla susijusius verslo santykius, jei galimas neigiamas poveikis yra didelis. Kad įmonės galėtų vykdyti tą pareigą, sutartyse, kurias reglamentuoja jų įstatymai, valstybės narės turėtų numatyti galimybę laikinai sustabdyti ir nutraukti verslo santykius, išskyrus atvejus, kai šalys yra teisiškai įpareigosios juos sudaryti, pavyzdžiui, privalomo draudimo atveju. Vien tai, kad trečioji valstybė savo nacionalinėje teisėje neratifikavo ar neįgyvendino vieno iš šios direktyvos I priede išvardytų dokumentų, nereiškia pareigos laikinai sustabdyti ar nutraukti verslo santykius;

(36a) kai kuriais atvejais įmonės neturėtų būti įpareigosotos nutraukti verslo santykių. Neturėtų būti reikalaujama, kad įmonės nutrauktų verslo santykius, jei pagrįstai numatoma, kad nutraukus sutartį gali būti padarytas didesnis neigiamas poveikis. Tai atitinka tarptautinę sistemą, ir reikėtų atsižvelgti į neigiamai paveiktųjų interesus. Pavyzdžiui, nutraukiant verslo santykius, kurių atveju buvo nustatytas galimas neigiamas poveikis dėl vaikų darbo, dirbusiam vaikui gali grėsti patirti dar didesnę neigiamą poveikį, susijusį su žmogaus teisėmis. Panašiai, didesnis neigiamas poveikis galėtų atsirasti, jei siekiant sustabdyti galimą neigiamą poveikį, susijusį su teisės į kolektyvines derybas pažeidimu, nutrūkus verslo santykiams su darbdaviu dirbantieji netektų pragyvenimą užtikrinančio darbo užmokesčio. Galiausiai, neturėtų būti reikalaujama, kad įmonė nutrauktų verslo santykius su savo svarbiausiu verslo partneriu, tiekiančiu žaliavas, produktus ar teikiančiu paslaugas, kurie yra būtini įmonės verslui, jei nutraukus sutartį įmonei būtų reikšmingai pakenkta. Reikšmingas pakenkimas turėtų būti aiškinamas kaip neigiamas ir reikšmingas poveikis įmonės teisinei, finansinei ar ekonominei padėčiai arba jos gamybos pajėgumams, be kita ko, ilguoju laikotarpiu, pavyzdžiui, poveikis, dėl kurio atsiranda nemokumo tikimybė. Siekiant nepakenkti šios direktyvos tikslams, sprendimui nenutraukti verslo santykių turėtų būti taikomos toliau nurodytos sąlygos. Turėtų būti reikalaujama, kad įmonė atsiskaitytų priežiūros institucijai ir tinkamai pagrįstų priežastis, dėl kurių nenutraukiami verslo santykiai, ir toliau stebėtų galimą neigiamą poveikį galimai imdamasi veiksmų, kad būtų išvengta neigiamo poveikio arba jis sušvelnintas, periodiškai iš naujo įvertintų sprendimą nenutraukti verslo santykių ir ieškotų alternatyvių verslo santykių. Siekiant padidinti teisinį tikrumą, šios direktyvos nuostatos dėl verslo santykių nutraukimo turėtų būti taikomos tik komerciniams susitarimams, kuriuos įmonė sudaro pasibaigus šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę laikotarpiui;

- (36b) kaip pabrėžiama ir EBPO rekomendacijose daugiašalėms įmonėms, reikia atkreipti dėmesį į finansinių paslaugų ypatumus. Numatoma, kad reguliuojamosios finansų įmonės per visą savo finansavimo ir draudimo procesą atsižvelgs į neigiamą poveikį ir naudos savo vadinamąjį „svertą“, kad darytų įtaką įmonėms, kurioms teikia finansavimą ar draudimą, kad užkirstų kelią galimam neigiamam įmonių poveikiui arba jį sušvelnintų. Tam tikromis aplinkybėmis gali būti sunku ar net neįmanoma nedelsiant nutraukti ar sustabdyti finansines paslaugas (pvz., privalomojo draudimo). Kitais atvejais, kai reguliuojamoji finansų įmonė naudoja svertą, gali būti netikslinga sustabdyti ar nutraukti finansinių paslaugų teikimą, nes balsavimas ir bendradarbiavimas, visų pirma kolektyvinis bendradarbiavimas su investuotojais ar kreditoriais, gali geriau padėti užkirsti kelią neigiamam poveikiui arba jį sušvelninti. Dėl tokių priežasčių direktyvoje nereikalaujama, kad reguliuojamosios finansų įmonės, **teikdamos finansines paslaugas, kaip tai suprantama šioje direktyvoje**, laikinai sustabdytų arba nutrauktų verslo santykius. Tokiais atvejais turėtų būti reikalaujama, kad reguliuojamosios finansų įmonės toliau stebėtų neigiamą poveikį ir toliau dėtų pastangas, kad būtų užkirstas kelias neigiamam poveikiui arba jis būtų sušvelnintas;
- (37) tiesioginių ir netiesioginių verslo partnerių atžvilgiu pramonės bendradarbiavimas, pramonės programos ir daugiašalės suinteresuotųjų subjektų iniciatyvos gali padėti įgyti papildomą įtakos svertą siekiant nustatyti neigiamą poveikį, užkirsti jam kelią ir jį sušvelninti. Todėl įmonės turėtų turėti galimybę naudotis tokiomis iniciatyvomis, kurios padėtų vykdyti joms tenkančias išsamaus patikrinimo prievoles, nustatytas šioje direktyvoje, tiek, kiek tokios programos ir iniciatyvos yra tinkamos tų prievolių vykdymui remti. Įmonės galėtų savo iniciatyva įvertinti tokių programų ir iniciatyvų suderinamumą su prievolėmis pagal šią direktyvą. Siekiant užtikrinti, kad būtų visapusiškai informuojama apie tokias iniciatyvas, šioje direktyvoje taip pat turėtų būti numatytas Komisijos ir valstybių narių gebėjimas palengvinti informacijos apie tokias programas ar iniciatyvas ir jų rezultatus sklaidą. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, turėtų pateikti gairių dėl pramonės programų ir daugiašalių suinteresuotųjų subjektų iniciatyvų tinkamumo vertinimo;

(38) pagal šioje direktyvoje nustatytas išsamaus patikrinimo prievoles, jeigu įmonė nustato realų neigiamą poveikį žmogaus teisėms ar aplinkai, ji turėtų imtis tinkamų priemonių tam poveikiui sustabdyti. Galima tikėtis, kad įmonė yra pajėgi sustabdyti realų savo veiklos ir savo patronuojamųjų įmonių veiklos neigiamą poveikį. Vis dėlto reikėtų išaiškinti, kad verslo partnerių atveju, kai neigiamo poveikio sustabdyti neįmanoma, įmonės turėtų to poveikio mastą kuo labiau sumažinti. Kai siekiama kuo labiau sumažinti neigiamą poveikį, turėtų būti reikalaujama pasiekti rezultatą, kuris būtų kiek įmanoma artimesnis visiškai to neigiamo poveikio sustabdymui. Siekiant suteikti įmonėms teisinio aiškumo ir tikrumo, šioje direktyvoje turėtų būti nustatyta, kokių veiksmų įmonėms turėtų būti privaloma imtis, kad būtų sustabdytas realus neigiamas poveikis žmogaus teisėms ir aplinkai ir, kai aktualu, priklausomai nuo aplinkybių, tas poveikis būtų kuo labiau sumažintas; Vertinant tinkamas priemones, kuriomis siekiama sustabdyti neigiamą poveikį arba jį kuo labiau sumažinti, deramai atsižvelgiama į vadinamąjį „įmonės dalyvavimo darant neigiamą poveikį lygį“, laikantis tarptautinių sistemų, ir į įmonės gebėjimą daryti įtaką neigiamą poveikį darančiam verslo partneriui. Įmonės turėtų būti įpareigos sustabdyti arba kuo labiau sumažinti neigiamo poveikio, kurį daro jos pačios (tarptautinėje sistemoje tai vadinama neigiamo poveikio „darymu“), mastą arba neigiamą poveikį, kurį jos daro kartu su savo patronuojamosiomis įmonėmis ar verslo partneriais (tarptautinėje sistemoje tai vadinama „įtaka“ neigiamam poveikiui). Bendras neigiamo poveikio darymas yra susijęs ne tik su vienu įmonės ir jos patronuojamosios įmonės ar verslo partnerio dalyvavimu darant neigiamą poveikį, bet ir su visais įmonės veiksmų ar neveikimo atvejais, kai neigiamas poveikis daromas kartu su patronuojamųjų įmonių ar verslo partnerių veiksmams ar neveikimu. Kai įmonės savo veiklos grandinėje pačios arba kartu su kitais juridiniais asmenimis nedaro neigiamo poveikio, tačiau neigiamą poveikį daro jų verslo partneris tų įmonių veiklos grandinėse (tarptautinėje sistemoje tai vadinama būti „tiesiogiai susijus“ su neigiamu poveikiu), jos turėtų būti įpareigos pasinaudoti savo įtaka, kad sustabdytų patronuojamųjų įmonių ar verslo partnerių daromą neigiamą poveikį arba kuo labiau sumažintų jo mastą arba padidintų savo įtaką šiems tikslams pasiekti. Vartojant tik neigiamo poveikio „darymo“ sąvoką, o ne pirmiau minėtus tarptautinėse sistemose vartojamus terminus, išvengiama painiavos su esamais teisiniais terminais nacionalinėse teisinėse sistemose ir tuo pačiu apimami tie patys priežastiniai ryšiai, kaip aprašyta šiose sistemose.

Šiomis aplinkybėmis, pagal tarptautines sistemas, įmonės įtaka verslo partneriams turėtų apimti, viena vertus, jos gebėjimą įtikinti verslo partnerius imtis veiksmų siekiant užkirsti kelią neigiamam poveikiui (pvz., įtaka rinkoje, kvalifikacinės atrankos reikalavimais ar verslo paskatų susiejimu su žmogaus teisėmis ir aplinkosauginiu veiksmingumu), ir, kita vertus, įtakos ar sverto, kuriuo įmonė gali pagrįstai naudotis, pvz., bendradarbiaudama su atitinkamu verslo partneriu arba užmegzdama ryšius su kita įmone, kuri yra tiesioginė verslo partnerio, susijusio su neigiamu poveikiu, verslo partnerė, dydį;

(39) siekiant, kad būtų laikomasi pareigos sustabdyti ir kuo labiau sumažinti realų neigiamą poveikį pagal šią direktyvą, iš įmonių turėtų būti reikalaujama imtis visų toliau nurodytų veiksmų, kai aktualu, priklausomai nuo aplinkybių. Jos turėtų neutralizuoti neigiamą poveikį arba jį kuo labiau sumažinti imdamosi veiksmų, proporcingų to neigiamo poveikio reikšmingumui ir apimčiai ir įmonės dalyvavimui darant neigiamą poveikį. Kai būtina, atsižvelgiant į faktą, kad neigiamo poveikio iškart sustabdyti neįmanoma, įmonės turėtų parengti ir įgyvendinti taisomųjų veiksmų planą su nustatytais pagrindais ir aiškiais veiksmų vykdymo terminais ir kokybiniais bei kiekybiniais pažangos vertinimo rodikliais. Įmonės taip pat turėtų siekti iš tiesioginio verslo partnerio gauti sutartinių garantijų, kad jis užtikrins tos įmonės elgesio kodekso ir, reikiamu mastu, prevencinių veiksmų plano laikymąsi, be kita ko, prašydamas atitinkamų sutartinių garantijų iš savo partnerių tiek, kiek jų veikla įeina į atitinkamos įmonės veiklos grandinę. Kartu su sutartinėmis garantijomis turėtų būti taikomos tinkamos priemonės atitikčiai tikrinti. Tačiau įmonė turėtų būti įpareigota tik siekti sutartinių garantijų, nes jų gavimas gali priklausyti nuo aplinkybių. Įmonės taip pat turėtų daryti finansines arba nefinansines investicijas, kuriomis siektų sustabdyti arba kuo labiau sumažinti neigiamą poveikį, teikti tikslinę ir proporcingą paramą MVĮ, kurios yra tos įmonės verslo partnerės, kai gali kilti pavojus tų MVĮ gyvybingumui, ir bendradarbiauti su kitais subjektais, be kita ko, siekiant, kai aktualu, stiprinti įmonės gebėjimą sustabdyti neigiamą poveikį. Pavojus MVĮ gyvybingumui turėtų būti suprantamas kaip galintis sukelti MVĮ bankrotą arba statantis MVĮ į padėtį, kai bankrotas tampa labai tikėtinu. Neturėtų būti reikalaujama, kad finansų įmonės **teikdamos finansines paslaugas, kaip tai suprantama šioje direktyvoje,** teiktų tikslinę ir proporcingą paramą MVĮ, nes jų veiklos grandinė neapima MVĮ; Galiausiai įmonės paveiktiems asmenims ir bendruomenėms turėtų suteikti žalos atitaisymo priemonės, kurias turėtų sudaryti finansinė arba nefinansinė kompensacija, kuri turėtų būti proporcinga neigiamo poveikio reikšmingumui (neigiamo poveikio didumui, sunkumui) ir apimčiai (nukentėjusių asmenų skaičiui arba paveiktos aplinkos plotui) ir įmonės dalyvavimui darant neigiamą poveikį. Finansinę arba nefinansinę kompensaciją gali sudaryti paveikto asmens ar asmenų grąžinimas į padėtį, kurioje jie būtų buvę, jei realus neigiamas poveikis nebūtų padarytas;

- (40) siekiant atsižvelgti į visas įmonei prieinamas galimybes tais atvejais, kai realaus poveikio problemų neįmanoma išspręsti apibūdintomis priemonėmis, šioje direktyvoje taip pat turėtų būti numatyta įmonės galimybė siekti sudaryti sutartį su netiesioginiu verslo partneriu, kad būtų užtikrintas įmonės elgesio kodekso ar taisomųjų veiksmų plano laikymasis, ir imtis tinkamų priemonių tikrinant tokių netiesioginių verslo partnerių atitiktį sutarties sąlygoms;
- (41) siekiant užtikrinti, kad realaus neigiamo poveikio sustabdymas arba sumažinimas būtų veiksmingas, įmonės turėtų teikti pirmenybę ryšiams su verslo partneriais veiklos grandinėje, užuot nutraukusios tokius verslo santykius, – santykių nutraukimas turėtų būti tik krašutinis veiksmas po nesėkmingų bandymų sustabdyti realų neigiamą poveikį arba jį kuo labiau sumažinti. Verslo santykių nutraukimas kaip krašutinis veiksmas turėtų reikšti, kad nėra mažiau drastiškų galimybių ir, atrodo, mažai tikėtina padidinti įmonės įtaką verslo partneriams, kurie daro neigiamą poveikį. Tačiau šioje direktyvoje tais atvejais, kai realaus neigiamo poveikio neįmanoma sustabdyti ar deramai sumažinti jo mastą apibūdintomis priemonėmis, taip pat turėtų būti nustatyta įmonių pareiga neužmegzti naujų arba neplėtoti esamų santykių su atitinkamu partneriu ir, jeigu tai leidžiama pagal tuos santykius reglamentuojančią teisę, laikinai sustabdyti verslo santykius, susijusius su atitinkama veikla, kartu dedant pastangas sustabdyti neigiamą poveikį ir kuo labiau sušvelninti jo mastą, jei pagrįstai tikimasi, kad tos pastangos duos rezultatų artimiausiu laikotarpiu, arba nutraukti su atitinkama veikla susijusius verslo santykius. Kad įmonės galėtų vykdyti tą pareigą, sutartyse, kurias reglamentuoja jų įstatymai, valstybės narės turėtų numatyti galimybę laikinai sustabdyti ir nutraukti verslo santykius, išskyrus atvejus, kai šalys yra teisiškai įpareigosos juos sudaryti, pavyzdžiui, privalomo draudimo atveju. Vien tai, kad trečioji valstybė savo nacionalinėje teisėje neratifikavo ar neįgyvendino vieno iš šios direktyvos I priede išvardytų dokumentų, nereiškia pareigos laikinai sustabdyti ar nutraukti verslo santykius;

(41a) kai kuriais atvejais įmonės neturėtų būti įpareigosotos nutraukti verslo santykių. Neturėtų būti reikalaujama, kad įmonės nutrauktų verslo santykius, jei pagrįstai numatoma, kad nutraukus sutartį gali būti padarytas didesnis neigiamas poveikis. Tai atitinka tarptautinę sistemą, ir reikėtų atsižvelgti į neigiamai paveiktųjų interesus. Pavyzdžiui, jei nutraukiami verslo santykiai, kurių atveju nustatytas vaikų darbas, vaikui gali grėsti patirti dar didesnę neigiamą poveikį žmogaus teisių atžvilgiu. Panašiai, didesnis neigiamas poveikis galėtų atsirasti, jei siekiant pašalinti neigiamą poveikį, susijusį su teisės į kolektyvines derybas pažeidimu, nutrūkus verslo santykiams su darbdaviu dirbantieji netektų pragyvenimą užtikrinančio darbo užmokesčio. Galiausiai, neturėtų būti reikalaujama, kad įmonė nutrauktų verslo santykius su savo svarbiausiu verslo partneriu, tiekiančiu žaliavas, produktus ar teikiančiu paslaugas, kurie yra būtini įmonės verslui, jei nutraukus sutartį įmonei būtų reikšmingai pakenkta. Reikšmingas pakenkimas turėtų būti aiškinamas kaip neigiamas ir reikšmingas poveikis įmonės teisei, finansinei ar ekonominei padėčiai arba jos gamybos pajėgumams, be kita ko, ilguoju laikotarpiu, pavyzdžiui, poveikis, dėl kurio atsiranda nemokumo tikimybė. Siekiant nepakenkti šios direktyvos tikslams, sprendimui nenutraukti verslo santykių turėtų būti taikomos toliau nurodytos sąlygos. Turėtų būti reikalaujama, kad įmonė atsiskaitytų priežiūros institucijai ir tinkamai pagrįstų priežastis, dėl kurių nenutraukiami verslo santykiai, ir toliau stebėtų realų neigiamą poveikį galimai imdamasi veiksmų, kad būtų sustabdytas neigiamas poveikis arba kuo labiau sumažintas jo mastas, periodiškai iš naujo įvertintų sprendimą nenutraukti verslo santykių ir ieškotų alternatyvių verslo santykių. Siekiant padidinti teisinį tikrumą, šios direktyvos nuostatos dėl verslo santykių nutraukimo turėtų būti taikomos tik komerciniams susitarimams, kuriuos įmonė sudaro pasibaigus šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę laikotarpiui;

(41b) kaip pabrėžiama ir EBPO rekomendacijose daugiašalėms įmonėms, reikia atkreipti dėmesį į finansinių paslaugų ypatumus. Numatoma, kad reguliuojamosios finansų įmonės per visą savo finansavimo ir draudimo procesą atsižvelgs į neigiamą poveikį ir naudos savo vadinamąjį „svertą“, kad darytų įtaką įmonėms, kurioms teikia finansavimą ar draudimą, kad sustabdytų galimą neigiamą įmonių poveikį arba kuo labiau sumažintų jo mastą. Tam tikromis aplinkybėmis gali būti sunku ar net neįmanoma nedelsiant nutraukti ar sustabdyti finansines paslaugas (pvz., privalomojo draudimo). Kitais atvejais, kai reguliuojamoji finansų įmonė naudoja svertą, gali būti netikslinga sustabdyti ar nutraukti finansinių paslaugų teikimą, nes balsavimas ir bendradarbiavimas, visų pirma kolektyvinis bendradarbiavimas su investuotojais ar kreditoriais, gali geriau padėti sustabdyti neigiamą poveikį arba kuo labiau sumažinti jo mastą. Dėl tokių priežasčių direktyvoje nereikalaujama, kad reguliuojamosios finansų įmonės, **teikdamos finansines paslaugas, kaip tai suprantama šioje direktyvoje,** laikinai sustabdytų arba nutrauktų verslo santykius. Tokiais atvejais turėtų būti reikalaujama, kad reguliuojamosios finansų įmonės toliau stebėtų neigiamą poveikį ir toliau dėtų pastangas, kad būtų sustabdytas neigiamas poveikis arba kuo labiau sumažintas jo mastas;

- (42) įmonės turėtų suteikti galimybę asmenims ir organizacijoms tiesiogiai teikti įmonei skundus tuo atveju, kai kyla pagrįstas susirūpinimas dėl realaus arba galimo neigiamo poveikio žmogaus teisėms ir aplinkai. Siekiant sumažinti įmonėms tenkančią naštą, joms turėtų būti suteikta galimybė dalyvauti bendradarbiaujamojoje skundų nagrinėjimo procedūroje, pavyzdžiui, bendrai įmonių (pvz., įmonių grupės) nustatytoje procedūroje, pasitelkiant pramonės asociacijas arba daugiašales suinteresuotųjų subjektų iniciatyvas, o ne pačioms nustatyti skundų nagrinėjimo procedūrą. Tarp organizacijų, galinčių teikti tokius skundus, turėtų būti profesinės sąjungos ir kiti darbuotojų atstovai, atstovaujantys atitinkamoje veiklos grandinėje dirbantiems asmenims, taip pat pilietinės visuomenės organizacijos, veikiančios su atitinkamu neigiamu poveikiu susijusiose srityse, jeigu jos turi žinių apie galimą arba realų neigiamą poveikį. Įmonės turėtų nustatyti teisingą, prieinamą ir skaidrią tokių skundų nagrinėjimo procedūrą ir, kai aktualu, informuoti darbuotojus, profesines sąjungas ir kitus darbuotojų atstovus apie tokias procedūras. Frazė „sąžininga, prieinama ir skaidri“ turėtų būti suprantama pagal Jungtinių Tautų verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų 31 principą, pagal kurį reikalaujama, kad procedūros būtų teisėtos, prieinamos, nuspėjamos, teisingos, skaidrios, suderinamos su teisėmis ir būtų nuolatinio mokymosi šaltinis. Šia procedūra turėtų būti užtikrinamas skundo pateikėjo tapatybės konfidencialumas ir būtinos priemonės, kad įmonė ir jos patronuojamosios įmonės nesiimtų jokių atsakomųjų veiksmų. Atsakomieji veiksmai turėtų būti suprantami kaip bet koks tiesioginis ar netiesioginis veiksmas arba neveikimas, dėl kurio pateikiamas skundas ir kuris daro arba gali daryti nepagrįstą žalą skundo pateikėjui. Naudojimasis skundų ir žalos atitaisymo mechanizmu neturėtų tapti kliūtimi skundo pateikėjui naudotis teisminėmis savo teisių gynimo priemonėmis arba priežiūros institucijoms išreikšti pagrįstą susirūpinimą. Laikantis tarptautinių standartų, skundų pateikėjai turėtų galėti prašyti įmonės imtis tinkamų tolesnių veiksmų, atsižvelgiant į skundą, ir susitikti su įmonės atstovais tinkamu lygiu siekiant apsvarstyti didelį galimą arba realų neigiamą poveikį, dėl kurio pateiktas skundas. Dėl tokios galimybės įmonės neturėtų sulaukti nepagrįstų raginimų;

(42a) atsižvelgiant į platesnį asmenų ar organizacijų, turinčių teisę pateikti skundą, sąrašą ir platesnę skundų dalykinę sritį, skundų nagrinėjimo procedūra teisiškai suprantama kaip atskiras mechanizmas, palyginti su vidaus pranešimų teikimo procedūra, kurią įmonės nustato pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1937⁴⁶. Jei į tos direktyvos materialinę taikymo sritį įtrauktas Sąjungos ar nacionalinės teisės pažeidimas gali būti laikomas neigiamu poveikiu ir pranešimo teikėjas yra įmonės darbuotojas, kuris tiesiogiai nukenčia dėl neigiamo poveikio, tas asmuo galėtų taikyti abi procedūras – skundų nagrinėjimo mechanizmą pagal šią direktyvą arba vidaus pranešimų teikimo procedūrą, nustatytą pagal pirmiau nurodytą direktyvą. Vis dėlto, jei netenkinama viena iš pirmiau nurodytų sąlygų, asmuo gali veikti tik pagal vieną iš šių procedūrų.

⁴⁶ 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/1937 dėl asmenų, pranešančių apie Sąjungos teisės pažeidimus, apsaugos (OL L 305, 2019 11 26, p. 17).

- (43) įmonės turėtų stebėti savo taikomų išsamaus patikrinimo priemonių įgyvendinimą ir veiksmingumą tinkamai atsižvelgdamos į atitinkamą suinteresuotųjų subjektų pateiktą informaciją. Jos turėtų atlikti periodinius savo veiklos, savo patronuojamųjų įmonių ir, kiek tai susiję su įmonės veiklos grandinėmis, savo verslo partnerių vertinimus siekdamos stebėti neigiamo poveikio žmogaus teisėms ir aplinkai nustatymo, prevencijos, švelninimo, sustabdymo ir kuo didesnio sumažinimo veiksmingumą. Tokie vertinimai turėtų patvirtinti, kad neigiamas poveikis yra tinkamai nustatomas, kad įgyvendinamos išsamaus patikrinimo priemonės ir kad neigiamam poveikiui yra faktiškai užkirstas kelias arba jis sustabdytas. Siekiant užtikrinti, kad tokiuose vertinimuose pateikta informacija nebūtų pasenusi, jie turėtų būti atliekami nepagrįstai nedelsiant, kai įvyksta didelis pokytis, bet bent kas 24 mėnesius, o prireikus peržiūrimi dažniau, jei yra pagrindo manyti, kad gali būti atsiradusi reikšminga nauja neigiamo poveikio rizika. Didelis pokytis turėtų būti suprantamas kaip įmonės veiklos, jos patronuojamųjų įmonių ar verslo partnerių veiklos, teisinės ar verslo aplinkos *status quo* pokytis arba bet koks kitas esminis įmonės padėties pasikeitimas, be kita ko, kai apie tokį neigiamą poveikį sužinoma iš viešai prieinamos informacijos arba konsultuojantis su suinteresuotaisiais subjektais, į kurį įmonė galėtų pagrįstai reaguoti ir jį įvertinti. Didelių pokyčių pavyzdžiai galėtų būti atvejai, kai įmonė veikia naujame ekonomikos sektoriuje ar geografinėje vietovėje, pradeda gaminti naujus produktus arba keičia esamų produktų gamybos būdą naudodama technologiją, kuri gali turėti didesnę neigiamą poveikį, arba keičia savo įmonės struktūrą per restruktūrizavimą, susijungimus ar įsigijimus. Finansų įmonės turėtų atlikti tik savo, [...] savo patronuojamųjų įmonių [...] operacijų periodinius vertinimus **ir, kai jos teikia finansines paslaugas, kaip tai suprantama šioje direktyvoje, savo verslo partneriams,** [...] priemonių, kurių imtasi siekiant užkirsti kelią galimam neigiamam poveikiui arba jį sušvelninti, arba nutraukti ar kuo labiau sumažinti realaus neigiamo poveikio, nustatyto prieš teikiant finansinę paslaugą atitinkamam verslo partneriui, mastą, veiksmingumo periodinius vertinimus. Neturėtų būti reikalaujama, kad visu santykių su verslo partneriais laikotarpiu finansų įmonės atliktų daugiau verslo partnerių, **kuriems jos teikia finansines paslaugas, kaip tai suprantama šioje direktyvoje,** vertinimų;

(44) kaip ir pagal esamus Jungtinių Tautų verslo ir žmogaus teisių pagrindiniuose principuose ir EBPO sistemoje nustatytus tarptautinius standartus, išsamaus patikrinimo reikalavimai apima reikalavimą viešai pranešti svarbią informaciją apie išsamaus patikrinimo politiką, procesus ir veiklą, vykdomą siekiant nustatyti realų arba galimą neigiamą poveikį ir spręsti su juo susijusias problemas, įskaitant pranešimą apie vykdant tą veiklą nustatytus faktus ir jos rezultatus. Direktyvoje 2013/34/ES nustatomos atitinkamos įmonių, kurioms taikoma ši direktyva, prievolės teikti su įmonių tvarumu susijusią informaciją. Todėl, siekiant nedubliuoti informacijos teikimo prievolių, šia direktyva neturėtų būti nustatyta jokių naujų prievolių teikti informaciją, papildomų toms prievolėms, kurios pagal Direktyvą 2013/34/ES nustatytos įmonėms, kurioms taikoma ta direktyva, ir informacijos teikimo standartams, kurie turėtų būti pagal ją parengti. Įmonės, kurios įeina į šios direktyvos taikymo sritį, tačiau neįeina į Direktyvos 2013/34/ES taikymo sritį, laikydamosi savo prievolės pranešti informaciją atliekant išsamų patikrinimą pagal šią direktyvą, turėtų savo interneto svetainėje paskelbti finansinių metų metinį pranešimą tarptautiniam verslui įprasta kalba;

- (45) siekiant, kad įmonėms būtų lengviau laikytis išsamaus patikrinimo reikalavimų savo veiklos grandinėje, ir reikalavimų laikymosi našta būtų mažiau perkeliama verslo partnerėms MVI, Komisija, pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, turėtų pateikti rekomendacijas dėl pavyzdinių sutarties sąlygų;
- (46) siekiant teikti paramą ir praktinių priemonių įmonėms arba valstybių narių institucijoms dėl to, kaip įmonės turėtų vykdyti joms tenkančias išsamaus patikrinimo prievoles, Komisija, naudodamasi susijusiomis tarptautinėmis gairėmis ir standartais kaip pavyzdžiu ir konsultuodamasi su valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais, Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra, Europos aplinkos agentūra ir, kai tinkama, tarptautinėmis organizacijomis, turinčiomis kompetenciją išsamaus patikrinimo srityje, turėtų paskelbti gaires, be kita ko, konkretiems sektoriams arba dėl konkretaus neigiamo poveikio, arba šios direktyvos ir Sąjungos teisėkūros procedūra priimtų aktų, kuriais siekiama tų pačių tikslų ir kuriais nustatomos išsamesnės arba konkretesnės pareigos, sąveikos;
- (47) nors šios direktyvos sritis neapima MVI, jos nuostatos galėtų daryti joms poveikį kaip įmonių, įeinančių į šios direktyvos taikymo sritį, rangovėms arba subrangovėms (tiesioginėms ar netiesioginėms verslo partnerėms). Vis dėlto siekiama mažinti finansinę arba administracinę naštą MVI, kurių daugelis jau patiria sunkumų dėl pasaulinės ekonomikos ir sveikatos krizės. Siekiant remti MVI, valstybės narės turėtų pavieniui arba bendrai kurti ir tvarkyti tam skirtas interneto svetaines, portalus ar platformas, kuriose įmonėms būtų teikiama informacija ir parama, taip pat valstybės narės galėtų finansiškai remti MVI ir padėti joms stiprinti pajėgumus. Įmonės, kurių verslo partnerės yra MVI, taip pat raginamos padėti joms laikytis išsamaus patikrinimo priemonių reikalavimų, jei dėl tokių reikalavimų laikymosi kiltų pavojus MVI gyvybingumui, ir taikyti MVI teisingus, pagrįstus, nediskriminacinius ir proporcingus reikalavimus;

- (48) Komisija, siekdama papildyti valstybių narių paramą MVI, gali naudotis esamomis Sąjungos priemonėmis, projektais ir kitais veiksmais, kuriais padedama atlikti išsamų patikrinimą Sąjungoje ir trečiosiose valstybėse. Ji gali sukurti naujų paramos priemonių, kuriomis būtų teikiama parama įmonėms, įskaitant MVI, dėl išsamaus patikrinimo reikalavimų, įskaitant veiklos grandinės skaidrumo stebėsenos centro įsteigimą ir bendroms suinteresuotųjų subjektų iniciatyvoms palankių sąlygų sudarymą;
- (49) Komisija galėtų papildyti valstybių narių paramos priemones, remdamasi jau esamais Sąjungos veiksmais, siekiant padėti stiprinti gamintojų grandies ekonominės veiklos vykdytojų gebėjimą veiksmingai užkirsti kelią savo veiklos ir verslo santykių neigiamam poveikiui žmogaus teisėms ir aplinkai ir tą poveikį švelninti, ypač daug dėmesio skiriant smulkiųjų ūkininkų problemoms. Sąjunga ir valstybės narės, atsižvelgiant į jų atitinkamą kompetenciją, raginamos, naudodamosi savo kaimynystės ir vystomojo bei tarptautinio bendradarbiavimo priemonėmis, teikti paramą trečiųjų valstybių vyriausybėms ir gamintojų grandies ekonominės veiklos vykdytojams trečiosiose valstybėse sprendžiant problemas, susijusias su jų veiklos ir verslo santykių gamintojų grandies rinkoje neigiamu poveikiu žmogaus teisėms ir aplinkai. Tai galėtų apimti darbą išvien su šalių partnerių vyriausybėmis, vietos privačiuoju sektoriumi ir suinteresuotaisiais subjektais šalinant pagrindines neigiamo poveikio žmogaus teisėms ir aplinkai priežastis;
- (50) siekiant užtikrinti, kad šia direktyva būtų veiksmingai padedama kovoti su klimato kaita, įmonės turėtų patvirtinti planą, kuriuo būtų užtikrintas įmonės verslo modelio ir strategijos suderinamumas su perėjimu prie tvarios ekonomikos ir su visuotinio atšilimo apribojimu iki 1,5°C pagal Paryžiaus susitarimą. Jeigu nustatoma arba turėtų būti nustatyta, kad vienas pagrindinių įmonės veiklos rizikos veiksnių ar pagrindinis jos poveikis yra susijęs su klimatu, įmonė turėtų į savo planą įtraukti išmetamo ŠESD kiekio mažinimo tikslus;
- (51) [...]

- (52) siekiant, kad būtų galima veiksmingai prižiūrėti ir prireikus užtikrinti šios direktyvos vykdymą trečiųjų valstybių įmonių atžvilgiu, tos įmonės turėtų paskirti pakankamus įgaliojimus turintį įgaliojimą atstovą Sąjungoje ir pateikti informaciją apie savo įgaliojimus atstovus. Įgaliojasis atstovas taip pat turėtų turėti galimybę veikti kaip asmuo ryšiams, jeigu laikomasi atitinkamų šios direktyvos reikalavimų. Jei trečiosios valstybės įmonė nepaskiria įgaliojimo atstovo, visos valstybės narės, kuriose įmonė vykdo veiklą, turėtų būti kompetentingos užtikrinti šios prievolės vykdymą, visų pirma paskirti juridinį arba fizinį asmenį vienoje iš valstybių narių, kurioje ji vykdo veiklą, pagal nacionalinėje teisėje nustatytą vykdymo užtikrinimo sistemą. Tokį vykdymo užtikrinimą inicijuojančios valstybės narės turėtų informuoti kitų valstybių narių priežiūros institucijas per Europos priežiūros institucijų tinklą, kad jų vykdymo neužtikrintų kitos valstybės narės;
- (53) siekiant užtikrinti įmonėms tenkančių išsamaus patikrinimo prievolių tinkamo vykdymo stebėseną ir pasiekti tinkamą šios direktyvos vykdymo užtikrinimą, valstybės narės turėtų paskirti vieną arba daugiau nacionalinių priežiūros institucijų. Šios priežiūros institucijos turėtų būti viešosios institucijos, nepriklausomos nuo įmonių, patenkančių į šios direktyvos taikymo sritį, ar nuo kitų rinkos interesų ir nepatiriančios interesų konfliktų. Valstybės narės pagal nacionalinę teisę turėtų užtikrinti tinkamą kompetentingos institucijos finansavimą. Jos turėtų turėti teisę atlikti tyrimus savo iniciatyva arba atsižvelgdamos į pagrįstai išreikštą susirūpinimą pagal šią direktyvą. Tais atvejais, kai jau yra nustatytos kompetentingos institucijos pagal sektorių teisės aktus, valstybės narės galėtų joms pavesti atsakomybę už šios direktyvos taikymą jų kompetencijos srityse. Valstybės narės taip pat priežiūros institucijomis pagal šią direktyvą galėtų paskirti institucijas, atsakingas už reguliuojamųjų finansų įmonių priežiūrą;

(54) siekiant veiksmingo nacionalinių priemonių, kuriomis įgyvendinama ši direktyva, vykdymo užtikrinimo, valstybės narės turėtų numatyti atgrasomas, proporcingas ir veiksmingas sankcijas už tų priemonių reikalavimų pažeidimus. Kad toks sankcijų režimas būtų veiksmingas, nacionalinių priežiūros institucijų skiriamos sankcijos turėtų apimti ir pinigines nuobaudas. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad, kai skiriama pinigine nuobauda, jos dydis būtų proporcingas įmonės pasaulinei grynajai apyvartai. Tačiau tai neturėtų įpareigoti valstybių narių kiekvienu atveju pagrįsti pinigines nuobaudas tik įmonės grynąja apyvarta. Valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė sankcijas grįsti ir kitais kriterijais, pavyzdžiui, įmonės ekonomine padėtimi. Valstybės narės pagal nacionalinę teisę turėtų nuspręsti, ar sankcijas turėtų skirti tiesiogiai priežiūros institucijos, bendradarbiaudamos su kitomis institucijomis, ar kreipdamosi į kompetentingas teismines institucijas. Siekiant užtikrinti šioje direktyvoje nustatytų taisyklių taikymo viešąją priežiūrą, priežiūros institucijų sprendimai, kuriuose numatytos sankcijos, skirtos įmonėms už nacionalinės teisės nuostatų, kuriomis įgyvendinama ši direktyva, nesilaikymą, turėtų būti skelbiami, siunčiami Europos priežiūros institucijų tinklui ir viešai prieinami bent 3 metus. Laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679⁴⁷, paskelbtame sprendime neturėtų būti jokių asmens duomenų. Įmonės pavadinimą leidžiama skelbti, net jei jame yra fizinio asmens vardas ir pavardė;

⁴⁷ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

- (55) siekiant užtikrinti pagal šią direktyvą priimtų nacionalinių nuostatų nuoseklų taikymą ir vykdymą, nacionalinės priežiūros institucijos turėtų tarpusavyje bendradarbiauti ir koordinuoti savo veiksmus. Tuo tikslu Komisija turėtų sukurti Europos priežiūros institucijų tinklą, o priežiūros institucijos turėtų viena kitai padėti atlikti užduotis ir teikti savitarpio pagalbą;
- (56) siekiant užtikrinti veiksmingą kompensaciją nukentėjusiesiems, patyrusiems neigiamą poveikį, turėtų būti reikalaujama, kad valstybės narės nustatytų taisyklės dėl įmonių civilinės atsakomybės už fiziniam ar juridiniam asmeniui padarytą žalą, su sąlyga, kad įmonė tyčia ar dėl aplaidumo neužkirto kelio galimam neigiamam poveikiui ir jo nesušvelnino, arba nepašalino realaus poveikio ir kuo labiau nesumažino jo masto, ir dėl to fiziniam ar juridiniam asmeniui buvo padaryta žala. Asmens saugomiems teisiniams interesams padaryta žala, pavyzdžiui, mirtis, fizinis ar psichologinis sužalojimas, asmens laisvės atėmimas, žmogaus orumo praradimas arba žala asmens turtui, turėtų būti suprantama pagal nacionalinę teisę. Sąlyga, kad žala asmeniui turi būti padaryta dėl to, kad įmonė nesilaiko pareigos šalinti neigiamą poveikį, kai I priede nurodyta teise, draudimu ar pareiga (kai neigiamas poveikis, kuris turėjo būti pašalintas, sukeliamas jais piktnaudžiaujant ar juos pažeidžiant) siekiama apsaugoti fizinį ar juridinį asmenį, kuriam padaryta žala, turėtų būti suprantama kaip neapimanti išvestinės finansinės žalos (netiesiogiai padarytos kitiems asmenims, kurie nėra nukentėjusieji, patyrę neigiamą poveikį, ir kurie nėra apsaugoti I priede išvardytomis teisėmis, draudimais ar pareigomis). Pavyzdžiui, jeigu įmonės darbuotojas patyrė žalą dėl to, kad įmonė darbo vietoje pažeidė saugos standartus, tokiam darbuotojui patalpas nuomojančiam nuomotojui neturėtų būti leidžiama pareikšti reikalavimo įmonei dėl ekonominių nuostolių, kuriuos sukėlė tai, kad darbuotojas negali mokėti nuomos mokesčio, atlyginimo. Priežastinis ryšys šioje direktyvoje nereglamentuojamas, išskyrus tai, kad įmonės neturėtų būti laikomos atsakingomis, jei žalą padaro tik įmonių veiklos grandinės verslo partneriai (tai vadinama būti „tiesiogiai susijus“). Nukentėjusieji turėtų turėti teisę į visišką patirtos žalos atlyginimą pagal nacionalinę teisę ir laikantis tokio bendro principo. Atgrasymas pasitelkiant žalos atlyginimą (t. y. baudinių nuostolių atlyginimas) ar bet kokią kitą kompensacijos permokos formą turėtų būti draudžiamas;

- (57) įmonė neturėtų būti atsakinga už žalą, kuri būtų padaryta tokiu pačiu mastu, net jei įmonė būtų ėmusis veiksmų pagal šią direktyvą. Be to, kadangi neigiamas poveikis prioriteto tvarka turėtų būti skirstomas pagal neigiamo poveikio rimtumą ir tikimybę ir palaipsniui šalinamas, kai neįmanoma vienu metu visapusiškai pašalinti viso nustatyto neigiamo poveikio, įmonė neturėtų būti atsakinga už žalą, atsiradusią dėl bet kokio mažiau reikšmingo neigiamo poveikio, kuris dar nebuvo pašalintas. Tačiau nustatant, ar įvykdytos įmonės atsakomybės sąlygos, kai vertinama, ar įmonė pažeidė savo prievolę tinkamai atsižvelgti į nustatytą neigiamą poveikį, reikėtų įvertinti, ar įmonė teisingai nustatė neigiamo poveikio prioritetus;
- (58) nustatoma atsakomybės tvarka nereglamentuojama, kas turėtų įrodyti, kad įmonės veiksmai buvo pagrįstai pakankami nagrinėjamo atvejo aplinkybėmis, todėl šis klausimas paliekamas spręsti pagal nacionalinę teisę. Be to, šia direktyva nereglamentuojama, kas gali pareikšti ieškinį nacionaliniuose teismuose ir kokiomis sąlygomis galima pradėti civilinę bylą, todėl šis klausimas paliekamas spręsti pagal nacionalinę teisę. Pavyzdžiui, valstybės narės gali nuspręsti, kad tik nukentėjusysis gali pareikšti ieškinį nacionaliniuose teismuose arba kad pilietinės visuomenės organizacija, profesinė sąjunga ar kitas juridinis asmuo gali pareikšti ieškinį nukentėjusiojo vardu;

- (59) pagal civilinės atsakomybės taisyklės įmonės civilinė atsakomybė už žalą, padarytą dėl to, kad ji neatliko pakankamo išsamaus patikrinimo, neturėtų turėti poveikio jos patronuojamųjų įmonių civilinei atsakomybei ar jos tiesioginių ir netiesioginių verslo partnerių veiklos grandinėje atitinkamai civilinei atsakomybei. Kai įmonė žalą padarė kartu su savo patronuojamąja įmone arba verslo partneriu, ji turėtų būti solidariai atsakinga su šia atitinkama patronuojamąja įmone arba verslo partneriu. Tai nedaro poveikio jokiems nacionalinės teisės aktams dėl solidariosios atsakomybės sąlygų ir dėl atgręžtinio reikalavimo teisių į visą solidariai atsakingos šalies sumokėtą kompensaciją;
- (59a) civilinės atsakomybės taisyklės pagal šią direktyvą turėtų nedaryti poveikio Sąjungos ar nacionalinėms taisyklėms dėl civilinės atsakomybės, susijusios su neigiamu poveikiu žmogaus teisėms ar neigiamu poveikiu aplinkai, kuriose numatyta atsakomybė tokiais atvejais, kai netaikoma ši direktyva, arba numatyta griežtesnė atsakomybė nei šioje direktyvoje. Griežtesnė atsakomybės tvarka taip pat turėtų būti suprantama kaip nacionalinė civilinės atsakomybės tvarka, kurioje nenumatytos šioje direktyvoje numatytos išimtys, pavyzdžiui, neigiamo poveikio prioritetų nustatymas;
- (60) esant civilinei atsakomybei dėl neigiamo poveikio aplinkai, žalos patyrę asmenys gali reikalauti kompensacijos pagal šią direktyvą net ir tais atvejais, kai tai iš dalies sutampa su skundais dėl žmogaus teisių pažeidimų;

- (61) siekiant užtikrinti, kad nukentėjusieji dėl žmogaus teisėms ir aplinkai padarytos žalos galėtų pateikti ieškinį dėl patirtos žalos ir reikalauti kompensuoti žalą, padarytą tada, kai įmonė tyčia ar dėl aplaidumo nesilaikė išsamaus patikrinimo prievolių pagal šią direktyvą, šioje direktyvoje turėtų būti valstybėms narėms nustatytas reikalavimas užtikrinti, kad nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis šioje direktyvoje numatyta civilinės atsakomybės tvarka perkeliama į nacionalinę teisę, būtų viršesne privaloma tvarka taikomos tais atvejais, kai atitinkamiems reikalavimams taikytina teisė nėra valstybės narės teisė (pvz., toks atvejis galėtų būti reglamentavimas tarptautinės privatinės teisės nuostatomis, kai žala yra padaryta trečiojoje valstybėje). Tai reiškia, kad valstybės narės, perkeldamos į nacionalinę teisę šioje direktyvoje numatytą civilinės atsakomybės tvarką ir pasirinkdamos metodus tokiam rezultatui pasiekti, taip pat gali atsižvelgti į visas susijusias nacionalines taisykles, įskaitant reikalavimus, dėl kurių fizinis ar juridinis asmuo gali pareikšti ieškinį, senaties terminus, prieštaravimus ir atsiliėpimus į ieškinį, taip pat kompensacijos apskaičiavimą tiek, kiek tai būtina siekiant užtikrinti nukentėjusiųjų apsaugą ir itin svarbu valstybių narių viešųjų interesų, pavyzdžiui, jų politinės, socialinės ar ekonominės santvarkos, apsaugai;
- (62) civilinės atsakomybės tvarka pagal šią direktyvą neturėtų daryti poveikio Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2004/35/EB⁴⁸. Ši direktyva neturėtų kliudyti valstybėms narėms nustatyti papildomų, griežtesnių prievolių įmonėms ar imtis kitų papildomų priemonių, kuriomis būtų siekiama tų pačių tikslų kaip Direktyvoje 2004/35/EB;

⁴⁸ 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/35/EB dėl atsakomybės už aplinkos apsaugą siekiant išvengti žalos aplinkai ir ją ištaisyti (atlyginti) (OL L 143, 2004 4 30, p. 56).

- (63) ši direktyva nedaro poveikio Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2014/24/ES⁴⁹, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2014/25/ES⁵⁰ ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2014/23/ES⁵¹. Visų pirma pagal tas direktyvas perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai gali pašalinti arba gali būti valstybių narių įpareigoti pašalinti iš dalyvavimo pirkimo procedūroje arba koncesijos suteikimo procedūroje, kai taikytina, bet kurį ekonominės veiklos vykdytoją, jei jie bet kokiomis tinkamomis priemonėmis gali įrodyti, kad pažeisti atitinkamos aplinkos, socialinės ir darbo teisės srities prievolės, įskaitant prievoles, kylančias iš tam tikrų tarptautinių susitarimų, kuriuos ratifikavo visos valstybės narės ir kurie išvardyti tose direktyvose, arba kad ekonominės veiklos vykdytojas yra kaltas dėl sunkaus profesinio nusižengimo, dėl kurio kyla abejonių dėl jo sąžiningumo;
- (64) [...]
- (65) asmenys, dirbantys įmonėse, kurioms taikomos išsamaus patikrinimo prievolės pagal šią direktyvą, arba savo profesinėje veikloje palaikantys ryšius su tokiomis įmonėmis, gali atlikti svarbų vaidmenį atskleidžiant šioje direktyvoje nustatytų taisyklių pažeidimus. Taip jie gali prisidėti prie to, kad būtų užkirstas kelias tokiems pažeidimams, būtų atgrasyta nuo jų ir būtų sustiprintas šios direktyvos vykdymo užtikrinimas. Todėl pranešimams apie visus šios direktyvos pažeidimus ir asmenų, pranešančių apie tokius pažeidimus, apsaugai turėtų būti taikoma Direktyva (ES) 2019/1937;

⁴⁹ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 65).

⁵⁰ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 243).

⁵¹ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/23/ES dėl koncesijos sutarčių skyrimo (OL L 94, 2014 3 28, p. 1).

- (66) siekiant tiksliai nustatyti, kokią informaciją apie dalykus, kuriems taikoma ši direktyva, turėtų teikti įmonės, kurioms netaikomi informacijos teikimo reikalavimai pagal Direktyvos 2013/34/ES nuostatas dėl įmonių informacijos apie tvarumą teikimo, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl papildomų taisyklių nustatymo dėl tokios teikiamos informacijos turinio ir jos teikimo kriterijų, nustatant, kokia informacija teiktina apibūdinant išsamų patikrinimą, galimą ir realų poveikį ir veiksmus, kurių imamasi to poveikio atžvilgiu. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros⁵² nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (67) ši direktyva turėtų būti taikoma laikantis Sąjungos duomenų apsaugos teisės aktų ir užtikrinant teisę į privataus gyvenimo ir asmens duomenų apsaugą, įtvirtintą Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 ir 8 straipsniuose. Bet koks asmens duomenų tvarkymas pagal šią direktyvą turi būti vykdomas laikantis Reglamento (ES) 2016/679, įskaitant tikslų apribojimo, duomenų kiekio mažinimo ir saugojimo ribojimo reikalavimus;
- (68) vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1725⁵³ 28 straipsnio 2 dalimi, buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir jis 2022 m. ... pateikė nuomonę;
- (69) [...]

⁵² OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

⁵³ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

- (70) Komisija turėtų įvertinti ir pranešti, ar į didelio poveikio sektorių, kuriuos apima ši direktyva, sąrašą reikėtų įtraukti papildomų sektorių, siekiant jį suderinti su Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos rekomendacijomis arba atsižvelgiant į akivaizdžius išnaudojimo darbe, žmogaus teisių pažeidimų ar naujai kylančių grėsmių aplinkai įrodymus, taip pat ar turėtų būti, visų pirma atsižvelgiant į tarptautinės padėties raidą, iš dalies pakeistas atitinkamų tarptautinių konvencijų sąrašas, nurodytas šioje direktyvoje, ir ar nuostatos dėl išsamaus patikrinimo pagal šią direktyvą turėtų būti išplėtos, kad apimtų neigiamą poveikį klimatui; Be to, Komisija turėtų įvertinti, ar reikia peržiūrėti šios direktyvos taikymo sričiai apibrėžti taikomas kriterijus ir ribas, ar turėtų būti įtraukti kiti juridiniai asmenys, ar reikia peržiūrėti termino „veiklos grandinė“ apibrėžtį, įskaitant reguliuojamųjų finansų įmonių investicijų teikimą **arba reguliuojamųjų finansų įmonių teikiamų finansinių paslaugų, kaip tai suprantama šioje direktyvoje, teikimą neatsižvelgiant į valstybės narės sprendimą taikyti šią direktyvą reguliuojamųjų finansų įmonių teikiamų finansinių paslaugų teikimui;**
- (71) šios direktyvos tikslo geriau išnaudoti bendrosios rinkos potencialą prisidėti pereinant prie tvarios ekonomikos ir padėti siekti darnaus vystymosi, užkertant kelią galimam ir realiam neigiamam poveikiui žmogaus teisėms ir aplinkai įmonių veiklos grandinėse ir tokį poveikį švelninant, valstybės narės negali deramai pasiekti veikdamos pavieniui ar be pastangų koordinavimo, o dėl siūlomų veiksmų masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygiu. Visų pirma, sprendžiamos problemos ir jų priežastys yra tarpvalstybinio pobūdžio, nes daugelis įmonių veikia visos Sąjungos mastu arba visame pasaulyje, o vertės grandinės plečiasi į kitas valstybes nares ir trečiąsias valstybes. Be to, yra rizika, kad pavienių valstybių narių priemonės gali būti neveiksmingos ir gali lemti vidaus rinkos susiskaidymą. Todėl Sąjunga gali priimti priemones laikydamasi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Dalykas

1. Šioje direktyvoje nustatomos taisyklės dėl:
 - a) įmonių prievolių dėl realaus ir galimo neigiamo poveikio žmogaus teisėms ir neigiamo poveikio aplinkai, susijusio su jų pačių ir jų patronuojamųjų įmonių veikla, taip pat su veikla, jų verslo partnerių vykdoma įmonės veiklos grandinėje, taip pat
 - b) atsakomybės už pirmiau nurodytų prievolių pažeidimus ir
 - c) prievolės priimti planą, kuriuo būtų užtikrintas įmonės verslo modelio ir strategijos suderinamumas su perėjimu prie tvarios ekonomikos ir visuotinio atšilimo apribojimu iki 1,5 °C.
2. Ši direktyva negali būti pagrindu sumažinti žmogaus teisių apsaugos ar aplinkos arba klimato apsaugos lygį, kuris yra nustatytas valstybių narių teisės aktuose tuo metu, kai priimama ši direktyva.
3. Ši direktyva nedaro poveikio pareigoms žmogaus teisių, aplinkos apsaugos ir klimato kaitos srityse pagal kitus Sąjungos teisės aktus. Jeigu šios direktyvos nuostatos prieštarauja kito Sąjungos teisės akto, kuriuo siekiama tų pačių tikslų ir kuriuo nustatomos išsamesnės arba konkretesnės pareigos, nuostatoms, esant kolizijai viršenybė teikiama to kito Sąjungos teisės akto nuostatoms ir jos taikomos toms konkrečioms pareigoms.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma įmonėms, kurios yra įsteigtos pagal valstybės narės teisės aktus ir atitinka vieną iš šių sąlygų:
 - a) paskutiniaisiais finansiniais metais, kurių metinės finansinės ataskaitos buvo ar turėjo būti patvirtintos, vidutinis įmonės darbuotojų skaičius viršijo 500 ir jos pasaulinė grynoji apyvarta viršijo 150 mln. EUR;
 - b) įmonė nepasiekė a punkte nurodytų ribų, tačiau paskutiniaisiais finansiniais metais, kurių metinės finansinės ataskaitos buvo ar turėjo būti patvirtintos, vidutinis jos darbuotojų skaičius viršijo 250 ir pasaulinė grynoji apyvarta viršijo 40 mln. EUR, ir ne mažiau kaip 20 mln. EUR šios grynosios apyvartos susidarė viename ar daugiau toliau išvardytų, reglamentu (EB) Nr. 1893/2006 nustatytų ir II priede pateiktų su taikytinu statistiniu ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriumi siejamų sektorių:
 - i) tekstilės, odos ir susijusių gaminių (įskaitant avalynę) gamyba ir didmeninė prekyba tekstilės gaminiais, drabužiais ir avalyne;
 - ii) žemės ūkis, miškininkystė, žuvininkystė (įskaitant akvakultūrą), maisto produktų ir gėrimų gamyba ir didmeninė prekyba žemės ūkio žaliavomis, gyvais gyvūnais, mediena, maistu ir gėrimais, arba

iii) mineralinių išteklių gavyba, nepriklausomai nuo gavybos vietos (įskaitant žalią naftą, gamtines dujas, akmens anglis, lignitą, metalus ir metalų rūdas, taip pat visus kitus nemetalo mineralinius ir karjerų produktus), pagrindinių metalo produktų, kitų nemetalo mineralinių produktų ir metalo gaminių (išskyrus mašinas ir įrangą) gamyba ir didmeninė prekyba mineraliniais ištekliais, pagrindiniais ir tarpiniais mineraliniais produktais (įskaitant metalus ir metalų rūdas, statybines medžiagas, kurą, chemines medžiagas ir kitus tarpinius produktus).

2. Ši direktyva taip pat taikoma įmonėms, kurios yra įsteigtos pagal trečiosios valstybės teisės aktus ir atitinka vieną iš šių sąlygų:

- a) jų grynoji apyvarta Sąjungoje finansiniais metais, ėjusiais prieš paskutiniuosius finansinius metus, viršijo 150 mln. EUR arba
- b) jų grynoji apyvarta Sąjungoje finansiniais metais, ėjusiais prieš paskutiniuosius finansinius metus, viršijo 40 mln. EUR, tačiau neviršijo 150 mln. EUR, ir ne mažiau kaip 20 mln. EUR grynosios apyvartos susidarė viename ar daugiau iš 1 dalies b punkte nurodytų sektorių.

3. Pagal 1 dalį darbuotojų, dirbančių ne visą darbo laiką, skaičius apskaičiuojamas etato ekvivalento pagrindu. Apskaičiuojant darbuotojų skaičių laikinieji darbuotojai įtraukiami taip pat, kaip ir įmonės tiesiogiai tam pačiam laikotarpiui pasamdyti darbuotojai.

3a. Ši direktyva taikoma įmonei, jei ji dvejus finansinius metus iš eilės atitiko 1 arba 2 dalyje nustatytas sąlygas.

4. Valstybė narė, kompetentinga reglamentuoti dalykus, įeinančius į šios direktyvos taikymo sritį, dėl 1 dalyje nurodytų įmonių yra ta valstybė narė, kurioje atitinkama įmonė turi savo registruotą buveinę.
5. Valstybė narė, kompetentinga reglamentuoti dalykus, įeinančius į šios direktyvos taikymo sritį, dėl 2 dalyje nurodytų įmonių yra ta valstybė narė, kurioje atitinkama įmonė turi filialą. Jei įmonė neturi filialo jokioje valstybėje narėje arba turi filialų skirtingose valstybėse narėse, valstybė narė, kompetentinga reglamentuoti klausimus, kuriems taikoma ši direktyva, yra ta, kurioje įmonė per finansinius metus, einančius prieš paskutiniuosius finansinius metus, uždirbo didžiąją dalį savo grynosios apyvartos Sąjungoje.
6. Valstybės narės gali nuspręsti taikyti šią direktyvą pensijų įstaigoms, kurios pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 883/2004⁵⁴ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 987/2009⁵⁵ laikomos socialinės apsaugos sistemomis. Jei valstybė narė nusprendžia taikyti šią direktyvą tokioms pensijų įstaigoms, tos pensijų įstaigos laikomos reguliuojamosiomis finansų įmonėmis, kaip tai suprantama 3 straipsnio a punkto iv papunktyje.
7. Ši direktyva netaikoma Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/2088⁵⁶ 2 straipsnio 12 dalies b ir f punktuose nurodytiems finansiniams produktams.
8. **Valstybės narės gali nuspręsti šią direktyvą taikyti reguliuojamosioms finansų įmonėms, kaip tai suprantama 3 straipsnio a punkto iv papunktyje, taip pat jų verslo partnerių, kuriems tokios reguliuojamosios finansų įmonės teikia 3 straipsnio g punkte nurodytas paslaugas, atžvilgiu.**

⁵⁴ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004 4 30, p. 1).

⁵⁵ 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką (OL L 284, 2009 10 30, p. 1).

⁵⁶ 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/2088 dėl su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo finansinių paslaugų sektoriuje (OL L 317, 2019 12 9, p. 1).

3 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) įmonė – bet kuris iš šių subjektų:
 - i) juridinis asmuo, įsteigtas viena iš teisinių formų, nurodytų Direktyvos 2013/34/ES I priede;
 - ii) juridinis asmuo, įsteigtas pagal trečiosios valstybės teisę tokia forma, kuri yra analogiška Direktyvos 2013/34/ES I priede nurodytoms formoms;
 - iii) juridinis asmuo, įsteigtas viena iš Direktyvos 2013/34/ES II priede nurodytų teisinių formų arba pagal trečiosios valstybės teisę tokia forma, kuri yra analogiška tos direktyvos II priede nurodytoms formoms, kai tokį juridinį asmenį sudaro tik įmonės, organizuotos viena iš teisinių formų pagal i ir ii punktus;

iv) reguliuojamoji finansų įmonė, bet kokios teisinės formos, kuri yra:

- kredito įstaiga, apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 575/2013⁵⁷ 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte; investicinė įmonė, apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/65/ES⁵⁸ 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte;
- alternatyvaus investavimo fondų valdytojas (AIFV), apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/61/ES⁵⁹ 4 straipsnio 1 dalies b punkte, įskaitant EuVECA valdytoją pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 345/2013⁶⁰, EuSEF valdytoją pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 346/2013⁶¹ ir ELTIF valdytoją pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2015/760⁶²;

⁵⁷ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013 dėl pradžios reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 176, 2013 6 27, p. 1).

⁵⁸ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES (OL L 173, 2014 6 12, p. 349).

⁵⁹ 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/61/ES dėl alternatyvaus investavimo fondų valdytojų, kuria iš dalies keičiami direktyvos 2003/41/EB ir 2009/65/EB bei reglamentai (EB) Nr. 1060/2009 ir (ES) Nr. 1095/2010 (OL L 174, 2011 7 1, p. 1).

⁶⁰ 2013 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 345/2013 dėl Europos rizikos kapitalo fondų (OL L 115, 2013 4 25, p. 1).

⁶¹ 2013 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 346/2013 dėl Europos socialinio verslumo fondų (OL L 115, 2013 4 25, p. 18).

⁶² 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/760 dėl Europos ilgalaikių investicijų fondų (OL L 123, 2015 5 19, p. 98).

- kolektyvinio investavimo į perleidžiamuosius vertybinius popierius subjekto (KIPVPS) valdymo įmonė, apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/65/EB⁶³ 2 straipsnio 1 dalies b punkte;
- draudimo įmonė, apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/138/EB⁶⁴ 13 straipsnio 1 punkte;
- perdraudimo įmonė, apibrėžta Direktyvos 2009/138/EB 13 straipsnio 4 punkte;
- įstaiga, atsakinga už profesinių pensijų skyrimą, kuriai taikoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/2341⁶⁵ pagal jos 2 straipsnį, išskyrus atvejus, kai valstybė narė pagal tos direktyvos 5 straipsnį nusprendė tai įstaigai netaikyti visos tos direktyvos arba jos dalies;

⁶³ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/65/EB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS), derinimo (OL L 302, 2009 11 17, p. 32).

⁶⁴ 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II) (OL L 335, 2009 12 17, p. 1).

⁶⁵ 2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/2341 dėl profesinių pensijų įstaigų (PPI) veiklos ir priežiūros (OL L 354, 2016 12 23, p. 37).

- pagrindinė sandorio šalis, apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 648/2012⁶⁶ 2 straipsnio 1 punkte;
- centrinis vertybinių popierių depozitoriumas, apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 909/2014⁶⁷ 2 straipsnio 1 dalies 1 punkte;
- draudimo ar perdraudimo specialiosios paskirties įmonė, gavusi leidimą pagal Direktyvos 2009/138/EB 211 straipsnį;
- specialiosios paskirties pakeitimo vertybiniais popieriais subjektas, apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/2402⁶⁸ 2 straipsnio 2 punkte;

⁶⁶ 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 dėl ne biržos išvestinių finansinių priemonių, pagrindinių sandorio šalių ir sandorių duomenų saugyklų (OL L 201, 2012 7 27, p. 1).

⁶⁷ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 909/2014 dėl atsiskaitymo už vertybinius popierius gerinimo Europos Sąjungoje ir centrinių vertybinių popierių depozitoriumų, kuriuo iš dalies keičiamos direktyvos 98/26/EB ir 2014/65/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 236/2012 (OL L 257, 2014 8 28, p. 1).

⁶⁸ 2017 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2402, kuriuo nustatoma bendroji pakeitimo vertybiniais popieriais sistema ir sukuriamą specialioji paprasto, skaidraus ir standartizuoto pakeitimo vertybiniais popieriais sistema, ir iš dalies keičiamos direktyvos 2009/65/EB, 2009/138/EB ir 2011/61/ES bei reglamentai (EB) Nr. 1060/2009 ir (ES) Nr. 648/2012 (OL L 347, 2017 12 28, p. 35).

- draudimo kontroliuojančioji bendrovė, apibrėžta Direktyvos 2009/138/EB 212 straipsnio 1 dalies f punkte, arba mišrios veiklos finansų kontroliuojančioji bendrovė, apibrėžta Direktyvos 2009/138/EB 212 straipsnio 1 dalies h punkte, priklausanti draudimo grupei, kuriai taikoma grupės lygmens priežiūra pagal tos direktyvos 213 straipsnį ir kuriai netaikoma grupės priežiūros išimtis pagal Direktyvos 2009/138/EB 214 straipsnio 2 dalį;
- mokėjimo įstaiga, apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/2366⁶⁹ 1 straipsnio 1 dalies d punkte;
- elektroninių pinigų įstaiga, apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/110/EB⁷⁰ 2 straipsnio 1 punkte;
- sutelktinio finansavimo paslaugų teikėjas, apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/1503⁷¹ 2 straipsnio 1 dalies e punkte;
- kriptoturto paslaugų teikėjas, apibrėžtas [pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl kriptoturto rinkų, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937⁷²] 3 straipsnio 1 dalies 8 punkte, kai jis teikia vieną ar daugiau kriptoturto paslaugų, apibrėžtų [pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl kriptoturto rinkų, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937] 3 straipsnio 1 dalies 9 punkte;

⁶⁹ 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB (OL L 337, 2015 12 23, p. 35).

⁷⁰ 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/110/EB dėl elektroninių pinigų įstaigų steigimosi, veiklos ir riziką ribojančios priežiūros, iš dalies keičianti Direktyvas 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinanti Direktyvą 2000/46/EB (OL L 267, 2009 10 10, p. 7).

⁷¹ 2020 m. spalio 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/1503 dėl Europos sutelktinio finansavimo paslaugų verslui teikėjų, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1129 ir Direktyva (ES) 2019/1937 (OL L 347, 2020 10 20, p. 1).

⁷² COM/2020/593 final.

- b) neigiamas poveikis aplinkai – poveikis aplinkai, padaromas dėl kurio nors iš I priedo II dalyje nurodytų draudimų ar pareigų pažeidimo;
- c) neigiamas poveikis žmogaus teisėms – neigiamas poveikis asmenims, padaromas:
- i) pažeidus kurią nors iš I priedo I dalies 1 skirsnyje išvardytų žmogaus teisių, nes tos žmogaus teisės yra įtvirtintos I priedo I dalies 2 skirsnyje išvardytuose tarptautiniuose dokumentuose;
 - ii) pažeidus kurią nors iš I priedo I dalies 1 skirsnyje neišvardytų, bet į I priedo I dalies 2 skirsnyje išvardytus žmogaus teisių dokumentus įtrauktų žmogaus teisių, su sąlyga, kad:
 - tą žmogaus teisę gali pažeisti įmonė ar juridinis asmuo, išskyrus bet kurią valstybę narę ar trečiąją valstybę ar jų valdžios institucijas;
 - žmogaus teisių pažeidimai tiesiogiai kenkia teisiniam interesui, saugomam pagal I priedo I dalies 2 skirsnyje išvardytus žmogaus teisių dokumentus, ir
 - įmonė būtų pagrįstai galėjusi nustatyti tokį žmogaus teisių pažeidimą savo pačios, savo patronuojamųjų įmonių ar verslo partnerių veikloje, atsižvelgdama į konkretaus atvejo aplinkybes, be kita ko, į įmonės verslo veiklos pobūdį ir mastą, jos veiklos grandinę, ekonomikos sektoriaus ypatybes ir geografinę bei veiklos vykdymo aplinką;

- ca) neigiamas poveikis – neigiamas poveikis aplinkai ir neigiamas poveikis žmogaus teisėms;
- d) patronuojamoji įmonė – juridinis asmuo, per kurį vykdoma kontroliuojamos įmonės, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/109/EB⁷³ 2 straipsnio 1 dalies f punkte, veikla;
- e) verslo partneris – juridinis asmuo:
 - i) su kuriuo įmonė yra sudariusi komercinį susitarimą, susijusį su įmonės veikla, produktais ar paslaugomis, arba kuriam įmonė teikia paslaugas pagal g punktą (toliau – tiesioginis verslo partneris), arba
 - ii) kuris nėra tiesioginis verslo partneris, tačiau vykdo verslo veiklą, susijusią su įmonės veikla, produktais ar paslaugomis (toliau – netiesioginis verslo partneris);
- ea) verslo santykiai – įmonės santykiai su verslo partneriu;
- f) [...]
- g) veiklos grandinė –
 - i) įmonės verslo partnerių pradinės grandies rinkoje veikla, susijusi su įmonės vykdoma prekių gamyba arba paslaugų teikimu, įskaitant žaliavų, produktų ar produktų dalių projektavimą, gavybą, gamybą, transportavimą, sandėliavimą ir tiekimą bei produkto ar paslaugos kūrimą, ir

⁷³ 2004 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/109/EB dėl informacijos apie emitentus, kurių vertybiniais popieriais leista prekiauti reguliuojamoje rinkoje, skaidrumo reikalavimų suderinimo, iš dalies keičianti Direktyvą 2001/34/EB (OL L 390, 2004 12 31, p. 38).

- ii) įmonės verslo partnerių galutinės grandies rinkoje veikla, susijusi su produkto platinimu, transportavimu, sandėliavimu ir šalinimu, įskaitant išmontavimą, antrinį perdirbimą, kompostavimą ar šalinimą į sąvartyną, kai verslo partneriai vykdo tą veiklą įmonės naudai arba įmonės vardu, išskyrus vartotojų vykdomą produkto šalinimą ir produkto, kuriam taikoma eksporto kontrolė pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/821 arba ginklų, šaudmenų ar karinės medžiagos eksporto kontrolę, platinimą, transportavimą, sandėliavimą ir šalinimą, gavus leidimą produktą eksportuoti.

Atsižvelgiant į 2 straipsnio 8 punktą, reguliuojamųjų finansų įmonių, kaip tai suprantama a punkto iv papunktyje, atveju terminas „veiklos grandinė“ **taip pat** apima [...] veiklą, kurią vykdo:

- i) juridiniai asmenys, tiesiogiai gaunantys skolinimo, garantijų ir įsipareigojimų suteikimo paslaugas iš reguliuojamosios finansų įmonės;
- ii) draudėjai ir pagal draudimo sutartis, sudarytas su reguliuojamąja finansų įmone, apdrausti subjektai;
- iii) juridiniai asmenys, perleidžiantys riziką pagal perdraudimo sutartį, ir profesinių pensijų įstaigos, kurios yra apdraustos pagal perdraudimo sutartį, sudarytą su reguliuojamąja finansų įmone;
- iv) i–iv punktuose nurodytų juridinių asmenų, kurie naudojami i–iii punktuose nurodyta paslauga ir kurių veikla yra susijusi su atitinkama paslauga, patronuojamosios įmonės.

Tokias paslaugas teikiančių reguliuojamųjų finansų įmonių, kaip tai suprantama a punkto iv papunktyje, veiklos grandinė neapima paslaugas ar investicijas gaunančių MVĮ, fizinių asmenų ir namų ūkių;

- h) nepriklausomos trečiosios šalies tikrinimas – tikrinimas, ar įmonė arba jos veiklos grandinės dalys atitinka žmogaus teisių ir aplinkos apsaugos reikalavimus pagal šios direktyvos nuostatas, kurį atlieka nuo tos įmonės nepriklausomas ekspertas, neturintis interesų konfliktų, turintis reikiamą patirtį ir kompetenciją aplinkos ir žmogaus teisių klausimais ir atskaitingas už tokio tikrinimo kokybę ir patikimumą;
- i) MVĮ – bet kokios teisinės formos labai maža, mažoji ar vidutinė įmonė, nepriklausanti didžiajai grupei, kaip šios sąvokos apibrėžtos Direktyvos 2013/34/ES 3 straipsnio 1, 2, 3 ir 7 dalyse;

- j) pramonės iniciatyva – vyriausybių, pramonės asociacijų ar suinteresuotų organizacijų grupių sukurtų ir prižiūrimų savanoriškų išsamaus patikrinimo procedūrų veiklos grandinėse, priemonių ir mechanizmų, įskaitant nepriklausomos trečiosios šalies tikrinimus, derinys;
- k) įgaliotasis atstovas – fizinis arba juridinis asmuo, gyvenantis arba įsisteigęs Sąjungoje ir turintis a punkto ii papunktyje apibrėžtos įmonės įgaliojimą veikti jos vardu, kiek tai susiję su tos įmonės prievolių pagal šią direktyvą vykdymu;
- l) didelis neigiamas poveikis – neigiamas poveikis, kuris yra itin reikšmingas dėl jo pobūdžio arba daromas dideliame žmonių skaičiui ar didelei aplinkos teritorijai arba dėl kurio itin sunku atkurti iki to neigiamo poveikio buvusią būklę;

- m) grynoji apyvarta – tai:
- i) grynosios pajamos, kaip apibrėžta Direktyvos 2013/34/ES 2 straipsnio 5 punkte, arba
 - ii) tarptautinius apskaitos standartus, priimtus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1606/2002⁷⁴, taikančios arba a punkto ii papunktyje apibrėžtos įmonės atveju – pajamos, kaip jos apibrėžtos arba suprantamos toje finansinės atskaitomybės sistemoje, pagal kurią rengiamos tos įmonės finansinės ataskaitos;
- n) suinteresuotieji subjektai – įmonės darbuotojai, jos patrunuojamųjų įmonių darbuotojai, profesinių sąjungų ir darbuotojų atstovai, vartotojai ir kiti asmenys, grupės, bendruomenės ar subjektai, kurių teisėms arba interesams daro arba galėtų daryti poveikį tos įmonės, jos patrunuojamosios įmonės ir jos verslo partneriai, įskaitant pilietinės visuomenės organizacijas, nacionalines žmogaus teisių ir aplinkos apsaugos institucijas, taip pat žmogaus teisių ir aplinkos gynėjai;
- o) [...]
- p) [...]
- q) tinkama priemonė – priemonė, kuria gebama pasiekti išsamaus patikrinimo tikslus, kuri yra proporcinga neigiamo poveikio dydžiui ir tikimybei ir pagrįstai prieinama įmonei, atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes, įskaitant įmonės veiklos pobūdį bei mastą ir ekonomikos sektoriaus ir konkretaus verslo partnerio specifiką;

⁷⁴ 2002 m. liepos 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1606/2002 dėl tarptautinių apskaitos standartų taikymo (OL L 243, 2002 9 11, p. 1).

- r) patronuojančioji įmonė – įmonė, kontroliuojanti vieną ar daugiau patronuojamųjų įmonių, kaip tai suprantama d punkte;
- s) įmonių grupė – patronuojančiosios įmonės ir visų jos patronuojamųjų įmonių grupė;
- t) žalos atitaisymas – finansinė arba nefinansinė kompensacija, kurią įmonė skiria asmeniui ar asmenims, patyrusiems realų neigiamą poveikį, įskaitant nukentėjusio asmens ar asmenų arba aplinkos grąžinimą į padėtį, kurioje jie būtų, jei realus neigiamas poveikis nebūtų padarytas, kuri turi būti proporcinga neigiamo poveikio reikšmingumui bei mastui ir įmonės dalyvavimui darant neigiamą poveikį.

4 straipsnis

Išsamus patikrinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės atliktų išsamų patikrinimą žmogaus teisių ir aplinkos apsaugos srityse, kaip nustatyta 5–11 straipsniuose (toliau – išsamus patikrinimas), tuo tikslu įmonėms atliekant šiuos veiksmus:
 - a) integruojant išsamų patikrinimą į savo politiką ir rizikos valdymo sistemas pagal 5 straipsnį;
 - b) nustatant realų arba galimą neigiamą poveikį pagal 6 straipsnį;
 - c) užkertant kelią galimam neigiamam poveikiui ir jį švelninant, taip pat sustabdant realų neigiamą poveikį ir jį kuo labiau sumažinant pagal 7 ir 8 straipsnius;
 - d) nustatant ir taikant skundų nagrinėjimo procedūrą pagal 9 straipsnį;
 - e) stebint savo išsamaus patikrinimo politikos ir priemonių veiksmingumą pagal 10 straipsnį;
 - f) viešai informuojant apie išsamų patikrinimą pagal 11 straipsnį.
2. Valstybės narės užtikrina, kad išsamaus patikrinimo tikslais įmonės turėtų teisę dalytis ištekliais ir informacija atitinkamose savo įmonių grupėse ir su kitais juridiniais asmenimis.
3. Valstybės narės užtikrina, kad įmonė ar kitas teisės subjektas nebūtų įpareigotas savo verslo partneriui, vykdančiam pagal šią direktyvą nustatytas prievoles, atskleisti informaciją, kuri laikoma komercine paslaptimi, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/943⁷⁵ 2 straipsnio 1 punkte.

⁷⁵ 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/943 dėl neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslapčių) apsaugos nuo neteisėto jų gavimo, naudojimo ir atskleidimo (OL L 157, 2016 6 15, p. 1).

Išsamus patikrinimas grupės lygmeniu

1. Valstybės narės užtikrina, kad patronuojančiosios įmonės, kurioms taikoma ši direktyva, galėtų vykdyti 5–11 ir 15 straipsniuose nustatytas prievolės įmonių, kurios yra jų patronuojamosios įmonės, kurioms taikoma ši direktyva, vardu. Tai nedaro poveikio patronuojamųjų įmonių civilinei atsakomybei pagal 22 straipsnį.
2. Kad patronuojančioji įmonė galėtų vykdyti išsamaus patikrinimo prievolės pagal 1 dalį, turi būti įvykdytos visos šios sąlygos:
 - a) patronuojamoji įmonė teikia visą būtiną informaciją savo patronuojančiajai įmonei ir su ja bendradarbiauja, kad įvykdytų šioje direktyvoje nustatytas prievolės;
 - b) patronuojamoji įmonė privalo laikytis savo patronuojančiosios įmonės išsamaus patikrinimo politikos, atitinkamai pritaikytos siekiant užtikrinti, kad patronuojamosios įmonės atžvilgiu būtų vykdomos 5 straipsnio 1 dalyje nustatytos prievolės;
 - c) patronuojamoji įmonė integruoja išsamų patikrinimą į visą savo politiką ir rizikos valdymo sistemas pagal 5 straipsnį;
 - d) kai aktualu, patronuojamoji įmonė siekia gauti sutartines garantijas pagal 7 straipsnio 2 dalies b punktą arba 8 straipsnio 3 dalies c punktą;
 - e) kai aktualu, patronuojamoji įmonė siekia sudaryti sutartį su netiesioginiu verslo partneriu pagal 7 straipsnio 3 dalį arba 8 straipsnio 4 dalį;
 - f) kai aktualu, patronuojamoji įmonė laikinai sustabdo arba nutraukia verslo santykius pagal 7 straipsnio 5 dalį arba 8 straipsnio 6 dalį.

5 straipsnis

Išsamaus patikrinimo integravimas į įmonės politiką ir rizikos valdymo sistemas

1. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės integruotų išsamų patikrinimą į visą savo politiką ir rizikos valdymo sistemas ir turėtų nustatytą išsamaus patikrinimo politiką.
 - 1a. Išsamaus patikrinimo politika apima visus šiuos aspektus:
 - a) apibūdintą įmonės požiūrį į išsamų patikrinimą, taip pat ilgalaikėje perspektyvoje;
 - b) elgesio kodeksą, kuriame apibūdinamos taisyklės ir principai, kurių turi laikytis įmonės darbuotojai ir patronuojamosios įmonės, taip pat, kai aktualu, įmonės tiesioginiai ar netiesioginiai verslo partneriai pagal 7 straipsnio 2 dalies b punktą, 7 straipsnio 3 dalį, 8 straipsnio 3 dalies c punktą arba 8 straipsnio 4 dalį, ir
 - c) apibūdintus procesus, nustatytus siekiant atlikti išsamų patikrinimą, įskaitant priemones, kurių imamasi tikrinant elgesio kodekso laikymąsi ir plečiant jo taikymą verslo partneriams.
2. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės atnaujintų savo išsamaus patikrinimo politiką nepagrįstai nedelsdamos, kai įvyksta didelis pokytis, bet ne rečiau kaip kas 24 mėnesius.
3. Valstybės narės užtikrina, kad 2 straipsnio 1 dalyje nurodytos įmonės parengtų ir prižiūrėtų 4 straipsnio 1 dalyje išvardytus veiksmus.

6 straipsnis

Realaus ir galimo neigiamo poveikio nustatymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės imtųsi tinkamų priemonių savo veiklos ar savo patronuojamųjų įmonių veiklos, taip pat savo verslo partnerių, kai jie yra susiję su jų veiklos grandinėmis, realiam ir galimam neigiamam poveikiui nustatyti pagal 2, 3 ir 4 dalis.
- 1a. Siekdamos įvykdyti 1 dalyje nustatytą prievolę, įmonės gali sudaryti visų savo, savo patronuojamųjų įmonių ir savo verslo partnerių, kai jie yra susiję su jų veiklos grandinėmis, veiklos sričių sąrašą. Remdamosi to sąrašo sudarymo rezultatais, įmonės gali nuodugniai įvertinti sritis, kuriose nustatyta, kad neigiamas poveikis labiausiai tikėtinas arba reikšmingiausias.
2. Nukrypstant nuo 1 dalies, iš įmonių, nurodytų 2 straipsnio 1 dalies b punkte ir 2 straipsnio 2 dalies b punkte, reikalaujama nustatyti tik realų ir galimą neigiamą poveikį, kuris yra svarbus atitinkamame 2 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytame sektoriuje.

3. Kai reguliuojamosios finansų įmonės, kaip tai suprantama 3 straipsnio a punkto iv papunktyje, teikia 3 straipsnio g punkte nurodytas paslaugas, realus ir galimas neigiamas poveikis nustatomas tik prieš teikiant tą paslaugą.
4. Valstybės narės užtikrina, kad, siekiant nustatyti 1 dalyje nurodytą neigiamą poveikį remiantis, kai tikslinga, kiekybine ir kokybine informacija, įmonės turėtų teisę naudotis tinkamais šaltiniais, įskaitant nepriklausomas ataskaitas ir informaciją, surinktą per 9 straipsnyje nurodytą skundų nagrinėjimo procedūrą. Kai aktualu, įmonės taip pat konsultuojasi su galimai paveiktomis grupėmis, įskaitant darbuotojus ir kitus susijusius suinteresuotuosius subjektus, siekdamos surinkti informacijos apie realų arba galimą neigiamą poveikį.

6a straipsnis

Pirmenybės teikimas nustatytam realiam ir galimam neigiamam poveikiui

1. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės teiktų pirmenybę neigiamam poveikiui, kylančiam dėl jų pačių, jų patronuojamųjų įmonių arba pagal 6 straipsnį nustatytų verslo partnerių veiklos, kad būtų įvykdytos 7 arba 8 straipsnyje nustatytos prievolės, kai neįmanoma vienu metu visapusiškai pašalinti viso nustatyto neigiamo poveikio.
2. Neigiamo poveikio pirmenybė nustatoma remiantis neigiamo poveikio dydžiu ir tikimybe. Neigiamo poveikio dydis vertinamas atsižvelgiant į jo sunkumą, paveiktų asmenų skaičių arba paveiktos aplinkos mastą ir sunkumus atkuriant iki poveikio buvusią padėtį.

3. Kai pagal 7 arba 8 straipsnį per pagrįstą laikotarpį reikšmingiausias neigiamas poveikis yra pašalintas, įmonė imasi veiksmų dėl mažiau reikšmingo neigiamo poveikio.

7 straipsnis

Galimo neigiamo poveikio prevencija

1. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės imtųsi tinkamų priemonių užkirsti kelią galimam neigiamam poveikiui, kuris nustatytas arba turėjo būti nustatytas pagal 6 straipsnį ir kuriam prireikus pagal 6a straipsnį teikiama pirmenybė, arba, jeigu prevencija yra neįmanoma arba jos neįmanoma iškart įgyvendinti, pakankamai sušvelninti tokį galimą neigiamą poveikį pagal šio straipsnio 2, 3, 4 ir 5 dalis.

Siekiant nustatyti pirmoje pastraipoje nurodytas tinkamas priemonės, deramai atsižvelgiama į:

- a) tai, ar galimą neigiamą poveikį daro tik įmonė, įmonė ir jos patrunuojamoji įmonė arba verslo partneris kartu arba tik įmonės verslo partneris jos veiklos grandinėje;
 - b) tai, ar galimas neigiamas poveikis padarytas vykdant patrunuojamosios įmonės, tiesioginio verslo partnerio arba netiesioginio verslo partnerio veiklą, ir
 - c) įmonės gebėjimą daryti įtaką verslo partneriui, darančiam galimą neigiamą poveikį.
2. Iš įmonių reikalaujama, kai aktualu, imtis šių veiksmų:
- a) kai būtina, atsižvelgiant į reikiamų prevencinių priemonių pobūdį ar sudėtingumą, nepagrįstai nedelsiant parengti ir įgyvendinti prevencinių veiksmų planą su nustatytais pagrindais ir aiškiais veiksmų vykdymo terminais ir kokybiniais bei kiekybiniais pažangos vertinimo rodikliais. Prevencinių veiksmų planas parengiamas konsultuojantis su galimai paveiktais suinteresuotaisiais subjektais;

- b) siekti iš tiesioginio verslo partnerio gauti sutartinių garantijų, kad jis užtikrins tos įmonės elgesio kodekso ir, prireikus, prevencinių veiksmų plano laikymąsi, be kita ko, prašydamas atitinkamų sutartinių garantijų iš savo partnerių, kiek jų veikla įeina į atitinkamos įmonės veiklos grandinę (pakopinis sutarčių sudarymas). Jei gaunama tokių sutartinių garantijų, taikoma 4 dalis;
- c) daryti reikiamas finansines ir nefinansines investicijas, pavyzdžiui, į valdymo ar gamybos procesus ir infrastruktūrą;
- d) teikti tikslinę ir proporcingą paramą MVI, kuri yra įmonės verslo partnerė, jeigu dėl elgesio kodekso ar prevencinių veiksmų plano laikymosi kiltų pavojus tos MVI gyvybingumui. Tikslinė ir proporcinga parama gali būti teikiama kaip finansavimas, pavyzdžiui, tiesioginis finansavimas, paskolos mažomis palūkanomis, tolesnio tiekimo garantijos arba pagalba užsitikrinti finansavimą, arba gairės, pavyzdžiui, mokymas ar valdymo sistemų tobulinimas;
- e) laikantis Sąjungos teisės, įskaitant konkurencijos teisę, bendradarbiauti su kitais subjektais, be kita ko, siekiant, kai aktualu, padidinti įmonės pajėgumą užkirsti kelią neigiamam poveikiui arba jį sušvelninti, ypač kai jokie kiti veiksmai nėra tinkami ar veiksmingi.

3. Dėl galimo neigiamo poveikio, kuriam nebūtų įmanoma užkirsti kelio ar pasiekti pakankamo sušvelninimo imantis 2 dalyje išvardytų veiksmų, įmonė gali siekti sudaryti sutartį su netiesioginiu verslo partneriu, siekdama, kad būtų laikomasi tos įmonės elgesio kodekso arba prevencinių veiksmų plano. Jeigu sudaroma tokia sutartis, taikoma 4 dalis.

4. Kartu su sutartinėmis garantijomis arba sudaryta sutartimi taikomos tinkamos priemonės atitikčiai tikrinti. Tikrindama atitiktį įmonė gali remtis tinkamomis pramonės iniciatyvomis arba nepriklausomos trečiosios šalies tikrinimu.

Tuo atveju, kai iš MVĮ gaunama sutartinių garantijų arba su ja sudaroma sutartis, taikomos sąlygos turi būti teisingos, pagrįstos ir nediskriminacinės. Kai atitiktis tikrinimo priemonės taikomos MVĮ, įmonė padengia atliekamo nepriklausomos trečiosios šalies tikrinimo išlaidas.

5. Dėl galimo neigiamo poveikio, apibrėžto 1 dalyje, kurio nebuvo įmanoma išvengti ar pakankamai sušvelninti 2, 3 ir 4 dalyse nustatytais priemonėmis, kaip kraštutinio veiksmo iš įmonės reikalaujama, kad ji neužmegztų naujų santykių arba neplėtotų esamų santykių su verslo partneriu, susijusiu su ta veiklos grandine arba esančiu toje veiklos grandinėje, kurioje daromas atitinkamas poveikis, ir, kai pagal tuos santykius reglamentuojančią teisę įmonė turi teisę tai daryti, ji imtųsi šių veiksmų:

- a) laikinai sustabdytų verslo santykius, susijusius su atitinkama veikla, kartu dėdama pastangas užkirsti kelią atitinkamam poveikiui arba jį sušvelninti, jeigu pagrįstai tikimasi, kad tos pastangos duos rezultatų artimiausiu laikotarpiu. Jei tokių pagrindų lūkesčių nėra arba pastangos artimiausiu laikotarpiu rezultatų nedavė, įmonė nutraukia verslo santykius;
- b) nutrauktų verslo santykius, susijusius su atitinkama veikla, jei galimas neigiamas poveikis yra didelis.

Valstybės narės numato galimybę laikinai sustabdyti ir nutraukti verslo santykius pagal tų valstybių narių įstatymų reglamentuojamas sutartis pagal pirmą pastraipą, išskyrus sutartis, kurias šalys privalo sudaryti pagal įstatymus.

6. Nukrypstant nuo 5 dalies, kai reguliuojamosios finansų įmonės, kaip tai suprantama 3 straipsnio a punkto iv papunktyje, teikia paslaugas, kaip nurodyta 3 straipsnio g punkte, nereikalaujama, kad jos laikinai sustabdytų arba nutrauktų verslo santykius.

Kai reguliuojamoji finansų įmonė, kaip tai suprantama 3 straipsnio a punkto iv papunktyje, nusprendžia laikinai nesustabdyti arba nenutraukti verslo santykių pagal pirmą pastraipą, ji stebi realų neigiamą poveikį, kartu dėdama pastangas užkirsti jam kelią arba jį sušvelninti.

7. Nukrypstant nuo 5 dalies, nereikalaujama, kad įmonė nutrauktų verslo santykius, jeigu:
- a) yra pagrįstų lūkesčių, kad nutraukus santykius neigiamas poveikis būtų didesnis nei galimas neigiamas poveikis, kurio nebūtų galima išvengti ar tinkamai sušvelninti, arba
 - b) nėra jokių alternatyvų šiems verslo santykiams, kuriuose tiekiamos žaliavos bei produktai arba teikiamos paslaugos, kurie yra būtini įmonės prekių gamybai ar paslaugų teikimui, o nutraukimas įmonei reikšmingai pakenktų.

Jei įmonė nusprendžia nenutraukti verslo santykių pagal pirmą pastraipą, ji praneša kompetentingai priežiūros institucijai apie tinkamai pagrįstas tokio sprendimo priežastis.

Įmonė stebi galimą neigiamą poveikį, periodiškai iš naujo įvertina savo sprendimą nenutraukti verslo santykių ir ieško alternatyvių verslo santykių.

8. Pareiga laikinai sustabdyti arba nutraukti verslo santykius pagal 5 dalį netaikoma komerciniams susitarimams, kuriuos įmonė sudarė iki perkėlimo į nacionalinę teisę laikotarpio pabaigos pagal šios direktyvos 30 straipsnį.

Realaus neigiamo poveikio sustabdymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės imtųsi tinkamų priemonių realiam neigiamam poveikiui, kuris yra nustatytas arba turėtų būti nustatytas pagal 6 straipsnį ir kuriam prireikus pagal 6a straipsnį teikiama pirmenybė, sustabdyti pagal šio straipsnio 2–6 dalis.

Siekiant nustatyti pirmoje pastraipoje nurodytas tinkamas priemonės, deramai atsižvelgiama į:

- a) tai, ar realų neigiamą poveikį daro tik įmonė, įmonė ir jos patronuojamoji įmonė arba verslo partneris kartu arba tik įmonės verslo partneris jos veiklos grandinėje;
 - b) tai, ar realus neigiamas poveikis padarytas vykdant patronuojamosios įmonės, tiesioginio verslo partnerio arba netiesioginio verslo partnerio veiklą, ir
 - c) įmonės gebėjimą daryti įtaką verslo partneriui, darančiam realų neigiamą poveikį.
2. Jeigu neigiamo poveikio sustabdyti neįmanoma, valstybės narės užtikrina, kad įmonės tokį poveikį kuo labiau sumažintų.
 3. Iš įmonių reikalaujama, kai aktualu, imtis šių veiksmų:
 - a) neutralizuoti arba kuo labiau sumažinti neigiamą poveikį. Šie veiksmai turi būti proporcingi neigiamo poveikio reikšmingumui bei mastui ir įmonės dalyvavimui darant neigiamą poveikį;

- b) kai būtina, atsižvelgiant į faktą, kad neigiamo poveikio iškart sustabdyti neįmanoma, nepagrįstai nedelsiant parengti ir įgyvendinti taisomųjų veiksmų planą su nustatytais pagrindais ir aiškiais veiksmų vykdymo terminais ir kokybiniais bei kiekybiniais pažangos vertinimo rodikliais. Taisomųjų veiksmų planas parengiamas konsultuojantis su suinteresuotaisiais subjektais;
- c) siekti iš tiesioginio verslo partnerio gauti sutartinių garantijų, kad jis užtikrins tos elgesio kodekso ir, prireikus, taisomųjų veiksmų plano laikymąsi, be kita ko, prašydamas atitinkamų sutartinių garantijų iš savo partnerių, kiek jie įeina į veiklos grandinę (pakopinis sutarčių sudarymas). Jei gaunama tokių sutartinių garantijų, taikoma 5 dalis;
- d) daryti reikiamas finansines ir nefinansines investicijas, pavyzdžiui, į valdymo ar gamybos procesus ir infrastruktūrą;
- e) teikti tikslinę ir proporcingą paramą MVI, kuri yra įmonės verslo partnerė, jeigu dėl elgesio kodekso ar taisomųjų veiksmų plano laikymosi kiltų pavojus tos MVI gyvybingumui. Tikslinė ir proporcinga parama gali būti teikiama kaip finansavimas, pavyzdžiui, tiesioginis finansavimas, paskolos mažomis palūkanomis, tolesnio tiekimo garantijos arba pagalba užsitikrinti finansavimą, arba gairės, pavyzdžiui, mokymas ar valdymo sistemų tobulinimas;
- f) laikantis Sąjungos teisės, įskaitant konkurencijos teisę, bendradarbiauti su kitais subjektais, be kita ko, siekiant, kai aktualu, padidinti įmonės pajėgumą sustabdyti arba kuo labiau sumažinti neigiamą poveikį, ypač kai jokie kiti veiksmai nėra tinkami ar veiksmingi;
- g) užtikrinti žalos atitaisymą paveiktiems asmenims ir bendruomenėms.

4. Dėl realaus neigiamo poveikio, kurio nebūtų įmanoma sustabdyti ar pasiekti pakankamo sušvelninimo priemonėmis, nurodytomis 3 dalyje, įmonė gali siekti sudaryti sutartį su netiesioginiu verslo partneriu, siekdama, kad būtų laikomasi tos įmonės elgesio kodekso arba taisomųjų veiksmų plano. Jeigu sudaroma tokia sutartis, taikoma 5 dalis.
5. Kartu su sutartinėmis garantijomis arba sudaryta sutartimi taikomos tinkamos priemonės atitiktčiai tikrinti. Tikrindama atitiktį įmonė gali remtis tinkamomis pramonės iniciatyvomis arba nepriklausomos trečiosios šalies tikrinimu.

Tuo atveju, kai iš MVĮ gaunama sutartinių garantijų arba su ja sudaroma sutartis, taikomos sąlygos turi būti teisingos, pagrįstos ir nediskriminacinės. Kai atitikties tikrinimo priemonės taikomos MVĮ, įmonė padengia atliekamo nepriklausomos trečiosios šalies tikrinimo išlaidas.

6. Dėl realaus neigiamo poveikio, apibrėžto 1 dalyje, kurio nebuvo įmanoma sustabdyti ar kuo labiau sumažinti 3, 4 ir 5 dalyse nustatytomis priemonėmis, kaip kraštutinio veiksmo iš įmonės reikalaujama, kad ji neužmegztų naujų santykių arba neplėtotų esamų santykių su verslo partneriu, susijusiu su ta veiklos grandine arba esančiu toje veiklos grandinėje, kurioje daromas atitinkamas poveikis, ir, kai pagal tuos santykius reglamentuojančią teisę įmonė turi teisę tai daryti, ji imasi šių veiksmų:

- a) laikinai sustabdyti verslo santykius, susijusius su atitinkama veikla, kartu dėdama pastangas sustabdyti arba kuo labiau sumažinti neigiamą poveikį, jeigu pagrįstai tikimasi, kad tos pastangos duos rezultatų artimiausiu laikotarpiu. Jei tokių pagrįstų lūkesčių nėra arba pastangos artimiausiu laikotarpiu rezultatų nedavė, įmonė nutraukia verslo santykius;

- b) nutraukia verslo santykius, susijusius su atitinkama veikla, jei neigiamas poveikis laikomas dideliu.

Valstybės narės numato galimybę laikinai sustabdyti ir nutraukti verslo santykius pagal tų valstybių narių įstatymų reglamentuojamas sutartis pagal pirmą pastraipą, išskyrus sutartis, kurias šalys privalo sudaryti pagal įstatymus.

- 7. Nukrypstant nuo 6 dalies, kai reguliuojamoji finansų įmonė, kaip tai suprantama 3 straipsnio a punkto iv papunktyje, teikia paslaugas, kaip nurodyta 3 straipsnio g punkte, nereikalaujama, kad jos laikinai sustabdytų arba nutrauktų verslo santykius.

Kai reguliuojamoji finansų įmonė, kaip tai suprantama 3 straipsnio a punkto iv papunktyje, nusprendžia laikinai nesustabdyti arba nenutraukti verslo santykių pagal pirmą pastraipą, ji stebi realų neigiamą poveikį, kartu dėdama pastangas sustabdyti neigiamą poveikį arba kuo labiau jį sumažinti.

8. Nukrypstant nuo 6 dalies, nereikalaujama, kad įmonė nutrauktų verslo santykius, jeigu:
- a) yra pagrįstų lūkesčių, kad nutraukus santykius neigiamas poveikis būtų didesnis nei realus neigiamas poveikis, kurio nebūtų galima sustabdyti ar kuo labiau sumažinti, arba
 - b) nėra jokių alternatyvų šiems verslo santykiams, kuriuose tiekiamos žaliavos bei produktai arba teikiamos paslaugos, kurie yra būtini įmonės prekių gamybai ar paslaugų teikimui, o nutraukimas įmonei reikšmingai pakenktų.

Jei įmonė nusprendžia nenutraukti verslo santykių pagal pirmą pastraipą, ji praneša kompetentingai priežiūros institucijai apie tinkamai pagrįstas tokio sprendimo priežastis.

Įmonė stebi realų neigiamą poveikį, periodiškai iš naujo įvertina savo sprendimą nenutraukti verslo santykių ir ieško alternatyvių verslo santykių.

9. Pareiga laikinai sustabdyti arba nutraukti verslo santykius pagal 6 dalį netaikoma komerciniams susitarimams, kuriuos įmonė sudarė iki perkėlimo į nacionalinę teisę laikotarpio pabaigos pagal šios direktyvos 30 straipsnį.

9 straipsnis

Skundų nagrinėjimo procedūra

1. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės suteiktą galimybę 2 dalyje nurodytiems asmenims ir organizacijoms teikti joms skundus, kai kyla pagrįstas susirūpinimas dėl su pačių įmonių ar jų patronuojamųjų įmonių veikla ir jų verslo partnerių veikla įmonių veiklos grandinėse susijusio realaus arba galimo neigiamo poveikio.
2. Valstybės narės užtikrina, kad skundus galėtų teikti:
 - a) asmenys, patyrę neigiamą poveikį arba turintys pagrindą manyti, kad jiems gali būti daromas neigiamas poveikis;
 - b) profesinės sąjungos ir kiti darbuotojų atstovai, atstovaujantys asmenims, dirbantiems atitinkamoje veiklos grandinėje, ir
 - c) pilietinės visuomenės organizacijos, veikiančios srityse, susijusiose su neigiamu poveikiu žmogaus teisėms ar aplinkai, kuris yra skundo dalykas.

3. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės nustatytą teisingą, prieinamą ir skaidrią 1 dalyje nurodytų skundų nagrinėjimo procedūrą, įskaitant procedūrą, taikomą tuo atveju, kai įmonė laiko skundą nepagrįstu, ir informuotų atitinkamus darbuotojus ir profesines sąjungas apie tą procedūrą. Šia procedūra užtikrinamas skundą teikiančio asmens ar organizacijos tapatybės konfidencialumas ir būtinos priemonės, kad įmonė ir jos patronuojamosios įmonės nesiimtų jokių atsakomųjų veiksmų.

Valstybės narės užtikrina, kad tais atvejais, kai skundas yra pagrįstas, tame skunde nurodytas neigiamas poveikis būtų laikomas nustatytu, kaip tai suprantama pagal 6 straipsnį, o įmonė imasi tinkamų priemonių pagal 7 ir 8 straipsnius, be kita ko, kai aktualu, užtikrindama žalos atitaisymą.

4. Valstybės narės užtikrina, kad skundų pateikėjai turėtų teisę:
- a) reikalauti iš įmonės, kuriai pateikė skundą pagal 1 dalį, imtis tinkamų tolesnių veiksmų atsižvelgiant į tą skundą, ir
 - b) susitikti su įmonės atstovais tinkamu lygiu siekiant apsvarstyti didelį galimą arba realų neigiamą poveikį, dėl kurio pateiktas skundas.
5. Valstybės narės užtikrina, kad įmonėms būtų leidžiama vykdyti 1 dalyje ir 3 dalies pirmoje pastraipoje nustatytas prievolės dalyvaujant bendradarbiaujamosiose skundų nagrinėjimo procedūrose, įskaitant tas, kurias bendrai nustato įmonės per pramonės asociacijas arba vykdant daugiašalę suinteresuotųjų subjektų iniciatyvą, su sąlyga, kad kolektyvinės procedūros atitinka šiame straipsnyje nustatytus reikalavimus.

10 straipsnis

Stebėseną

1. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės atliktų periodinius savo veiklos bei priemonių ir atitinkamus savo patronuojamųjų įmonių ir, kiek tai susiję su įmonės veiklos grandinėmis, savo verslo partnerių vertinimus siekdamos stebėti neigiamo poveikio nustatymo, prevencijos, švelninimo, sustabdymo ir kuo didesnio sumažinimo veiksmingumą. Tokie vertinimai, kai tikslinga, grindžiami kokybiniais ir kiekybiniais rodikliais ir atliekami nepagrįstai nedelsiant, kai įvyksta didelis pokytis, bet ne rečiau kaip kas 24 mėnesius, taip pat bet kada, kai yra pagrindo manyti, kad gali būti reikšminga nauja tokio neigiamo poveikio atsiradimo rizika. Išsamaus patikrinimo politika atnaujinama atsižvelgiant į tų vertinimų rezultatus ir tinkamai atsižvelgiant į atitinkamą suinteresuotųjų subjektų pateiktą informaciją.
2. Nukrypstant nuo 1 dalies, **kai** reguliuojamosios finansų įmonės, kaip tai suprantama 3 straipsnio a punkto iv papunktyje, **teikia 3 straipsnio g punkte nurodytas paslaugas, jos savo** verslo partnerių [...] atžvilgiu atlieka periodinius vertinimus tik tam, kad stebėtų pagal 6 straipsnio 3 dalį nustatyto neigiamo poveikio prevencijos, švelninimo, sustabdymo ir kuo didesnio sumažinimo veiksmingumą.

11 straipsnis

Pranešimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad įmonės, kurioms netaikomi ataskaitų teikimo reikalavimai pagal Direktyvos 2013/34/ES 19a ir 29a straipsnius, praneštų apie dalykus, kuriuos apima ši direktyva, savo interneto svetainėje paskelbdamos finansinių metų metinį pranešimą tarptautiniam verslui įprasta kalba. Šis pranešimas paskelbiamas per pagrįstą laikotarpį, kuris negali būti ilgesnis kaip 12 mėnesių nuo finansinių metų, dėl kurių parengtas pranešimas, paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos.

Įmonės, kurios yra įtrauktos į konsoliduotąjį vadovybės pranešimą ir kurioms pagal Direktyvos 2013/34/ES 19a straipsnio 7 dalį ir 29a straipsnio 7 dalį netaikomos tos direktyvos 19a arba 29a straipsnyje nustatytos prievolės, laikomos įvykdžiusiomis šiame straipsnyje nustatytą prievolę.

2. Pagal 28 straipsnį Komisija priima deleguotuosius aktus dėl tokių pranešimų pagal 1 dalį turinio ir jų teikimo kriterijų, nustatydamą, kokia informacija teiktina apibūdinant išsamų patikrinimą, galimą ir realų poveikį ir veiksmus, kurių dėl to poveikio imamasi.

12 straipsnis

Pavyzdinės sutarties sąlygos

Siekdama teikti paramą įmonėms, kad joms būtų lengviau laikytis 7 straipsnio 2 dalies b punkto ir 8 straipsnio 3 dalies c punkto, Komisija, konsultuodamasi su valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais, priima rekomendacijas dėl savanoriškai taikomų pavyzdinių sutarties sąlygų.

13 straipsnis

Gairės

Siekdama teikti paramą įmonėms arba valstybių narių institucijoms dėl to, kaip įmonės turėtų vykdyti joms tenkančias išsamaus patikrinimo prievoles, Komisija, konsultuodamasi su valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais, Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra, Europos aplinkos agentūra ir, kai tinkama, tarptautinėmis organizacijomis, turinčiomis kompetenciją išsamaus patikrinimo srityje, paskelbia gaires, be kita ko, konkretiems sektoriams arba dėl konkretaus neigiamo poveikio ne vėliau kaip praėjus dvejiems metams nuo šios direktyvos įsigaliojimo.

Papildomos priemonės

1. Valstybės narės, siekdamos teikti informaciją ir remti įmonių ir jų verslo partnerių jų veiklos grandinėse pastangas vykdyti prievolės pagal šią direktyvą, sukuria ir tvarko tam skirtas atskiras arba bendras interneto svetaines, platformas ar portalus. Tai darant ypač daug dėmesio skiriama MVI, veikiančioms įmonių veiklos grandinėse.
2. Valstybės narės gali finansiškai remti MVI, nedarant poveikio taikomoms valstybės pagalbos taisyklėms.
3. Komisija gali papildyti valstybių narių taikomas paramos priemones, remdamasi jau esamais Sąjungos veiksmais, kuriais remiamas išsamus patikrinimas Sąjungoje ir trečiosiose valstybėse, ir gali parengti naujų priemonių, be kita ko, sudaryti palankias sąlygas bendroms suinteresuotųjų subjektų iniciatyvoms, kuriomis įmonėms būtų padedama vykdyti savo prievolės.
4. Įmonės gali naudotis pramonės programomis ir daugiašalėmis suinteresuotųjų subjektų iniciatyvomis, kuriomis padedama įgyvendinti jų prievolės, nurodytas 5–11 straipsniuose, tiek, kiek tos programos ir iniciatyvos yra tinkamos tų prievolių vykdymui remti. Komisija ir valstybės narės gali palengvinti informacijos apie tokias programas ar iniciatyvas ir jų rezultatus sklaidą. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, pateikia gairių dėl pramonės programų ir daugiašalių suinteresuotųjų subjektų iniciatyvų tinkamumo vertinimo.

15 straipsnis

Kova su klimato kaita

1. Valstybės narės užtikrina, kad 2 straipsnio 1 dalies a punkte ir 2 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytos įmonės patvirtintų planą, įskaitant įgyvendinimo veiksmus ir susijusius finansinius bei investicijų planus, kuriuo būtų užtikrinamas įmonės verslo modelio ir strategijos suderinamumas su perėjimu prie tvarios ekonomikos ir su visuotinio atšilimo apribojimu iki 1,5 °C pagal Paryžiaus susitarimą ir tikslą iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2021/1119, ir, kai aktualu, atsižvelgiant į su anglimis, nafta ir dujomis susijusios veiklos poveikį įmonei, kaip nurodyta Direktyvos 2013/34/ES 19a straipsnio 2 dalies a punkto iii papunktyje ir 29a straipsnio 2 dalies a punkto iii papunktyje. Šiame plane visų pirma, remiantis įmonei pagrįstai prieinama informacija, nustatoma, kiek klimato kaita yra rizikos veiksnys arba kiek daromas su klimato veikla susijęs poveikis tos įmonės veikloje.
2. Valstybės narės užtikrina, kad tuo atveju, kai nustatoma arba turėtų būti nustatyta, kad vienas pagrindinių įmonės veiklos rizikos veiksnių ar pagrindinis jos poveikis yra susijęs su klimato kaita, ta įmonė į savo planą įtrauktų išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslus.
3. [...]

16 straipsnis

Įgaliotasis atstovas

1. Valstybės narės nustato taisykles, pagal kurias reikalaujama, kad įmonė, kaip tai suprantama 2 straipsnio 2 dalyje, vykdanči veiklą valstybėje narėje, paskirtą savo įgaliotuoju atstovu juridinį arba fizinį asmenį, įsisteigusį arba gyvenantį vienoje iš tos įmonės veiklos valstybių narių. Šis paskyrimas įsigalioja, kai jį patvirtina įgaliotasis atstovas.

2. Valstybės narės nustato taisykles, pagal kurias reikalaujama, kad įgaliotasis atstovas arba įmonė praneštų įgaliotojo atstovo vardą ir pavardę (pavadinimą), adresą, elektroninio pašto adresą ir telefono numerį tos valstybės narės, kurioje įgaliotasis atstovas gyvena arba yra įsisteigęs, priežiūros institucijai. Valstybės narės nustato taisykles, pagal kurias reikalaujama, kad įgaliotasis atstovas bet kurioms priežiūros institucijoms paprašius pateiktų savo paskyrimo dokumento kopiją valstybės narės valstybine kalba.
3. Valstybės narės nustato taisykles, pagal kurias reikalaujama, kad įgaliotasis atstovas arba įmonė informuotų tos valstybės narės, kurioje gyvena arba yra įsisteigęs įgaliotasis atstovas, priežiūros instituciją ir, jei skiriasi, tos valstybės narės, kurioje įmonė per finansinius metus, ėjusius prieš paskutiniuosius finansinius metus, gavo didžiąją dalį savo gryniosios apyvartos Sąjungoje, priežiūros instituciją apie tai, kad atitinkama įmonė yra 2 straipsnio 2 dalyje apibrėžta įmonė.
4. Valstybės narės nustato taisykles, pagal kurias reikalaujama, kad kiekviena įmonė savo įgaliotajam atstovui suteiktų įgaliojimus gauti iš priežiūros institucijų pranešimus visais klausimais, svarbiais siekiant laikytis nacionalinių nuostatų, kuriomis į nacionalinę teisę perkelta ši direktyva, ir užtikrinti tų nuostatų vykdymą. Iš įmonių reikalaujama, kad jos suteiktų savo įgaliotajam atstovui reikiamus įgaliojimus ir išteklius bendradarbiauti su priežiūros institucijomis.
5. Kai įmonė, kaip tai suprantama 2 straipsnio 2 dalyje, nesilaiko šiame straipsnyje nustatytų prievolių, visos valstybės narės, kuriose tokia įmonė vykdo veiklą, turėtų būti kompetentingos užtikrinti tokių prievolių vykdymą pagal nacionalinę teisę. Valstybė narė, ketinanti užtikrinti šiame straipsnyje nustatytų prievolių vykdymą, praneša apie tai priežiūros institucijoms per Europos priežiūros institucijų tinklą pagal 21 straipsnį, kad jų vykdymo neužtikrintų kitos valstybės narės.

Priežiūros institucijos

1. Kiekviena valstybė narė paskiria vieną arba daugiau priežiūros institucijų, kurioms pavedama prižiūrėti, kaip laikomasi pagal 6–11 straipsnius ir 15 straipsnį priimtomis nacionalinėmis nuostatomis nustatytų prievolių (toliau – priežiūros institucija).
2. Kompetentinga priežiūros institucija dėl 2 straipsnio 1 dalyje nurodytų įmonių yra tos valstybės narės, kurioje tokia įmonė turi savo registruotą buveinę, kompetentinga priežiūros institucija.
3. Kompetentinga priežiūros institucija dėl 2 straipsnio 2 dalyje nurodytų įmonių yra tos valstybės narės, kurioje tokia įmonė turi filialą, kompetentinga priežiūros institucija. Jeigu tokia įmonė neturi filialo jokioje valstybėje narėje arba turi filialų keliose valstybėse narėse, kompetentinga priežiūros institucija yra tos valstybės narės, kurioje įmonė per finansinius metus,ėjusius prieš paskutinius finansinius metus iki 30 straipsnyje nurodytos datos arba iki tos dienos, kurią ta įmonė pirmą kartą atitiko 2 straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus (pasirenkama vėlesnė iš šių datų), gavo didžiąją dalį savo grynosios apyvartos Sąjungoje, priežiūros institucija.

2 straipsnio 2 dalyje nurodytos įmonės gali dėl aplinkybių pokyčio, lėmusio, kad didžioji jų apyvartos Sąjungoje dalis susidaro kitoje valstybėje narėje, pateikti tinkamai pagrįstą prašymą pakeisti priežiūros instituciją, kompetentingą reguliuoti su ta įmone susijusius dalykus, kuriems taikoma ši direktyva.

- 3a. Kai patronuojančioji įmonė pagal 4a straipsnį savo patronuojamųjų įmonių vardu vykdo šioje direktyvoje nustatytas prievoles, patronuojančiosios įmonės ir jos patronuojamųjų įmonių kompetentinga priežiūros institucija yra tos patronuojančiosios įmonės kompetentinga priežiūros institucija pagal 2 ar 3 dalį.

Kai priežiūros institucija pagal pirmą pastraipą nustato, kad patronuojamoji įmonė nevykdo 4a straipsnio 2 dalyje nustatytų prievolių, ji apie tai praneša priežiūros institucijai, kuri būtų kompetentinga tos patronuojamosios įmonės atžvilgiu pagal 2 ar 3 dalį vykdyti įgaliojimus tos patronuojamosios įmonės atžvilgiu pagal 18 ir 20 straipsnius.

4. Jeigu valstybė narė paskiria daugiau kaip vieną priežiūros instituciją, ji užtikrina, kad būtų aiškiai apibrėžtos atitinkamos tų institucijų kompetencijos sritys ir kad jos glaudžiai ir veiksmingai tarpusavyje bendradarbiautų.
5. Valstybės narės gali paskirti institucijas, atsakingas už reguliuojamųjų finansų įmonių priežiūrą, priežiūros institucijomis ir pagal šią direktyvą.

6. Iki 30 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytos datos valstybės narės praneša Komisijai pagal šį straipsnį paskirtų priežiūros institucijų pavadinimus ir kontaktinius duomenis, taip pat, jei paskirtos kelios priežiūros institucijos, atitinkamas jų kompetencijos sritis. Jos informuoja Komisiją apie bet kokius susijusius pokyčius.
7. Komisija viešai, be kita ko, savo interneto svetainėje paskelbia priežiūros institucijų sąrašą. Šį sąrašą Komisija reguliariai atnauжина remdamasi iš valstybių narių gauta informacija.
8. Valstybės narės užtikrina priežiūros institucijų nepriklausomumą ir užtikrina, kad tos institucijos ir visi joms dirbantys ar anksčiau dirbę asmenys, taip pat jų vardu veikiantys auditoriai ir ekspertai vykdytų savo įgaliojimus nešališkai, skaidriai ir deramai atlikdami pareigą saugoti profesinę paslaptį. Visų pirma, valstybės narės užtikrina, kad tokia institucija būtų teisiškai ir funkciškai nepriklausoma nuo įmonių, patenkančių į šios direktyvos taikymo sritį, ir nuo kitų rinkos interesų, ir kad jos darbuotojai ir už jos valdymą atsakingi asmenys nepatirtų interesų konfliktų, būtų saistomi konfidencialumo reikalavimų ir nesiimtų jokių veiksmų, nesuderinamų su jų pareigomis.

18 straipsnis

Priežiūros institucijų įgaliojimai

1. Valstybės narės užtikrina, kad priežiūros institucijos turėtų pakankamus įgaliojimus ir išteklius, kad galėtų atlikti užduotis, joms pavestas pagal šią direktyvą, įskaitant įgaliojimą prašyti informacijos ir atlikti tyrimus dėl 6–11 straipsniuose ir 15 straipsnyje nustatytų prievolių laikymosi. Kalbant apie 15 straipsnį, valstybės narės reikalauja, kad priežiūros institucijos tikrintų tik tai, ar įmonės yra priėmusios planą.

2. Priežiūros institucija gali pradėti tyrimą savo iniciatyva arba dėl to, kad jai išreikštas pagrįstas susirūpinimas pagal 19 straipsnį, jeigu mano, kad turi pakankamai informacijos, rodančios galimą įmonės prievolių, nustatytų pagal šią direktyvą priimtomis nacionalinėmis nuostatomis, pažeidimą.
3. Patikrinimai atliekami laikantis valstybės narės, kurioje atliekamas patikrinimas, nacionalinės teisės nuostatų ir iš anksto perspėjus įmonę, nebent toks išankstinis pranešimas kliudytų veiksmingai atlikti patikrinimą. Jeigu priežiūros institucija per savo tyrimą nori atlikti patikrinimą kitos valstybės narės teritorijoje, ji pateikia tos valstybės narės priežiūros institucijai pagalbos prašymą pagal 21 straipsnio 2 dalį.
4. Jeigu, ėmusis veiksmų pagal 1 ir 2 dalis, priežiūros institucija nustato, kad nesilaikoma nacionalinių nuostatų, priimtų pagal šią direktyvą, ji suteikia atitinkamai įmonei tinkamą laikotarpį imtis taisomųjų veiksmų, jei tokie veiksmai yra įmanomi.

Taisomųjų veiksmų vykdymas neužkerta kelio taikyti sankcijas arba nustatyti civilinę atsakomybę už žalą atitinkamai pagal 20 ir 22 straipsnius.

5. Priežiūros institucijos atlikdamos savo užduotis turi bent šiuos įgaliojimus:
 - a) įsakyti, kad:
 - i) būtų sustabdyti pagal šią direktyvą priimtų nacionalinių nuostatų pažeidimai;
 - ii) netinkami veiksmai nebūtų kartojami ir
 - iii) kai tinkama, būtų imamasi žalos atitaisymo, proporcingo pažeidimui ir būtino tam, kad pažeidimas būtų sustabdytas;

- b) skirti baudas pagal 20 straipsnį ir
 - c) imtis laikinųjų priemonių skubos atveju dėl rizikos, kad galėtų būti padaryta didelės ir neatitaisomos žalos.
6. Priežiūros institucijos naudojami šiame straipsnyje nurodytais įgaliojimais pagal nacionalinę teisę:
- a) tiesiogiai,
 - b) bendradarbiaudamos su kitomis institucijomis arba
 - c) kreipdamosi į kompetentingas teismines institucijas.
7. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvienas fizinis arba juridinis asmuo turėtų teisę į veiksmingą teisminę teisių gynimo priemonę, kad galėtų apskųsti priežiūros institucijos dėl jo priimtą teisiskai privalomą sprendimą.

19 straipsnis

Pagrįstas susirūpinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad fiziniai ir juridiniai asmenys turėtų teisę bet kuriai priežiūros institucijai pareikšti pagrįstą susirūpinimą, kai dėl objektyvių aplinkybių jie turi pagrindo manyti, kad įmonė nesilaiko nacionalinių nuostatų, priimtų pagal šią direktyvą (toliau – pagrįstas susirūpinimas).
2. Jeigu dalykas, dėl kurio pareikštas pagrįstas susirūpinimas, priklauso kitos priežiūros institucijos kompetencijai, tokį pareiškimą gavusi institucija jį perduoda atitinkamai institucijai.
3. Valstybės narės užtikrina, kad priežiūros institucijos per tinkamą laikotarpį įvertintų atvejus, kai pareikštas pagrįstas susirūpinimas, ir, kai tinkama, vykdytų savo įgaliojimus, kaip nurodyta 18 straipsnyje.

4. Priežiūros institucija, laikydama atitinkamų nacionalinės teisės nuostatų ir Sąjungos teisės, kuo greičiau informuoja 1 dalyje nurodytą asmenį apie vertinimo, atlikto dėl jo pareikšto pagrįsto susirūpinimo, rezultatus ir pateikia susijusią argumentaciją.
5. Valstybės narės užtikrina, kad asmenys, pagal šį straipsnį pareiškiantys pagrįstą susirūpinimą ir pagal nacionalinę teisę turintys teisėtą interesą tuo klausimu, turėtų galimybę kreiptis į teismą arba į kitą nepriklausomą ir nešališką viešąją įstaigą, kompetentingą peržiūrėti priežiūros institucijos sprendimų, veiksmų arba neveikimo procesinį ir materialinį teisėtumą.

20 straipsnis

Sankcijos

1. Valstybės narės nustato sankcijų, įskaitant pinigines nuobaudas, taikomų pažeidus pagal šią direktyvą priimtas nacionalines nuostatas, taisykles ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šios sankcijos būtų įgyvendinamos. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos.
2. Sprendžiant, ar reikia taikyti sankcijas, ir, jei taip, nustatant sankcijų pobūdį ir tinkamą dydį, jei taikytina, deramai atsižvelgiama visų pirma į įmonės pastangas vykdyti taisomuosius veiksmus, kurių iš jos reikalauja priežiūros institucija, į bet kokias susijusias investicijas ir bet kokią teikiamą tikslinę paramą pagal 7 ir 8 straipsnius, taip pat į bendradarbiavimą su kitais subjektais sprendžiant neigiamo poveikio savo veiklos grandinėje problemas.
3. Kai skiriamos piniginės nuobaudos, jų dydis turi būti proporcingas įmonės pasaulinei grynajai apyvartai.

4. Valstybės narės užtikrina, kad visi priežiūros institucijų sprendimai, kuriuose numatytos sankcijos, susijusios su pagal šią direktyvą priimtų nacionalinių nuostatų pažeidimais, būtų skelbiami, viešai prieinami bent 3 metus ir siunčiami Europos priežiūros institucijų tinklui. Paskelbtame sprendime neturi būti jokių asmens duomenų, kaip tai suprantama Reglamento (ES) 2016/679 4 straipsnio 1 dalyje.

21 straipsnis

Europos priežiūros institucijų tinklas

1. Komisija sukuria Europos priežiūros institucijų tinklą, sudarytą iš priežiūros institucijų atstovų. Šis tinklas palengvina priežiūros institucijų bendradarbiavimą ir priežiūros institucijų atliekamo reguliavimo, tyrimo, sankcijų skyrimo ir priežiūros praktikos koordinavimą ir derinimą ir, kai tinka, dalijimąsi informacija tarp jų.

Komisija gali pakviesti prie Europos priežiūros institucijų tinklo prisijungti Sąjungos agentūras, turinčias reikiamą kompetenciją srityse, kurias apima ši direktyva.

- 1a. Komisija sukuria saugią keitimosi informacija apie 2 straipsnio 2 dalyje nurodytos įmonės, kuri neturi filialo jokioje valstybėje narėje arba turi filialų skirtingose valstybėse narėse, grynąją apyvartą Sąjungoje sistemą. Valstybės narės reguliariai perduoda turimą informaciją apie tų įmonių grynąją apyvartą. Komisija išnagrinėja šią informaciją per pagrįstą laikotarpį ir praneša valstybei narei, kurioje įmonė turėjo didžiąją dalį savo grynosios apyvartos Sąjungoje finansiniais metais, einančiais prieš paskutiniuosius finansinius metus, kad atitinkama įmonė yra įmonė, kaip tai suprantama 2 straipsnio 2 dalyje, o valstybės narės priežiūros institucija yra kompetentinga pagal 17 straipsnio 3 dalį.
2. Priežiūros institucijos viena kitai teikia aktualią informaciją ir savitarpio pagalbą atlikdamos savo pareigas ir diegia veiksmingo tarpusavio bendradarbiavimo priemones. Savitarpio pagalba apima bendradarbiavimą siekiant vykdyti 18 straipsnyje nurodytus įgaliojimus, be kita ko, dėl patikrinimų ir informacijos prašymų.
3. Priežiūros institucijos imasi visų tinkamų veiksmų, reikalingų, kad būtų atsakyta į kitos priežiūros institucijos pagalbos prašymą nepagrįstai nedelsiant ir ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo gavimo. Kai tai būtina dėl konkretaus atvejo aplinkybių, remiantis tinkamu pagrindu, šis laikotarpis gali būti pratęstas ne daugiau kaip dviem mėnesiams. Tokie veiksmai gali visų pirma apimti svarbios informacijos apie tyrimo eigą perdavimą.
4. Pagalbos prašymuose pateikiama visa reikalinga informacija, įskaitant prašymo tikslą ir priežastis. Informaciją, gautą pagal pagalbos prašymą, priežiūros institucijos naudoja tik tuo tikslu, kuriuo prašyta pagalbos.

5. Prašymą gavusi priežiūros institucija informuoja prašymą pateikusią priežiūros instituciją apie priemonių, kurių turi būti imtasi atsižvelgiant į pagalbos prašymą, rezultatus arba, atitinkamai, pasiektą pažangą.

6. Priežiūros institucijos viena kitai netaiko mokesčių už veiksmus ir priemones, kurių imamasi atsižvelgiant į pagalbos prašymą.

Tačiau priežiūros institucijos gali susitarti dėl taisyklių dėl tarpusavio kompensacijos išimtiniais atvejais padengiant konkrečias išlaidas, patirtas dėl pagalbos teikimo.

7. Priežiūros institucija, kuri yra kompetentinga pagal 17 straipsnio 3 dalį, informuoja Europos priežiūros institucijų tinklą apie šį faktą, taip pat apie bet kokią prašymą pakeisti kompetentingą priežiūros instituciją.

8. Jei kiltų abejonių dėl kompetencijos priskyrimo, informacija, kuria grindžiamas toks priskyrimas, bus pasidalyta su Europos priežiūros institucijų tinklu ir jis galės koordinuoti pastangas rasti sprendimą.

9. Europos priežiūros institucijų tinklas skelbia priežiūros institucijų sprendimus, kuriuose nustatytos sankcijos, kaip nurodyta 20 straipsnio 4 dalyje.

22 straipsnis

Įmonių civilinė atsakomybė ir teisė į visą kompensaciją

1. Valstybės narės užtikrina, kad įmonė galėtų būti laikoma atsakinga už fiziniam arba juridiniam asmeniui padarytą žalą, jeigu:
- a) įmonė tyčia ar dėl aplaidumo nesilaikė 7 ir 8 straipsniuose nustatytų pareigų, kai I priede išvardyta teise, draudimu ar pareiga siekiama apsaugoti fizinį arba juridinį asmenį, ir
 - b) dėl a punkte nurodyto pažeidimo padaryta žala pagal nacionalinę teisę saugomam fizinio arba juridinio asmens teisiniam interesui.

Įmonė negali būti laikoma atsakinga, jei žalą sukėlė tik jos verslo partneriai jos veiklos grandinėje.

2. Jeigu įmonė buvo pripažinta atsakinga pagal 1 dalį, fizinis arba juridinis asmuo turi teisę į visą patirtos žalos kompensaciją pagal nacionalinę teisę. Dėl visos kompensacijos pagal šią direktyvą neturėtų susidaryti kompensacijos permoka, pavyzdžiui, dėl baudinių nuostolių, daugkartinės žalos ar kitų nuostolių.

3. Įmonės civilinė atsakomybė už žalą pagal šią nuostatą nedaro poveikio jos patronuojamųjų įmonių ar bet kokių tiesioginių ir netiesioginių verslo partnerių įmonės veiklos grandinėje civilinei atsakomybei.

Kai žalą padaro bendrai įmonė ir jos patronuojamoji įmonė, tiesioginis arba netiesioginis verslo partneris, jie atsako solidariai, nepažeidžiant nacionalinės teisės nuostatų dėl solidariosios atsakomybės sąlygų ir atgręžtinio reikalavimo teisių.

4. Civilinės atsakomybės taisyklės pagal šią direktyvą nedaro poveikio Sąjungos ar nacionalinėms taisyklėms dėl civilinės atsakomybės, susijusios su neigiamu poveikiu žmogaus teisėms ar neigiamu poveikiu aplinkai, kuriose numatyta atsakomybė tokiais atvejais, kai netaikoma ši direktyva, arba numatyta griežtesnė atsakomybė nei šioje direktyvoje.

5. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis šis straipsnis perkeliamas į nacionalinę teisę, būtų taikomos viršesne privaloma tvarka tais atvejais, kai atitinkamiems reikalavimams taikytina teisė nėra valstybės narės teisė.

23 straipsnis

Pranešimai apie pažeidimus ir pranešėjų apsauga

Pranešimams apie visus šios direktyvos pažeidimus ir asmenų, pranešančių apie tokius pažeidimus, apsaugai taikoma Direktyva (ES) 2019/1937.

24 straipsnis

[...]

25 straipsnis

[...]

26 straipsnis

[...]

Direktyvos (ES) 2019/1937 dalinis pakeitimas

Direktyvos (ES) 2019/1937 priedo I dalies E.2 punktas papildomas šiuo papunkčiu:

vi) ... m. ... d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva ... dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 (OL L ..., ...)*⁺.

* ... m. ... d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva ... dėl įmonių tvarumo išsamaus patikrinimo, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 (OL L ..., ...).“.

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.
2. 11 straipsnyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo ... [šios direktyvos įsigaliojimo data].
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 11 straipsnyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.

⁺ OL: tekste įrašyti direktyvos datą ir numerį, nurodytus dokumente... ir išnašoje įrašyti tos direktyvos OL nuorodą.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 11 straipsnį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

29 straipsnis

Peržiūra

Ne vėliau kaip ... [7 metai po šios direktyvos įsigaliojimo dienos] Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šios direktyvos įgyvendinimo ataskaitą. Ataskaitoje įvertinamas šios direktyvos veiksmingumas siekiant jos tikslų ir įvertinami šie klausimai:

- a) ar reikia peržiūrėti 2 straipsnio 1 dalyje nustatytas darbuotojų skaičiaus ir grynosios apyvartos ribas;
- b) ar reikia keisti 2 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą sektorių sąrašą, be kita ko, siekiant jį suderinti su Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos rekomendacijomis;
- ba) ar reikia peržiūrėti 2 straipsnio 2 dalyje nustatytą grynosios apyvartos Sąjungoje kriterijų ir ten pat nurodytą grynosios apyvartos ribą;

- bb) ar reikia peržiūrėti 2 straipsnį, kad apskaičiuojant įmonės darbuotojų skaičių ir grynąją apyvartą būtų įtrauktas įmonės patronuojamųjų įmonių darbuotojų skaičius ir grynoji apyvarta;
- bc) ar reikia peržiūrėti 3 straipsnio a punktą, kad jis būtų taikomas kitiems juridiniams asmenims, įsteigtiems kitomis teisinėmis formomis nei išvardytosios Direktyvos 2013/34/ES I priede arba forma, panašia į tas, kurios išvardytos tame priede;
- c) ar reikia iš dalies keisti I priedą, be kita ko, atsižvelgiant į tarptautinės padėties raidą;
- ca) ar reikia peržiūrėti 3 straipsnio g punkte pateiktą termino „veiklos grandinė“ apibrėžtį, įskaitant tai, ar reikia įtraukti investicijų teikimą **arba 3 straipsnio g punkte nurodytu paslaugų, kurias teikia reguliuojamosios finansų įmonės, kaip tai suprantama 3 straipsnio a punkto iv papunktyje, teikimą**, ir
- d) ar 4–14 straipsnių nuostatos turėtų būti išplėstos, įtraukiant ir neigiamą poveikį klimatui, arba ar reikėtų peržiūrėti 15 straipsnį.

30 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės ne vėliau kaip ... [2 metai po šios direktyvos įsigaliojimo] priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Tas nuostatas jos taiko:

- a) nuo ... [3 metai po šios direktyvos įsigaliojimo] – įmonėms, kurios įsteigtos pagal valstybės narės teisės aktus ir kurių vidutinis darbuotojų skaičius viršijo 1 000, o grynoji pasaulinė apyvarta per paskutiniuosius finansinius metus, kurie ėjo prieš... [3 metai nuo šios direktyvos įsigaliojimo] ir už kuriuos metinės finansinės ataskaitos buvo ar turėjo būti patvirtintos, viršijo 300 mln. EUR;
- b) nuo ... [3 metai po šios direktyvos įsigaliojimo] – įmonėms, kurios įsteigtos pagal trečiosios valstybės teisės aktus ir kurių grynoji apyvarta Sąjungoje finansiniais metais, ėjusiais prieš paskutiniuosius finansinius metus, ėjusius prieš... [3 metai nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos], viršijo 300 mln. EUR;
- c) nuo... [4 metai po šios direktyvos įsigaliojimo] – 2 straipsnio 1 dalies a punkte ir 2 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytoms įmonėms;
- d) nuo... [5 metai po šios direktyvos įsigaliojimo] – 2 straipsnio 1 dalies b punkte ir 2 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytoms įmonėms.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

31 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

32 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta

Europos Parlamento vardu

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė

Pirmininkas / Pirmininkė

I DALIS**1. 3 STRAIPSNIO C PUNKTE NURODYTOS ŽMOGAUS TEISĖS**

1. [...]
2. Teisė į gyvybę, įskaitant įmonės išteklius, patalpas ar darbuotojus saugančius privačiųjų ar viešųjų įmonių saugumo darbuotojus, dėl kurių, kadangi nebuvo įmonės nurodymų ar kontrolės, žuvo asmuo, kaip aiškinama pagal Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 6 straipsnio 1 dalį.
3. Kankinimo, žiauraus, nežmoniško ar žeminančio elgesio, įskaitant įmonės išteklius, patalpas ar darbuotojus saugančius privačiųjų ar viešųjų įmonių saugumo darbuotojus, kurie, kadangi nėra įmonės nurodymų ar kontrolės, kankina arba žiauriai, nežmoniškai ar žeminančiai elgiasi su asmeniu, draudimas, aiškinamas pagal Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 7 straipsnį.
4. Teisė į laisvę ir neliečiamybę, aiškinama pagal Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 9 straipsnio 1 dalį.
5. Draudimas savavališkai ar neteisėtai kištis į žmogaus asmeninį ir šeimyninį gyvenimą, būsto neliečiamybę, susirašinėjimo slaptumą ir neteisėtai kėsintis į garbę ar orumą, aiškinamas pagal Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 17 straipsnį.
6. Draudimas varžyti minties, sąžinės ir religijos laisvę, aiškinamas pagal Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 18 straipsnį.

7. Teisė į teisingas ir palankias darbo sąlygas, įskaitant teisingą darbo užmokestį ir deramą pragyvenimą užtikrinantį darbo užmokestį, deramą pragyvenimą, saugias ir sveikas darbo sąlygas ir pagrįstą darbo laiko ribojimą, aiškinama pagal Tarptautinio ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakto 7 straipsnį.
8. Draudimas riboti darbuotojų galimybes gauti tinkamą būstą, jei darbuotojai apgyvendinami įmonės teikiamame būste, ir riboti darbuotojų galimybes turėti pakankamai maisto, drabužių, vandens ir sanitarines sąlygas darbo vietoje, aiškinamas pagal Tarptautinio ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakto 11 straipsnį.
9. [...]
10. Draudimas įdarbinti vaiką iki privalomojo mokyklinio amžiaus pabaigos ir, bet kokių atvejų, vaiką iki 15 metų, išskyrus atvejus, kai tai numatyta darbo vietoje taikomoje teisėje pagal Tarptautinės darbo organizacijos 1973 m. Konvencijos dėl minimalaus įdarbinimo amžiaus (Nr. 138) 2 straipsnio 4 dalį, aiškinamas pagal Tarptautinės darbo organizacijos 1973 m. Konvencijos dėl minimalaus įdarbinimo amžiaus (Nr. 138) 4–8 straipsnius.
11. Nepriimtino vaikų (jaunesnių nei 18 metų asmenų) darbo draudimas, aiškinamas pagal Tarptautinės darbo organizacijos 1999 m. Konvencijos dėl nepriimtino vaikų darbo uždraudimo (Nr. 182) 3 straipsnį. Į tai įeina:
 - a) visų formų vergija arba į vergiją panaši praktika, tokia kaip vaikų pardavimas ir prekyba jais, vergavimas už skolas ir baudžiavinė padėtis, taip pat priverčiamasis ar privalomasis darbas, įskaitant priverčiamąjį ar privalomąjį vaikų verbavimą dalyvauti ginkluotuose konfliktuose;
 - b) vaiko naudojimas, įsigijimas ar siūlymas prostitucijai, pornografijai ar pornografiniams pasirodymams;

- c) vaiko naudojimas, įsigijimas ar siūlymas neteisėtai veiklai, visų pirma narkotikų gamybai ar prekybai jais, ir
 - d) darbas, kuris dėl jo pobūdžio ar aplinkybių gali pakenkti vaikų sveikatai, saugai ar moralei.
12. Priverčiamojo arba privalomojo darbo, t. y. bet kokio darbo ar paslaugos, kurią atlieka bet kuris asmuo, kuriam gresia bet kokia bausmė, ir kurios jis pats savanoriškai nesiūlė, draudimas, aiškinamas pagal Tarptautinės darbo organizacijos 1930 m. Konvencijos dėl priverstinio ar privalomojo darbo (Nr. 29) 2 straipsnio 1 dalį. Prie priverčiamojo arba privalomojo darbo nepriskiriamas joks darbas ar paslaugos, atitinkantys Tarptautinės darbo organizacijos 1930 m. Konvencijos dėl priverstinio ar privalomojo darbo (Nr. 29) 2 straipsnio 2 dalį arba Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 8 straipsnio 3 dalies b ir c punktus.
13. Visų formų vergijos ir vergų prekybos, įskaitant į vergiją panašią praktiką, baudžiavinės padėties ar kitų formų išnaudojimo ar priespaudos darbo vietoje (pvz., kraštutinio ekonominio ar seksualinio išnaudojimo ir žeminimo arba prekybos žmonėmis) draudimas, aiškinamas pagal Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 8 straipsnį.

14. [...]
15. Teisė laisvai burtis į asociacijas, susirinkimų laisvės, teisių jungtis į organizacijas ir vesti kolektyvines derybas, aiškinama pagal Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 21 ir 22 straipsnius, Tarptautinio ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakto 8 straipsnį, Tarptautinės darbo organizacijos 1948 m. Konvenciją dėl asociacijų laisvės ir teisės jungtis į organizacijas gynimo (Nr. 87) ir Tarptautinės darbo organizacijos 1949 m. Konvenciją dėl teisės jungtis į organizacijas ir vesti kolektyvines derybas principų taikymo (Nr. 98). Apimamos šios teisės:
- a) darbuotojų laisvė steigti profesines sąjungas arba stoti į jas;
 - b) teisė į tai, kad profesinės sąjungos sudarymas, prisijungimas prie jos ir narystė joje netaptų nepateisinamos diskriminacijos ar keršto priežastimi;
 - c) profesinių sąjungų galimybė laisvai veikti pagal jų įstatus ir taisykles be valdžios institucijų kišimosi ir
 - d) teisė streikuoti ir teisė vesti kolektyvines derybas.
16. Nevienodo požiūrio į asmenis užimtumo srityje draudimas, išskyrus atvejus, kai tai pateisinama dėl įdarbinimo reikalavimų, aiškinamas pagal Tarptautinės darbo organizacijos 1951 m. Konvencijos dėl vienodo atlyginimo vyrams ir moterims už lygiavertį darbą (Nr. 100) 2 ir 3 straipsnius, Tarptautinės darbo organizacijos 1958 m. Konvencijos dėl diskriminacijos darbo ir profesinės veiklos srityje (Nr. 111) 1 ir 2 straipsnius ir Tarptautinio ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakto 7 straipsnį. Nevienodas požiūris visų pirma apima:
- a) nevienodą atlyginimą už lygiavertį darbą ir
 - b) diskriminaciją dėl tautinės ar socialinės kilmės, rasės, odos spalvos, lyties, religijos, politinių pažiūrų.

17. [...]
18. Draudimas sukelti kenksmingą dirvožemio būklės pokytį, vandens ar oro taršą, kenksmingų teršalų išmetimą, per didelį vandens suvartojimą ar kitokį poveikį gamtos ištekliams, pavyzdžiui, miškų naikinimą, kuris:
- a) labai kenkia gamtiniam maisto produkcijos palaikymo ar gamybos ištekliams;
 - b) kliudo asmeniui apsirūpinti saugiu ir švariu geriamuoju vandeniu;
 - c) apsunkina asmens naudojimąsi sanitarinėmis priemonėmis arba jas sunaikina;
 - d) kenkia asmens sveikatai,
- aiškinamas pagal Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 6 straipsnio 1 dalį ir Tarptautinio ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakto 11 ir 12 straipsnius.
19. Draudimas neteisėtai iškeldinti gyventojus arba užimti žemę, miškus ir vandenį įsigyjant, vystant ar kitaip naudojant žemės, miškų ir vandens išteklius (įskaitant miškų iškirtimą), kai tų išteklių naudojimas yra asmens pragyvenimo šaltinis, aiškinamas pagal Tarptautinio ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakto 11 straipsnį.
20. [...]
21. [...]

2. ŽMOGAUS TEISIŲ IR PAGRINDINIŲ LAISVIŲ SRITIES DOKUMENTAI

- ☐ Tarptautinis pilietinių ir politinių teisių paktas;
- ☐ Tarptautinis ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktas;
- ☐ Tarptautinės darbo organizacijos pagrindinės (pagrindų) konvencijos:
 - ☐ 1948 m. Konvencija dėl asociacijų laisvės ir teisės jungtis į organizacijas gynimo (Nr. 87);
 - ☐ 1949 m. Konvencija dėl teisės jungtis į organizacijas ir vesti kolektyvines derybas principų taikymo (Nr. 98);
 - ☐ 1930 m. Konvencija dėl priverstinio ar privalomojo darbo (Nr. 29) ir jos 2014 m. protokolai;
 - ☐ 1957 m. Konvencija dėl priverstinio darbo panaikinimo (Nr. 105);
 - ☐ 1973 m. Konvencija dėl minimalaus įdarbinimo amžiaus (Nr. 138);
 - ☐ 1999 m. Konvencija dėl nepriimtino vaikų darbo uždraudimo (Nr. 182);
 - ☐ 1951 m. Konvencija dėl vienodo atlyginimo vyrams ir moterims už lygiavertį darbą (Nr. 100);
 - ☐ 1958 m. Konvencija dėl diskriminacijos darbo ir profesinės veiklos srityje (Nr. 111).

II DALIS

SU APLINKOS APSAUGA SUSIJĘ DRAUDIMAI IR PAREIGOS, KAIP NURODYTA 3 STRAIPSNIO B PUNKTE

1. Pareiga išvengti neigiamo poveikio biologinei įvairovei arba jį kuo labiau sumažinti, aiškinama pagal 1992 m. Biologinės įvairovės konvencijos 10 straipsnio b punktą ir atitinkamoje jurisdikcijoje taikytiną teisę, įskaitant pareigas, nurodytas 2014 m. spalio 12 d. Biologinės įvairovės konvencijos Kartachenos protokole dėl gyvų pakitusių organizmų kūrimo, tvarkymo, transportavimo, naudojimo, perdavimo ir išleidimo ir Nagojos protokole dėl galimybės naudotis genetiniais ištekliais ir sąžiningo bei teisingo naudos, gaunamos juos naudojant, pasidalijimo.
2. Draudimas neturint leidimo importuoti, eksportuoti, reeksportuoti arba iš jūros introdukuoti bet kokią į 1973 m. kovo 3 d. Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvencijos (CITES) I–III priedus įtrauktų rūšių egzempliorių, aiškinamas pagal Konvencijos III, IV ir V straipsnius.
3. Draudimas gaminti, importuoti ir eksportuoti produktus, kurių sudėtyje yra gyvsidabrio, išvardytus 2013 m. spalio 10 d. Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio (Minamatos konvencijos) A priedo I dalyje, aiškinamas pagal Konvencijos 4 straipsnio 1 dalį.
4. Draudimas naudoti gyvsidabrį ar gyvsidabrio junginius Minamatos konvencijos B priedo I dalyje išvardytuose gamybos procesuose po Konvencijoje nustatytos atskirų procesų nutraukimo datos, aiškinamas pagal Konvencijos 5 straipsnio 2 dalį.

5. Draudimas neteisėtai tvarkyti gyvsidabrio atliekas, aiškinamas pagal Minamatos konvencijos 11 straipsnio 3 dalį ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2017/852⁷⁶ 13 straipsnį.
6. Draudimas gaminti ir naudoti 2001 m. gegužės 22 d. Stokholmo konvencijos dėl patvariųjų organinių teršalų (POT konvencijos) A priede išvardytas chemines medžiagas, aiškinamas pagal Konvencijos 3 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktį ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/1021⁷⁷.
7. Draudimas neteisėtai tvarkyti, rinkti, saugoti ir šalinti atliekas, aiškinamas pagal POT konvencijos 6 straipsnio 1 dalies d punkto i ir ii papunkčius ir Reglamento (ES) 2019/1021 7 straipsnį.
8. Draudimas importuoti ar eksportuoti cheminę medžiagą, nurodytą 1998 m. rugsėjo 10 d. Roterdamo konvencijos dėl sutikimo, apie kurį pranešama iš anksto, procedūros, taikomos tam tikroms pavojingoms cheminėms medžiagoms ir pesticidams tarptautinėje prekyboje (UNEP/FAO), III priede, aiškinamas pagal Konvencijos 10 straipsnio 1 dalį, 11 straipsnio 1 dalies b punktą ir 11 straipsnio 2 dalį ir importuojančios ar eksportuojančios Konvencijos šalies nuorodą pagal sutikimo, apie kurį pranešama iš anksto, procedūrą.

⁷⁶ 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/852 dėl gyvsidabrio, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1102/2008 (OL L 137, 2017 5 24, p. 1).

⁷⁷ 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1021 dėl patvariųjų organinių teršalų (OL L 169, 2019 6 25, p. 45).

9. Draudimas neteisėtai importuoti ir eksportuoti kontroliuojamas medžiagas, išvardytas Vienos konvencijos dėl ozono sluoksnio apsaugos Monrealio protokolo dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų A, B, C ir E prieduose, aiškinamas pagal Monrealio protokolo 4B straipsnį ir licencijavimo nuostatas pagal atitinkamoje jurisdikcijoje taikytiną teisę.
10. Draudimas eksportuoti pavojingas ar kitas atliekas, aiškinamas pagal 1989 m. kovo 22 d. Bazelio konvencijos dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių pervežimų bei jų tvarkymo kontrolės (Bazelio konvencijos) 1 straipsnio 1 ir 2 dalis ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1013/2006⁷⁸:
- a) į Konvencijos šalį, kuri draudžia importuoti tokias pavojingas ir kitas atliekas, aiškinamas pagal Bazelio konvencijos 4 straipsnio 1 dalies b punktą;
 - b) į importuojančią valstybę, nedavusią raštiško sutikimo dėl konkretaus importo, tuo atveju, jei ta importuojanti valstybė nėra uždraudusi tokių pavojingų atliekų importo, aiškinamas pagal Bazelio konvencijos 4 straipsnio 1 dalies c punktą;
 - c) į valstybę, kuri nėra Bazelio konvencijos šalis, aiškinamas pagal Bazelio konvencijos 4 straipsnio 5 dalį;

⁷⁸ 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo (OL L 190, 2006 7 12, p. 1).

- d) į importuojančią valstybę, jei tokios pavojingos ar kitos atliekos toje valstybėje ar kitur nėra tvarkomos aplinkai saugiu būdu, aiškinamas pagal Bazelio konvencijos 4 straipsnio 8 dalies pirmą sakinį.
11. Draudimas eksportuoti pavojingas atliekas iš Bazelio konvencijos VII priede išvardytų šalių į VII priede nenurodytas šalis Bazelio konvencijos IV priede išvardytų operacijų atveju, aiškinamas pagal Bazelio konvencijos 4A straipsnį ir Reglamento (EB) Nr. 1013/2006 34 ir 36 straipsnius.
12. Draudimas importuoti pavojingas ir kitas atliekas iš valstybių, kurios nėra šalys, ratifikavusios Bazelio konvenciją, aiškinamas pagal Bazelio konvencijos 4 straipsnio 5 dalį.
13. Pareiga išvengti neigiamo poveikio vertybėms, apibūdinamoms kaip gamtos paveldas, kaip apibrėžta 1972 m. lapkričio 16 d. Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo apsaugos konvencijos (Pasaulio paveldo konvencijos) 2 straipsnyje, arba kuo labiau jį sumažinti, aiškinama pagal Pasaulio paveldo konvencijos 5 straipsnio d punktą ir atitinkamoje jurisdikcijoje taikytiną teisę.
14. Pareiga išvengti neigiamo poveikio šlapžemėms, kaip apibrėžta 1971 m. vasario 2 d. Konvencijos dėl tarptautinės reikšmės šlapžemių, ypač vandens paukščių buveinių, (Ramsaro konvencijos) 1 straipsnyje, arba kuo labiau jį sumažinti, aiškinama pagal Ramsaro konvencijos 4 straipsnio 1 dalį ir atitinkamoje jurisdikcijoje taikytiną teisę.

15. Pareiga užkirsti kelią teršimui iš laivų, aiškinama pagal 1973 m. lapkričio 2 d. Tarptautinę konvenciją dėl teršimo iš laivų prevencijos su pakeitimais, padarytais 1978 m. protokolu (MARPOL 73/78). Į tai įeina:
- a) draudimas išmesti į jūrą:
 - i) naftą arba naftingus mišinius, kaip apibrėžta MARPOL 73/78 I priedo 1 taisyklėje, aiškinamas pagal MARPOL 73/78 I priedo 9–11 taisykles;
 - ii) nuodingas skystas medžiagas, kaip apibrėžta MARPOL 73/78 II priedo 1 taisyklės 6 dalyje, aiškinamas pagal MARPOL 73/78 II priedo 5 ir 6 taisykles, ir
 - iii) nuotekas, kaip apibrėžta MARPOL 73/78 II priedo 1 taisyklės 3 dalyje, aiškinamas pagal MARPOL 73/78 IV priedo 8–9 taisykles;
 - b) draudimas neteisėtai teršti jūra vežamomis supakuotomis kenksmingomis medžiagomis, kaip apibrėžta MARPOL 73/78 III priedo 1 taisyklėje, aiškinamas pagal MARPOL 73/78 III priedo 1–7 taisykles, ir
 - c) draudimas neteisėtai teršti šiukšlėmis iš laivų, kaip apibrėžta MARPOL 73/78 V priedo 1 taisyklėje, aiškinamas pagal MARPOL 73/78 V priedo 3–6 taisykles.
16. Draudimas neteisėtai teršti jūros aplinką laidojant, kaip apibrėžta 1982 m. gruodžio 10 d. Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos (UNCLOS) 1 straipsnio 1 dalyje, aiškinamas pagal UNCLOS 210 straipsnį ir atitinkamoje jurisdikcijoje taikytiną teisę.

2 STRAIPSNIO 1 DALIES B PUNKTE NURODYTAS REGLAMENTO (EB)
NR. 1893/2006 IV PRIEDE APIBRĖŽTAS EKONOMINĖS VEIKLOS RŪŠIŲ
KLASIFIKATORIUS

Straipsnis	Sektorius	Atitinkamas NACE kodas
2 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktis	Tekstilės, odos ir susijusių gaminių (įskaitant avalynę) gamyba	C sekcijos 13–15 skyriai
2 straipsnio 1 dalies b punkto i papunktis	Didmeninė prekyba tekstilės gaminiais, drabužiais ir avalyne	G sekcijos 46 skyriaus 46.4 grupės 46.41–46.42 klasės
2 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktis	Žemės ūkis, miškininkystė, žuvininkystė (įskaitant akvakultūrą)	A sekcija
2 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktis	Maisto produktų ir gėrimų gamyba	C sekcijos 10–11 skyriai

2 straipsnio 1 dalies b punkto ii papunktis	Didmeninė prekyba žemės ūkio žaliavomis, gyvais gyvūnais, mediena, maistu ir gėrimais	G sekcijos 46 skyriaus 46.1 grupės 46.11–46.13 klasės ir 46.16–46.17 klasės
		G sekcijos 46 skyriaus 46.2 grupė
		G sekcijos 46 skyriaus 46.3 grupė
2 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunktis	Mineralinių išteklių gavyba, nepriklausomai nuo jų gavybos vietos (įskaitant žalią naftą, gamtines dujas, anglis, lignitą, metalus ir metalų rūdas, taip pat visus kitus ne metalo mineralus ir karjerų produktus)	B sekcija
2 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunktis	Pagrindinių metalų produktų, kitų nemetalo mineralinių produktų ir metalo gaminių (išskyrus mašinas ir įrangą) gamyba	C sekcijos 23–25 skyriai
2 straipsnio 1 dalies b punkto iii papunktis	Didmeninė prekyba mineraliniais ištekliais, pagrindiniais ir tarpiniais mineraliniais produktais (įskaitant metalus ir metalų rūdas, statybines medžiagas, kurą, chemines medžiagas ir kitus tarpinius produktus)	G sekcijos 46 skyriaus 46.7 grupės 46.71–73 klasės ir 46.75–76 klasės